EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 11. 3. 2025
COM(2025) 101 final/2

2025/0059 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES

DÔVODOVÁ SPRÁVA

KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Európska únia zavádza integrovanú, udržateľnú a komplexnú migračnú politiku EÚ, ktorá je spravodlivá aj prísna. Pakt o migrácii a azyle[1] (ďalej len „pakt“), na ktorom sa Európsky parlament a Rada dohodli v roku 2024, poskytuje EÚ právny rámec a nástroje na ďalšie posilnenie účinného riadenia vonkajších hraníc a na zavedenie rýchlych a efektívnych konaní o azyle. Vyvíja sa maximálne úsilie na zabezpečenie jeho komplexného vykonávania do polovice roka 2026.

Ústredným pilierom Paktu o migrácii a azyle je vytvorenie účinného a spoločného systému EÚ pre návrat. Každý systém riadenia migrácie môže fungovať len na základe dôveryhodnej a účinnej návratovej politiky. Keď ľudia, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území, zostávajú v EÚ, celý migračný a azylový systém sa oslabuje. Je to nespravodlivé k tým, ktorí dodržiavajú pravidlá, oslabuje to úsilie Európy prilákať a udržať si talenty a v konečnom dôsledku to oslabuje podporu verejnosti pre otvorené a tolerantné spoločnosti. Stimuluje to nelegálne príchody a vystavuje osoby, ktoré sa na územi zdržiavajú neoprávnene, neistým podmienkam a vykorisťovaniu zločineckými sieťami. V súčasnosti len približne 20 % štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo nariadené opustiť Úniu, ju skutočne opustí. Osoby, ktorým bolo nariadené opustiť jej územie, často unikajú pred orgánmi a bežne sa presúvajú ďalej do iných členských štátov. Okrem toho súčasná mozaika 27 rôznych vnútroštátnych systémov pre návrat, z ktorých každý má svoj vlastný prístup a konania, oslabuje účinnosť návratov na úrovni Únie. To si vyžaduje dôkladné prepracovanie spôsobu úpravy návratovej politiky v právnych predpisoch v rámci EÚ.

V politických usmerneniach predsedníčky von der Leyenovej na roky 2024 – 2029[2] bol oznámený zámer predložiť nový spoločný prístup k návratom s novým legislatívnym rámcom zameraným na urýchlenie a zjednodušenie procesu návratu.

Európska rada neustále zdôrazňuje potrebu jednotnej, komplexnej a účinnej politiky v oblasti návratu a readmisie[3]. V októbri 2024 vyzvala Komisiu, aby urýchlene predložila nový legislatívny návrh o návratoch[4]. V rámci paktu sa budú žiadosti o azyl spracúvať rýchlejšie a efektívnejšie. V záujme udržateľnosti je potrebné urýchlene pristúpiť k návratom, aby sa predchádzalo preťaženiu našich systémov, ako aj ponechávaniu ľudí v neistote a aby sa zabránilo pokusom o ďalší pohyb v rámci EÚ.

Na úrovni EÚ sa návratová politika riadi smernicou 2008/115/ES[5] (ďalej len „smernica o návrate“). Efektívnosť a účinnosť návratov v súčasnosti oslabuje niekoľko výziev, a to od neefektívnych konaní na vnútroštátnej úrovni až po nedostatočnú spoluprácu tretích krajín pri

---

1 Nový pakt o migrácii a azyle dostupný na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609.

2 Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029 „Ambicióznejšia Únia: Môj plán pre Európu“.

3 Závery Európskej rady z 9. februára 2023, EUCO 1/23; závery Európskej rady zo 17. októbra 2024, EUCO 25/24.

4 Závery Európskej rady z 9. februára 2023, EUCO 1/23; závery Európskej rady zo 17. októbra 2024, EUCO 25/24.

5 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území.

readmisii svojich vlastných štátnych príslušníkov. Proces návratu často zahŕňa mnoho orgánov a subjektov a v mnohých členských štátoch sa stal veľmi zložitým. V súčasnej smernici o návrate sa ponecháva značný priestor pre vnútroštátne právne predpisy na vykonávanie pravidiel EÚ a pre vnútroštátne súdy na ich výklad. Členské štáty uvádzajú problémy spojené s nedostatočnou jasnosťou pravidiel a so zdĺhavými správnymi konaniami, ktoré narúšajú riadny proces. To spôsobuje nejednoznačnosť a neistotu pre dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj pre orgány riadiace návraty. Nedostatočná spolupráca štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí môžu klásť odpor, utekať alebo inak mariť úsilie o návrat, sťažuje výkon rozhodnutí o návrate. Členské štáty čelia problémom pri sledovaní štátnych príslušníkov tretích krajín počas rôznych fáz konaní o návrate, čo spomaľuje pokrok alebo mu bráni.

Hoci sa dosiahol pokrok vo využívaní dobrovoľného návratu, toto úsilie brzdí chýbajúca dôveryhodná politika v oblasti núteného návratu. Okrem toho štátni príslušníci tretích krajín, ktorým bolo nariadené opustiť územie jedného členského štátu a ktorí utečú do iného členského štátu, v súčasnosti čelia len malým dôsledkom: vo väčšine členských štátov sa namiesto toho proces návratu začína novým rozhodnutím o návrate. Tým sa oslabuje účinnosť rozhodnutí prijatých v rámci riadneho procesu v prvom členskom štáte, pričom v praxi dochádza k obchádzaniu systému pre návrat.

Vnútroštátne systémy a postupy nie sú dostatočne súdržné a v súčasnosti neexistuje systematický štruktúrovaný proces na identifikáciu a urýchlenie návratu štátnych príslušníkov tretích krajín predstavujúcich bezpečnostné riziká.

K mnohým rozdielom medzi postupmi členských štátov patria aj rôzne prístupy k procesu readmisie. To má priamy vplyv na súdržnosť prístupu EÚ a členských štátov k readmisii voči tretím krajinám.

Reforma pravidiel EÚ v oblasti návratu je dôležitou súčasťou prebiehajúceho úsilia Únie zameraného na reformu pravidiel v oblasti riadenia migrácie. Účinné, moderné konania o návrate neúspešných žiadateľov o azyl a osôb, ktoré prekročili dĺžku oprávneného pobytu, majú navyše zásadný význam pre ochranu priestoru EÚ s voľným pohybom bez vnútorných hraníc.

Od prijatia smernice o návrate v roku 2008 sa priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a migračná politika Únie výrazne zreformovali. Právo EÚ v oblasti migrácie sa posunulo od právnych predpisov s minimálnymi normami k zbližovaniu postupov členských štátov vrátane rozvoja operačných a praktických opatrení a konkrétnej podpory k súdržnejšiemu prístupu na úrovni EÚ. Komisia sa iniciatívne usilovala zefektívniť postupy s cieľom zvýšiť účinnosť návratov, a to aj prostredníctvom odporúčaní v rokoch 2017[6] a 2023[7] a stratégie EÚ v oblasti dobrovoľného návratu a reintegrácie z roku 2021[8]. Komisia vymenovala koordinátora pre návrat, ktorého podporuje sieť na vysokej úrovni pre návrat.

---

6 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom, C/2017/6505 (Ú. v. EÚ L 339, 19.12.2017, s. 83 – 159).

7 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/682 zo 16. marca 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlení návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, C/2023/1763 (Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 58 – 64).

8 Oznámenie Komisie: Stratégia EÚ v oblasti dobrovoľného návratu a reintegrácie. Brusel, 27. 4. 2021. COM(2021) 120 final.

Reforma pravidiel v oblasti návratu je politickou prioritou a cieľom od roku 2018, keď Komisia predložila svoj návrh na prepracovanie súčasnej smernice o návrate[9]. Hoci nové nariadenie o konaní o návrate na hraniciach[10] nadobudlo účinnosť ako súčasť právnych predpisov v rámci paktu, všeobecné pravidlá v oblasti návratu sa stále riadia smernicou o návrate z roku 2008, ktorá už nie je vhodná na daný účel. Týmto návrhom sa nahrádza návrh Komisie na smernicu o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD), ktorý Komisia prijala 12. septembra 2018 a ktorý sa sťahuje. Zvyšné časti iniciatívy z roku 2018 nezískali dostatočnú podporu na to, aby mohli spoluzákonodarcovia úspešne pokračovať v rokovaniach, a preto by sa mali stiahnuť.

Cieľom tohto návrhu je zvýšiť efektívnosť procesu návratu tým, že sa členským štátom poskytnú jasné, moderné, zjednodušené a spoločné pravidlá účinného riadenia návratov. Jeho cieľom je zabezpečiť spoluprácu štátnych príslušníkov tretích krajín s orgánmi prostredníctvom kombinácie povinností, stimulov a dôsledkov v prípade nespolupráce. Cieľom návrhu je aj predchádzať obchádzaniu pravidiel a potlačiť neoprávnený ďalší pohyb osôb v rámci schengenského priestoru. Účelom návrhu je zabezpečiť, aby osoba, ktorej bolo nariadené opustiť EÚ, opustila jej územie, a to buď nútene, alebo dobrovoľne, ak to podmienky umožňujú, pri súčasnom dodržiavaní základných práv. Zámerom návrhu je okrem toho poskytnúť členským štátom spoločné pravidlá na identifikáciu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko, a urýchlenie ich návratu. Po prvýkrát sa v rámci procesu návratu zavádza aj readmisia. Návrhom sa okrem toho chránia základné práva navrátilcov prostredníctvom jasných procesných záruk, ktorými sa zabezpečuje, aby rozhodnutia o návrate podliehali preskúmaniu vrátane práva na opravný prostriedok a zákazu vyhostenia alebo vrátenia, pričom sa náležitá pozornosť venuje zraniteľným osobám a najlepšiemu záujmu dieťaťa. Odstránením medzier v tomto procese sa vďaka návrhu bude predchádzať situáciám, v ktorých sa rozhodnutie o návrate vydané v jednom členskom štáte môže obísť alebo jeho vykonanie výrazne predĺžiť pohybom do iného členského štátu. Tento cieľ podporí mechanizmus uznávania rozhodnutí o návrate zavedený v návrhu.

Nevyhnutnou súčasťou skutočne európskeho migračného systému je spoľahlivý a moderný právny rámec, ktorý je prísny, ale spravodlivý, v rámci ktorého sa rešpektujú základné práva a poskytujú Únii a členským štátom potrebné nástroje na účinný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je súčasťou komplexného prístupu k riadeniu migrácie, ako sa stanovuje v nariadení o riadení azylu a migrácie[11], a dopĺňa legislatívny rámec paktu prijatého v máji 2024. Kľúčovým aspektom právnych predpisov v rámci paktu je zosúladenie konaní o azyle a návrate na základe nariadenia o konaní o azyle a nariadenia o konaní o návrate na hraniciach. Tento návrh dopĺňa reformu tým, že sa ním do legislatívneho rámca Únie pridávajú spoločné pravidlá návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území.

---

9 Návrh smernice o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (prepracované znenie), Brusel, 12.9.2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

10 Nariadenie (EÚ) 2024/1349 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148, PE/17/2024/REV/1 (Ú. v. EÚ L 2024/1349, 22.5.2024).

11 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L 2024/1351, 22.5.2024).

Tento návrh je v súlade s niektorými kľúčovými novinkami stanovenými v právnych aktoch, ktoré tvoria pakt. Jeho cieľom je takýmto prístupom zabezpečiť spravodlivý a transparentný proces tak pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj vnútroštátne orgány. Posúdenie veku maloletých osôb v tomto návrhu napríklad odráža riešenie prijaté v nariadení o konaní o azyle. V návrhu sa takisto stanovuje vymenovanie zástupcu pre maloleté osoby bez sprievodu s cieľom zabezpečiť, aby sa s maloletými osobami zaobchádzalo vhodným spôsobom počas celého procesu migrácie a aby dostávali primeranú podporu. Okrem toho povinnosť štátneho príslušníka tretej krajiny spolupracovať, ako aj dôsledky nespolupráce sú vyvážené právom dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny byť informovaný o týchto povinnostiach. Tým sa vytvára proces, ktorý je pre štátnych príslušníkov tretích krajín a vnútroštátne orgány jasný a spravodlivý.

Tento návrh je takisto v súlade s posilnenými pravidlami právnych aktov tvoriacich pakt týkajúcimi sa štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území a predstavujú bezpečnostné riziko, s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky nástroje na úrovni Únie využívali v plnej miere na správnu identifikáciu takýchto štátnych príslušníkov tretích krajín a zabezpečenie ich rýchleho a účinného návratu.

Pokiaľ ide o útek, tento návrh vychádza z niektorých legislatívnych riešení, ktoré sú súčasťou novej smernice o prijímacích podmienkach[12], prispôsobených kontextu návratu s cieľom zabezpečiť súdržnejší prístup k boju proti úteku.

V návrhu sa členským štátom poskytuje viac možností na spoločné riadenie neoprávnených pohybov medzi členskými štátmi s cieľom chrániť priestor bez kontroly vnútorných hraníc.

Cieľom tohto návrhu je dosiahnuť rovnakú úroveň ambícií pravidiel v oblasti návratu ako v prípade zvyšku právneho rámca v oblasti riadenia migrácie a hraníc, aby sa vytvorilo plynulé prepojenie a kontinuita jednotlivých fáz procesu riadenia migrácie v Únii.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Týmto návrhom nadobúdajú účinnosť aj strategické usmernenia pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktoré 12. decembra 2024 prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci. Európska únia a jej členské štáty musia podľa strategických usmernení zabezpečiť, aby osoby, ktoré nemajú právo zdržiavať sa na území, boli účinne vrátené. V tejto súvislosti sa v strategických usmerneniach vyzýva na rozhodnejší a komplexnejší prístup k návratom, ktorý sa má vypracovať a vykonávať naliehavou aktualizáciou právneho rámca a našich kapacít v kombinácii s využívaním nástrojov vnútornej a vonkajšej politiky, ktoré máme k dispozícii. Napokon sa v strategických usmerneniach pripomína, že úspešná návratová politika je základným pilierom komplexného a dôveryhodného azylového a migračného systému EÚ, ktorého uplatňovanie sa má zabezpečiť týmto nariadením.

Tento návrh je takisto v súlade s opatreniami Únie zameranými na predchádzanie nelegálnemu prisťahovalectvu a boj proti nemu, na riadenie vonkajších hraníc Únie a na zachovanie schengenského priestoru bez kontroly vnútorných hraníc.

Tento návrh je v súlade s prístupom EÚ k vytváraniu vyvážených a komplexných partnerstiev s tretími krajinami, v rámci ktorých by migrácia mala predstavovať kľúčovú tému, a k úzkej spolupráci s tretími krajinami v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie. Zvýšením účinnosti svojho systému pre návrat bude EÚ schopná lepšie využívať posilnenú spoluprácu v oblasti

[12] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu, PE/69/2023/REV/1 (Ú. v. EÚ L 2024/1346, 22.5.2024).

readmisie podporovanú využívaním všetkých príslušných politík a nástrojov vrátane vízovej politiky, obchodu, rozvoja a diplomacie.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Vzhľadom na obsah návrhu je právnym základom článok 79 ods. 2 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

So zreteľom na variabilnú geometriu tento návrh sleduje porovnateľný režim ako súčasná smernica o návrate.

V súlade s článkom 4 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k zmluvám, sa Dánsko v lehote šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o návrhu nariadenia rozhodne, či bude transponovať tento návrh, ktorý predstavuje vývoj schengenského *acquis*, do svojho vnútroštátneho práva.

Pokiaľ ide o Írsko, súčasná smernica o návrate má hybridný charakter, čo sa odráža v jej odôvodneniach. Keďže v tomto návrhu sa uplatňuje rovnaký prístup, na tento návrh sa vzťahuje Protokol č. 19 o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie, ktorý je pripojený k zmluvám, a Protokol č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k zmluvám.

V rozsahu, v akom navrhované nariadenie predstavuje vývoj schengenského *acquis*, sa jeho ustanovenia majú uplatňovať na Island, Nórsko, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko v súlade s príslušnými dohodami o pridružení týchto krajín k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*.

- **Subsidiarita**

Cieľom tohto návrhu je zaviesť spoločné konanie o návrate a riešiť hlavné nedostatky a výzvy, s ktorými sa členské štáty stretávajú pri návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii. Predchádzanie nelegálnemu prisťahovalectvu, boj proti nemu a zabezpečenie návratu osôb, ktoré nemajú zákonné právo zdržiavať sa na území, je spoločným záujmom členských štátov, ktorý nemôžu dosiahnuť samy. V súčasnosti sú mnohé nedostatky pri realizácii návratovej politiky dôsledkom nedostatočnej interakcie medzi vnútroštátnymi systémami, ktoré možno účinne riešiť len na úrovni EÚ.

Cieľom je zabezpečiť pre všetky členské štáty bezproblémové a efektívne konanie a zabrániť pohybom medzi členskými štátmi, ktoré maria proces návratu.

Nové konanie by sa malo riadiť rovnakými pravidlami bez ohľadu na to, ktorý členský štát ich uplatňuje, aby sa zabezpečila spravodlivosť a jednotný prístup pri zaobchádzaní so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území, ako aj jasnosť a právna istota pre dotknutú osobu.

Okrem toho by sa stanovením pravidiel na vnútroštátnej úrovni s cieľom znížiť stimuly pre neoprávnené pohyby medzi členskými štátmi na účely marenia návratu tento problém účinne neriešil. Ciele tohto návrhu preto nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov; vzhľadom na rozsah a účinky tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Únia preto musí konať a môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii.

- **Proporcionalita**

V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie jeho cieľov.

Pokiaľ ide o cieľ zaviesť spoločné konanie o návrate vrátane mechanizmu uznávania a výkonu rozhodnutia o návrate, posilnených pravidiel týkajúcich sa osôb predstavujúcich bezpečnostné riziká a jasnosti procesných záruk, všetky prvky návrhu sa obmedzujú na to, čo je potrebné na vytvorenie a umožnenie takéhoto spoločného konania, jeho zefektívnenie a zjednodušenie, zabezpečenie rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o práva a záruky v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom pre štátnych príslušníkov tretích krajín, a zabránenie rozdielom vo vnútroštátnych konaniach, ktoré majú neželaný dôsledok v podobe podporovania neoprávnených pohybov. Cieľom týchto zmien je nájsť správnu rovnováhu medzi spravodlivým zaobchádzaním so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a zabezpečením toho, aby tento systém nemohli obchádzať štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa snažia predísť svojmu odsunu z Únie. Sú zavedené všetky potrebné záruky na zabezpečenie, aby sa so štátnymi príslušníkmi tretích krajín zaobchádzalo humánne a spravodlivo pri úplnom rešpektovaní charty.

- **Výber nástroja**

Komisia navrhuje nariadenie. Napriek predloženiu odporúčaní z rokov 2017 a 2023 a pravidelným schengenským hodnoteniam s cieľom povzbudiť členské štáty, aby využívali všetky možnosti flexibility stanovené v smernici o návrate, pretrvávajú významné procesné prekážky.

Úsilie o zlepšenie účinnosti vykonávania sa ukázalo ako nedostatočné na to, aby sa vyriešili rozdiely v typoch konaní, právach a procesných zárukách pre štátnych príslušníkov tretích krajín a aby sa zabezpečil súdržný prístup medzi členskými štátmi.

V nariadení, ktorým sa vytvára spoločný systém návratu v Únii a ktorého ustanovenia sú priamo uplatniteľné, sa poskytuje požadovaný stupeň jednotnosti a účinnosti nevyhnutný pre nový spoločný prístup k návratom. Nariadením sa zabezpečuje, aby sa kľúčové novinky zavedené na zvýšenie účinnosti, ako sú procesné pravidlá, povinnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a vzájomné uznávanie, riešili jednotne vo všetkých členských štátoch, čím sa zabráni rušivým účinkom a medzerám vo fungovaní systému EÚ pre návrat. Okrem toho by sa tým zosúladili pravidlá návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín s osobitnými pravidlami stanovenými v nariadení o konaní o návrate na hraniciach.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Od nadobudnutia účinnosti smernice o návrate bol výklad konkrétnych prvkov smernice predmetom diskusií na úrovni expertov v kontaktnej skupine pre smernicu o návrate, ktorej predsedá Komisia a v ktorej sa združujú experti z členských štátov, Agentúry pre základné práva a Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „Frontex“). Vďaka tomu Komisia získala v priebehu rokov jasný prehľad o najzložitejších prvkoch, pokiaľ ide o výklad a uplatňovanie smernice o návrate. Expertná skupina pre readmisiu a špecializované pracovné skupiny pre jednotlivé krajiny zriadené agentúrou Frontex pravidelne diskutovali o výzvach v procese readmisie a analyzovali ich.

Pravidelné schengenské hodnotenia a tematické schengenské hodnotenie týkajúce sa návratu v roku 2024[13] poskytli podrobný obraz o súčasnom systéme pre návrat. Vďaka partnerskému prístupu hodnotí tím zložený z expertov členských štátov a Komisie s podporou agentúr EÚ

[13] Správa o tematickom schengenskom hodnotení – Preklenutie vnútroštátnych nedostatkov: smerom k účinnému systému EÚ pre návrat.

každý členský štát a krajinu pridruženú k schengenskému priestoru, ktoré v plnej miere uplatňujú schengenské *acquis*, aspoň raz za sedem rokov. V týchto hodnoteniach sa často poukazovalo na konkrétne problémy vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými sa transponuje smernica o návrate, a umožnili Komisii získať prehľad o kľúčových výzvach spojených s vykonávaním súčasnej smernice.

Návrh vychádza aj z predbežných výsledkov štúdie s názvom *Gaps and needs of EU law in the area of return* (Medzery a potreby práva EÚ v oblasti návratu), ktorej vypracovanie si objednalo Generálne riaditeľstvo pre migráciu a vnútorné záležitosti. V štúdii vedenej konzorciom spoločnosti ICF v spolupráci s Inštitútom pre migračnú politiku (MPI Europe), Centrom pre európsku politiku (EPC) a sieťou Odysseus sa poskytli vysokokvalitné analýzy potenciálnych možností nového legislatívneho rámca v oblasti návratu na základe hĺbkových konzultácií prostredníctvom prieskumov, workshopov a rozhovorov s kľúčovými zainteresovanými stranami. Hoci štúdia bude ukončená až neskôr v roku 2025, prebiehajúci konzultačný proces v kontexte štúdie a predbežné výsledky pomohli pri poskytovaní podkladov pre návrh.

Komisia vedie pravidelné konzultácie s odborníkmi z praxe z členských štátov, s medzinárodnými organizáciami a mimovládnymi organizáciami prostredníctvom skupiny expertov pre návrat v rámci Európskej migračnej siete (ďalej len „EMN-REG“). Prebiehajúca práca skupiny EMN-REG poskytla cennú praktickú dôkazovú základňu, čím sa zabezpečilo, aby návrh vychádzal z reálnych skúseností. Skupina EMN-REG zohráva dôležitú úlohu tým, že uľahčuje nepretržitú spoluprácu a výmenu najlepších postupov v oblasti návratu a reintegrácie. Prostredníctvom pravidelných workshopov a seminárov sa skupina EMN-REG zaoberá kľúčovými témami ako poradenstvo v oblasti návratu, dobrovoľný návrat a reintegrácia, návrat zraniteľných skupín a alternatívy k zaisteniu. Štruktúra EMN-REG umožnila priebežnú spätnú väzbu, ktorá sa premietla do možností politiky v rámci tohto návrhu.

Návrh vychádza z niekoľkých (prebiehajúcich) výskumných projektov financovaných EÚ v oblasti návratu a neoprávnenej migrácie. Konkrétne ide o projekty *Measuring Irregular Migration and related Policies* (MIrreM – Hodnotenie neoprávnenej migrácie a súvisiacich politík) v oblasti neoprávnenej migrácie vo všeobecnosti a *De-centring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond* (GAPS – Decentralizácia štúdie o politikách návratov migrantov a readmisie v Európe a mimo nej), *Motivations, experiences and consequences of returns and readmissions policy: revealing and developing effective alternatives* (MORE – Motivácie, skúsenosti a dôsledky politiky návratu a readmisie: identifikácia a vývoj účinných alternatív) a *Finding Agreement in Return* (FAIR – Dosahovanie dohody v oblasti návratu) v oblasti návratu, reintegrácie a readmisie. Tieto výskumné projekty spájajú akademických pracovníkov, občiansku spoločnosť, vlády a medzinárodné organizácie s cieľom okrem iného preskúmať aspekty legalizácie, prekážky/podporné faktory medzinárodnej spolupráce v oblasti návratu, motivácie, skúsenosti a dôsledky návratov a readmisnej politiky a aspekty ľudských práv pri dobrovoľnom a nútenom návrate.

Pri vypracúvaní nového návrhu sa starostlivo zvážilo náhradné posúdenie vplyvu návrhu prepracovaného znenia smernice o návrate[14], ktoré vypracoval Európsky parlament, a správa Európskeho parlamentu o vykonávaní smernice o návrate[15].

---

14 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2019)631727.

15 Prijaté texty – Vykonávanie smernice o návrate – štvrtok 17. decembra 2020.

Podrobný opis konzultačného procesu a dôkazov, na základe ktorých bol tento návrh vypracovaný, je uvedený v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý bude čoskoro uverejnený.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Návrh vychádza z konzultácií so širokou škálou zainteresovaných strán vrátane členských štátov, európskych inštitúcií, medzinárodných organizácií, mimovládnych organizácií (MVO), občianskej spoločnosti, výskumných subjektov a tretích krajín.

Od októbra 2024 do februára 2025 Komisia zintenzívnila už aj tak úzke a prebiehajúce konzultácie s kľúčovými zainteresovanými stranami zahŕňajúcimi členské štáty, expertov a odborníkov z praxe v oblasti návratu a občianskej spoločnosti. Konzultácie sa uskutočňovali na politickej, strategickej a technickej úrovni v snahe zabezpečiť, aby sa zohľadnila realita a potreby všetkých príslušných strán. Relevantné zdroje a cielené podnety v tejto súvislosti Komisii poskytli zainteresované strany.

Prebiehajúca práca skupiny EMN-REG poskytla cennú praktickú dôkazovú základňu, čím sa zabezpečilo, aby návrh vychádzal z konkrétnych skúseností a postupov. V rámci pravidelných workshopov a seminárov sa skupina EMN-REG v uplynulom roku zaoberala témami ako vzájomné uznávanie, poradenstvo v oblasti návratu, dobrovoľný návrat a reintegrácia, návrat zraniteľných skupín a alternatívy k zaisteniu. Skupina EMN-REG sa od novembra 2024 cielene využíva aj na vyjadrenie názorov skupiny, najmä pokiaľ ide o zraniteľné osoby v procese návratu.

V septembri 2024 a v januári 2025 viedla cielené diskusie aj sieť na vysokej úrovni pre návrat, ktorej predsedá koordinátor EÚ pre návrat, a to najmä o rôznych možnostiach politiky a úvahách týkajúcich sa návrhu.

Komisia zorganizovala v novembri 2024 niekoľko špecializovaných zasadnutí o budúcich právnych predpisoch v oblasti návratu na Európskom fóre pre migráciu, čo umožnilo ďalej preskúmať názory a nápady, najmä zo strany občianskej spoločnosti.

Budúce právne predpisy v oblasti návratu boli aj témou osobitnej diskusie v rámci expertnej skupiny Komisie pre migrantov, ktorá sa uskutočnila 15. januára 2025.

V uplynulom roku Rada pod vedením rotujúcich predsedníctiev zorganizovala viaceré rokovania o budúcich právnych predpisoch v oblasti návratu na technickej, strategickej a ministerskej úrovni.

V rámci štúdie s názvom *Gaps and needs of EU law in the area of return* (Medzery a potreby práva EÚ v oblasti návratu), ktorú si objednalo Generálne riaditeľstvo pre migráciu a vnútorné záležitosti, sa od novembra 2024 do februára 2025 uskutočnil intenzívny konzultačný proces. Štúdia vedená konzorciom spoločnosti ICF v spolupráci s Inštitútom pre migračnú politiku (MPI Europe), Centrom pre európsku politiku (EPC) a sieťou Odysseus umožnila hĺbkové konzultácie prostredníctvom prieskumov, workshopov a rozhovorov s kľúčovými zainteresovanými stranami.

A napokon, keď sa práca na návrhu sa zintenzívnila, Komisia dostala množstvo pozičných dokumentov, poznámok a analýz, v ktorých sa poukázalo na výzvy, problémy a navrhovali sa riešenia, pričom všetky boli náležite zohľadnené a prihliadalo sa na ne v kontexte prípravy návrhu.

Podrobný opis konzultačného procesu a dôkazov, na základe ktorých bol tento návrh vypracovaný, je uvedený v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý bude čoskoro uverejnený.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Komisia využila odborné znalosti získané z mnohých sietí a expertných skupín pôsobiacich v oblasti návratu vrátane skupiny expertov pre návrat v rámci Európskej migračnej siete (EMN-REG), kontaktnej skupiny pre smernicu o návrate, expertnej skupiny pre readmisiu, siete na vysokej úrovni pre návrat, ktorej predsedá koordinátor EÚ pre návrat, a od expertov vykonávajúcich prácu súvisiacu so štúdiou s názvom *Gaps and needs of EU law in the area of return* (Medzery a potreby práva EÚ v oblasti návratu).

Komisia okrem toho zohľadnila množstvo dokumentov, pozičných dokumentov a výskumných materiálov, ktoré jej boli poskytnuté najmä v posledných mesiacoch, keď sa práca na návrhu zintenzívnila.

- **Posúdenie vplyvu**

Hoci sa vzhľadom na naliehavosť návrhu nových pravidiel v oblasti návratu nevykonalo žiadne posúdenie vplyvu, ako už bolo uvedené, návrh vychádza zo širokého spektra konzultácií, štúdií a hodnotení.

Čoskoro bude uverejnený pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom sa opíše konzultačný proces vedúci k návrhu, ako aj analýza niektorých zvažovaných kľúčových možností politiky.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Cieľom návrhu je zjednodušiť a zefektívniť súčasný právny rámec, ktorý sa ďalej rozvinul v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie a vnútroštátnych súdov, čo má za následok vysokú úroveň zložitosti pri vykonávaní pravidiel.

Povinnosť spolupracovať prispeje k zníženiu administratívnej záťaže členských štátov, keďže štátni príslušníci tretích krajín budú povinní aktívne sa zúčastňovať na procese návratu poskytovaním všetkých potrebných informácií a zostať nepretržite prítomní a k dispozícii. Mechanizmus uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate zabráni duplicite úsilia v členských štátoch a viacnásobnému posudzovaniu toho istého štátneho príslušníka tretej krajiny. Okrem toho sa príkazom EÚ na návrat uľahčí výmena informácií potrebných na uznávanie rozhodnutí iných členských štátov o návrate.

- **Základné práva**

V tomto návrhu sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie[16], ako aj povinnosti prameniace z medzinárodného práva, najmä zo Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov[17], z Európskeho dohovoru pre ochranu ľudských práv a základných slobôd[18], Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, Dohovoru Organizácie Spojených národov proti mučeniu[19] a Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa[20].

Týmto návrhom sa zabezpečuje, aby sa návraty uskutočňovali spôsobom, v rámci ktorého sa rešpektuje ľudská dôstojnosť, právo na život, zákaz mučenia a neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, právo na slobodu a bezpečnosť, právo na rodinný a súkromný život vrátane ochrany osobných údajov, ochrana v prípade odsunu a vyhostenia, najmä zásada

16 Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 391 – 407).

17 Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov, 1951, zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov.

18 Európsky dohovor o ľudských právach, 1950, Rada Európy.

19 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, 1966, Organizácia Spojených národov.

20 Dohovor o právach dieťaťa, 1989, Organizácia Spojených národov.

zákazu vyhostenia alebo vrátenia a ochrana pred hromadným vyhostením, nediskriminácia a právo na účinný prostriedok nápravy.

Právo na slobodu je chránené prísnym vymedzením stanovenej možnosti zaistenia: zaistenie je odôvodnené len osobitnými dôvodmi jasne vymedzenými v nariadení, ak sa ukáže ako nevyhnutné a primerané, a to na základe individuálneho posúdenia každého prípadu, ktorý podlieha súdnemu preskúmaniu. V nariadení sa takisto upravuje používanie alternatív k zaisteniu, pričom sa zohľadňuje, že alternatívy k zaisteniu sú menej invazívne opatrenia ako zaistenie, ale napriek tomu predstavujú obmedzenie slobody. Týmto návrhom sa zaručuje, aby sa pri jeho uplatňovaní v prvom rade zohľadňoval najlepší záujem dieťaťa. Na maloleté osoby sa v procese návratu vzťahujú osobitné pravidlá, najmä pokiaľ ide o podmienky zaistenia. Okrem toho sa týmto nariadením zavádzajú niektoré kľúčové novinky, ktoré priniesli právne predpisy v rámci paktu, najmä pokiaľ ide o posúdenie veku maloletých osôb a postup vymenovania zástupcu, ktorý sprevádza maloletú osobu bez sprievodu, aj v prípade konania o návrate. V návrhu sa takisto vylučujú maloleté osoby bez sprievodu a rodiny s maloletými osobami z návratu do krajín, s ktorými existuje dohoda alebo dojednanie. Posilnením pravidiel týkajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, sa návrhom podporuje aj právo na bezpečnosť.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Ako sa uvádza v pripojenom legislatívnom finančnom a digitálnom výkaze, investície požadované na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov sú zlučiteľné s viacročným finančným rámcom (VFR) na roky 2021 – 2027 a môžu sa financovať počas VFR na roky 2021 – 2027 pre fondy v oblasti vnútorných záležitostí s využitím Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)[21]. Financovanie po roku 2027 bude zahrnuté do rokovaní o budúcom VFR. V prípade potreby sa navrhuje posilniť rozpočet agentúry Frontex na oblasť návratu v rokoch 2025, 2026 a 2027 interným nasadením zdrojov v rámci rozpočtu agentúry Frontex v závislosti od skutočného čerpania.

Členské štáty budú môcť využívať finančné prostriedky pridelené na ich národné programy podľa Fondu pre azyl, migráciu a integráciu na podporu akýchkoľvek nevyhnutných investícií do infraštruktúry a postupov na vykonávanie tohto nariadenia. Agentúra Frontex môže na ten istý účel podporovať členské štáty zamestnancami a činnosťami v rámci svojho mandátu, ako je koordinácia návratových operácií, a to aj úhradou nákladov súvisiacich s návratovými operáciami, prenajímaním letov alebo rezerváciou leteniek na návrat komerčnými letmi.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude pravidelne monitorovať uplatňovanie nariadenia, a to aj prostredníctvom schengenského hodnotiaceho mechanizmu. Komisia by mala podať správu o vykonávaní päť rokov od nadobudnutia účinnosti nariadenia.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Hlavným cieľom návrhu je zjednodušiť proces návratu a sprehľadniť ho pre vnútroštátne orgány a príslušných štátnych príslušníkov tretích krajín.

[21] Pokiaľ sa činnosti budú financovať z tematického nástroja AMIF, môžu sa vykonávať v rámci priameho, nepriameho alebo zdieľaného riadenia.

Návrh má formu nariadenia, čím sa zabezpečuje priama uplatniteľnosť pravidiel v členských štátoch a jednotné riadenie návratov v celej Únii. Tým sa vytvára jasnosť a predvídateľnosť a znižuje sa priestor na obchádzanie systému pre návrat v jednom členskom štáte pohybom do iného členského štátu.

Spoločné procesné pravidlá vydávania rozhodnutí o návrate: návrh obsahuje spoločné pravidlá vydávania rozhodnutí o návrate a ukladania zákazov vstupu. Tým sa zabezpečí rovnaké zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín vo všetkých členských štátoch a pomôže sa zaistiť, aby sa rozdiely v systémoch členských štátov nedali zneužívať. Aktualizovalo sa vymedzenie pojmov vzhľadom na prax od prijatia smernice o návrate a v prípade potreby sa zosúladilo s vymedzením pojmov v novoprijatých právnych aktoch, ktoré tvoria pakt, čím sa zabezpečila jednotnosť, jasnosť a predvídateľnosť v celom procese migrácie. Základné práva navrátilcov sú chránené prostredníctvom jasných procesných záruk, ktorými sa zabezpečuje, aby rozhodnutia o návrate podliehali preskúmaniu vrátane práva na opravný prostriedok a zákazu vyhostenia alebo vrátenia, pričom sa venuje náležitá pozornosť maloletým osobám bez sprievodu a najlepšiemu záujmu dieťaťa.

Posilnenie núteného a stimulovanie dobrovoľného návratu: v návrhu sa objasňuje, kedy by sa malo rozhodnutie o návrate vykonať prostredníctvom odsunu, a vymedzuje sa dobrovoľný návrat, čím sa vytvára jasnosť a predvídateľnosť pre zodpovedné orgány, ako aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Týmto sa zase posilňujú dobrovoľné návraty, pričom nútený návrat sa stáva jasným a dôveryhodným nástrojom. V návrhu sa objasňujú ustanovenia o monitorovaní nútených návratov.

Procesné záruky: pravidlá v tomto návrhu sa vždy vykonávajú pri úplnom rešpektovaní Charty základných práv vrátane dodržiavania zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia, práva na slobodu, práva na účinný prostriedok nápravy a najlepšieho záujmu dieťaťa. Lehoty na podanie opravných prostriedkov proti rozhodnutiam o návrate sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia, pričom sa pohybujú v rozpätí od niekoľkých dní až po jeden mesiac alebo dlhšie. Lehotou sa musí v súlade so základnými právami poskytovať dostatok času na zabezpečenie prístupu k účinnému prostriedku nápravy, pričom sa neoddiali konanie o návrate. Návrhom sa takisto harmonizujú pravidlá poskytovania bezplatnej právnej pomoci a/alebo zastúpenia na požiadanie v súlade s novoprijatými pravidlami paktu. Návrh je napokon v súlade s pravidlami *acquis* v oblasti azylu, ktoré sa týkajú posúdenia veku maloletých osôb, ako aj vymenovania zástupcu, ktorý má maloleté osoby bez sprievodu sprevádzať v procese návratu. Tým, že sa návrh prepojí s konaním o azyle, sa zabezpečí primerané a jednotné zaobchádzanie s maloletými osobami v rámci všetkých pravidiel Únie v oblasti riadenia migrácie, čo prinesie jasnosť, zjednodušenie a predvídateľnosť.

Povinnosť spolupracovať a právo na informácie: kľúčovým problémom, ktorý bráni návratu, je nedostatočná spolupráca štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate. V tomto návrhu sa preto zavádza výslovná povinnosť štátnych príslušníkov tretích krajín spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi vo všetkých fázach konania o návrate, najmä na účely určenia a overenia ich totožnosti s cieľom získať platný cestovný doklad, v ktorom sa uvádzajú osobné informácie, ako aj cestovné a biometrické informácie. V navrhovaných pravidlách sa stanovuje, čo spolupráca zahŕňa, a dôsledky v prípade nespolupráce spolu so stimulmi na zaistenie spolupráce vrátane poradenstva v oblasti návratu a podpory dobrovoľného návratu. V záujme zabezpečenia, aby bol štátny príslušník tretej krajiny riadne informovaný o tom, čo sa od neho očakáva v procese návratu, návrh zahŕňa právo štátneho príslušníka tretej krajiny na informácie, pričom vychádza z niektorých postupov v členských štátoch a odráža podobné ustanovenia zavedené nariadením o konaní o azyle. Systém poskytuje možnosť napadnúť určité rozhodnutia a získať prístup k právnym prostriedkom nápravy.

Riadenie zamerané na útek a neoprávnené pohyby medzi členskými štátmi a predchádzanie týmto útekom a pohybom: v návrhu sa poskytujú členským štátom posilnené pravidlá na zabezpečenie dostupnosti štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje návrat, a to vytvorením systému, ktorý lepšie schopný posudzovať a riadiť riziko úteku. Zavádza sa ním vyčerpávajúci zoznam na posúdenie rizika úteku, čím sa zabezpečuje súdržný a jednotný prístup členských štátov, a vyčerpávajúci zoznam dôvodov zaistenia. Pravidlá, ktoré dopĺňajú povinnosť spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby navrátilec zostal k dispozícii počas celého procesu návratu, čiastočne odrážajú riešenia dohodnuté na účely azylu stanovené v právnych aktoch tvoriacich pakt, napríklad možnosť požadovať od štátneho príslušníka tretej krajiny, aby sa zdržiaval na konkrétnom geografickom mieste, ako je región.

Návraty štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko: štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii a predstavujú bezpečnostné riziko, musia byť rýchlo identifikovaní a urýchlene vrátení. Návrh preto obsahuje všeobecnú povinnosť zodpovedných orgánov vykonať potrebné overenia na začiatku procesu návratu s cieľom podporiť identifikáciu a overiť prípadné bezpečnostné riziko. V návrhu sa vymedzujú určité kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú osobitné procesné pravidlá pre osoby predstavujúce bezpečnostné riziká, napríklad ak bol spáchaný trestný čin s určitou mierou závažnosti. Na týchto štátnych príslušníkov tretích krajín sa bude vzťahovať nútený návrat, dlhšie zákazy vstupu a osobitný dôvod zaistenia. V týchto pravidlách sa odrážajú a zosúlaďujú pravidlá v oblasti návratu s novoprijatými právnymi predpismi v rámci paktu, ako aj s Kódexom schengenských hraníc, ktoré všetky obsahujú pravidlá osobitne zamerané na migrantov predstavujúcich bezpečnostné riziká. V návrhu sa stanovujú aj jasné záruky na ochranu základných práv.

Európsky príkaz na návrat: hoci členské štáty budú naďalej vydávať vlastné rozhodnutia o návrate, návrhom sa zavádza európsky príkaz na návrat, ktorý bude dopĺňať rozhodnutia členských štátov o návrate s cieľom zabezpečiť jasnosť vo všetkých členských štátoch. Európsky príkaz na návrat, spoločný formulár obsahujúci kľúčové prvky rozhodnutia o návrate, bude k dispozícii prostredníctvom Schengenského informačného systému. Všetky technické zmeny potrebné na uľahčenie rýchleho prístupu k európskemu príkazu na návrat sa budú riešiť v kontexte potenciálnych budúcich úvah o zmenách nariadenia (EÚ) 2018/1860 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín. Európsky príkaz na návrat sa zavedie vykonávacím aktom.

Mechanizmus uznávania a výkonu rozhodnutí vydaných iným členským štátom: týmto návrhom sa zavádza dôležité procesné zjednodušenie tým, že sa stanovuje mechanizmus priameho výkonu rozhodnutia o návrate vydaného iným členským štátom. Podľa súčasných pravidiel má väčšina členských štátov povinnosť vydať jednotlivcovi nové rozhodnutie o návrate, a to aj v prípade, že iný členský štát už rozhodnutie o návrate vydal. Týmto návrhom sa poskytuje členským štátom nástroj na výkon rozhodnutia o návrate, ktoré predtým vydal iný členský štát. Tým by sa odstránil jeden krok v procese a zabránilo by sa duplicite. Komisia do 1. júla 2027 preskúma, či členské štáty zaviedli vhodné právne a technické opatrenia na účinné spracúvanie európskych príkazov na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému, a prijme vykonávacie rozhodnutie, ktorým sa zavedie povinnosť uznať a vykonať rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom. Návrh dopĺňajú obmedzené výnimky. Členské štáty, ktoré vydali rozhodnutie o návrate, sú zodpovedné za jeho výkon a musia použiť všetky vhodné prostriedky na zabezpečenie účinného návratu. Uvedený európsky príkaz na návrat podporuje a uľahčuje mechanizmus uznávania rozhodnutí o návrate vydaných iným členským štátom. V návrhu sa takisto

objasňuje proces a príslušné procesné záruky a prostriedky nápravy na základe skúseností získaných pri vykonávaní odporúčania Komisie z roku 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate.

Návrat do krajiny, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie o návrate: návrhom sa zavádza možnosť návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo vydané rozhodnutie o návrate, do tretej krajiny, s ktorou je uzavretá dohoda alebo dojednanie o návrate (tzv. centrá pre návrat). Možnosť návratu neoprávnených migrantov do týchto krajín by mala podliehať osobitným podmienkam, aby sa zabezpečilo dodržiavanie základných práv dotknutých osôb. Dohodu alebo dojednanie možno uzavrieť s treťou krajinou len vtedy, ak sa dodržiavajú medzinárodné normy a zásady v oblasti ľudských práv v súlade s medzinárodným právom vrátane zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia. V takejto dohode alebo dojednaní sa musia stanovovať spôsoby presunu, ako aj podmienky uplatňované počas obdobia, keď sa štátny príslušník tretej krajiny zdržiava v krajine, čo môže byť krátkodobo alebo dlhodobejšie. Takúto dohodu alebo dojednanie sprevádza monitorovací mechanizmus na posudzovanie vykonávania a zohľadnenie prípadných meniacich sa okolností v tretej krajine. Z návratu do krajiny, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie o návrate, sú vylúčené maloleté osoby bez sprievodu a rodiny s maloletými osobami.

Readmisia ako neoddeliteľná súčasť procesu návratu: V návrhu je readmisia zakotvená ako neoddeliteľná súčasť procesu návratu. Stanovuje sa v ňom spoločný procesný prístup k predkladaniu žiadostí o readmisiu, a to aj prostredníctvom vzorového formulára žiadosti o readmisiu a systematického vydávania žiadostí o readmisiu v nadväznosti na vydanie rozhodnutí o návrate. Zvyšuje sa ním transparentnosť a koordinácia prístupu k tretím krajinám, pokiaľ ide o readmisiu, a zároveň sa pre členské štáty zachováva flexibilita. Návrhom sa zavádzajú prvky súdržnejšieho prístupu k tretím krajinám a stanovuje sa jasný právny základ pre prenos údajov do tretích krajín na účely readmisie. Objasňuje sa v ňom, že komunikácia s neuznanými subjektmi z tretích krajín na účely vykonania konania o readmisii sa nepovažuje za uznanie.

2025/0059 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 79 ods. 2 písm. c),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[22],

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov[23],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Pri vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti by Únia mala mať spoločnú politiku návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii. Efektívna návratová politika je kľúčovým prvkom dôveryhodného systému riadenia migrácie.

(2) Týmto nariadením sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii, založený na spoločnom konaní o návrate a readmisii, na systéme na predchádzanie riziku úteku a jeho riadenia a na spolupráci založenej na vzájomnej dôvere medzi členskými štátmi.

(3) V snahe prispieť k uplatňovaniu komplexného prístupu stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351[24] by mal byť do praxe zavedený spoločný systém efektívneho riadenia návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín. Uvedený systém by mal byť založený na princípe integrovanej tvorby politík, aby sa zabezpečila koherentnosť a efektívnosť činností a opatrení prijatých Úniou a jej členskými štátmi konajúcimi v rámci svojich príslušných právomocí.

(4) Európska rada kontinuálne zdôrazňuje, že na uľahčenie, zintenzívnenie a urýchlenie návratov z Európskej únie sú potrebné rozhodné opatrenia na všetkých úrovniach. Európska rada v októbri 2024 vyzvala Komisiu, aby urýchlene predložila nový legislatívny návrh.

---

22 Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...]

23 Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...]

24 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L 222, 22.5.2024, s. 1).

(5) V strategických usmerneniach pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktoré prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci 12. decembra 2024, sa pripomína, že úspešná návratová politika je základným pilierom komplexného a dôveryhodného azylového a migračného systému Únie. V tomto zmysle sa v strategických usmerneniach vyzýva k vypracovaniu a zavedeniu asertívnejšieho a komplexnejšieho prístupu k návratom, a to urýchleným zmodernizovaním právneho rámca.

(6) Efektívna návratová politika by mala zaisťovať koherenciu s paktom o migrácii a azyle a napomáhať jeho integrite a mala by prispievať k riadeniu nelegálneho prisťahovalectva do Únie a zabraňovať neoprávneným pohybom neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín medzi členskými štátmi v snahe chrániť priestor bez kontroly vnútorných hraníc pri súčasnom dodržiavaní základných práv.

(7) Na zefektívnenie návratových politík vynakladá Únia a jej členské štáty čoraz väčšie úsilie. Napriek týmto snahám už existujúci právny rámec pozostávajúci zo smernice Rady 2001/40/ES[25] a smernice 2008/115/ES[26] nezodpovedá potrebám migračnej politiky Únie. Od prijatia smernice 2008/115/ES v roku 2008 prešiel priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti spolu s migračnou politikou Únie výraznými zmenami. Pri právnej úprave EÚ v oblasti migrácie došlo k posunu od právnych predpisov s minimálnymi normami k zbližovaniu postupov členských štátov. Komisia sa usilovala zreformovať pravidlá návratu v roku 2018, keď predložila návrh na prepracovanie smernice o návrate[27]. Komisia sa zároveň prostredníctvom odporúčaní (EÚ) 2017/2338[28] a (EÚ) 2023/682[29] snažila podporiť členské štáty v tom, aby využívali flexibilitu, ktorú im ponúka smernica 2008/115/ES. Súčasný právny rámec však narazil na svoje hranice.

(8) Mal by sa zaviesť stabilný a spravodlivý spoločný postup pre návrat, ktorý by zabezpečoval, aby štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, boli vrátení humánnym spôsobom a pri plnom dodržiavaní základných práv, ako aj medzinárodného práva. Jasné a transparentné pravidlá uplatniteľné vo všetkých členských štátoch by mali dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny a príslušným orgánom poskytovať istotu. Je dôležité zjednodušiť, uľahčiť a urýchliť konania o návrate a zabezpečiť, aby výkonu návratu nebránili neoprávnené pohyby do iných členských štátov.

---

25 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L 222, 22.5.2024, s. 1).

26 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

27 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (prepracované znenie). Brusel, 12. 9. 2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

28 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom (Ú. v. EÚ L 339, 19.12.2017, s. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

29 Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/682 zo 16. marca 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlení návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES. C/2023/1763. Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 58., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj.

(9) Uplatňovanie pravidiel podľa tohto nariadenia by nemalo mať vplyv na pravidlá upravujúce prístup k medzinárodnej ochrane v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348[30]. Pravidlá uvedené v tomto nariadení sú v relevantných prípadoch doplnené osobitnými pravidlami prepájajúcimi zamietavé rozhodnutia o azyle a rozhodnutia o návrate, pokiaľ ide o ich vydávanie a prostriedky nápravy podľa nariadenia (EÚ) 2024/1348, a konanie o návrate na hraniciach stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349[31].

(10) Týmto nariadením sa rešpektujú základné práva štátnych príslušníkov tretích krajín a dodržiavajú zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951, doplneným Newyorským protokolom z 31. januára 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“). Malo by sa uplatňovať v súlade s chartou, so všeobecnými zásadami práva Únie a s príslušným medzinárodným právom.

(11) Pri uplatňovaní tohto nariadenia by sa mala dodržiavať zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia a zákaz hromadného vyhostenia stanovený v článku 19 charty. Nikto nesmie byť odsunutý, vyhostený ani vydaný do tretej krajiny, v ktorej existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

(12) Členský štát, na ktorého území je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený, je zodpovedný za zabezpečenie jeho návratu. Po odhalení neoprávneného pobytu by členské štáty mali štátneho príslušníka tretej krajiny urýchlene identifikovať a na základe vyhľadávania v príslušných databázach Únie a vnútroštátnych databázach overiť možné bezpečnostné riziká. Členské štáty by mali overiť prípadnú zraniteľnosť a v prípade potreby vykonať zdravotnú prehliadku.

(13) Príslušné orgány by mali overiť dodržiavanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny by mal čo najskôr predložiť dôkazy týkajúce sa jeho osobnej situácie. Malo by byť možné vychádzať z existujúceho dôkladného posúdenia všetkých relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania. Mala by sa preskúmať každá zmena okolností a akékoľvek nové skutočnosti poukazujúce na riziko.

(14) Je potrebné, aby mohli členské štáty spolupracovať flexibilnejšie, a to aj prostredníctvom nových dvojstranných dohôd alebo dojednaní, a adresnejšie v snahe obmedziť pohyb neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín cez spoločné vnútorné hranice a zároveň ochraňovať schengenský priestor bez kontroly vnútorných hraníc.

(15) Keď sa zistí, že štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, okamžite by sa malo vydať rozhodnutie o návrate na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky skutočnosti a okolnosti.

---

30 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L 222, 22.5.2024, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

31 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148 (Ú. v. EÚ L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(16) Je potrebné zabezpečiť, aby sa základné prvky rozhodnutia o návrate vydaného členským štátom vložili do osobitného formulára ako európsky príkaz na návrat a aby sa sprístupnili v Schengenskom informačnom systéme spolu so zápisom na účely návratu alebo prostredníctvom dvojstrannej výmeny informácií s iným členským štátom. O európsky príkaz na návrat by sa následne malo opierať uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate vydaných iným členským štátom v prípade, že sa štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene presunie do iného členského štátu.

(17) Pre príslušné orgány je často, a najmä v prípadoch, keď štátny príslušník tretej krajiny nespolupracuje, náročné identifikovať krajinu návratu v čase vydávania rozhodnutia o návrate. V takýchto prípadoch by príslušné orgány mali určiť krajinu návratu na základe dostupných informácií a v rozhodnutí o návrate uviesť najpravdepodobnejšiu krajinu alebo krajiny.

(18) Ak voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa nachádza na území členského štátu, existuje vykonateľné rozhodnutie o návrate z iného členského štátu, uvedené rozhodnutie by sa malo uznať a vykonať. Uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate by malo na základe posilnenej spolupráce a vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi proces návratu uľahčiť a urýchliť. Zároveň môže prispieť k odrádzaniu od neregulárnej migrácie a od neoprávnených sekundárnych pohybov v rámci Únie, ako aj k obmedzeniu prieťahov v procese návratu. Prostriedok nápravy proti rozhodnutiam o návrate by sa mal uplatniť vo vydávajúcom členskom štáte.

(19) Odo dňa začatia uplatňovania tohto nariadenia by členské štáty mali zaviesť právne a technické opatrenia, ktoré by mali zabezpečiť sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému. Do 1. júla 2027, t. j. niečo viac ako jeden rok po dátume začatia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2024/1351, by Komisia mala preskúmať, či členské štáty zaviedli primerané právne a technické opatrenia na účinné spracúvanie európskych príkazov na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému. Na základe tohto preskúmania by Komisia mala prijať vykonávacie rozhodnutie, ktorým by sa malo uznávanie vykonateľných rozhodnutí o návrate opierajúce sa o európsky príkaz na návrat stať povinným.

(20) Účinky vnútroštátnych návratových opatrení by mali mať i naďalej únijný rozmer vďaka zavedeniu zákazu vstupu zakazujúceho vstup na územie všetkých členských štátov a pobyt na tomto území. Dĺžka trvania zákazu vstupu by sa mala určiť s náležitým ohľadom na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu a spravidla by nemala presiahnuť desať rokov. Keď je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený počas kontrol na výstupe na vonkajších hraniciach, môže byť vhodné uložiť zákaz vstupu s cieľom zabrániť opätovnému vstupu v budúcnosti, a tak obmedziť riziko nelegálneho prisťahovalectva.

(21) Štátni príslušníci tretích krajín môžu byť vrátení na základe donucovacích opatrení vykonaním odsunu alebo na základe dobrovoľného splnenia povinnosti opustiť územie. Tieto dva druhy návratu by mali byť prepojené, aby sa zabránilo medzerám v systéme. Zatiaľ čo spolupracujúci štátni príslušníci tretích krajín by mali byť naďalej vracaní predovšetkým prostredníctvom dobrovoľného návratu, prísnejšie pravidlá pre odsun majú zabezpečiť priamy a bezprostredný dôsledok v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny nedodrží dátum, do ktorého musí územie opustiť. Použitie donucovacích opatrení by malo byť viazané na zásady primeranosti a účinnosti z hľadiska použitých prostriedkov a sledovaných cieľov.

(22) Sú potrebné spoločné pravidlá na zabezpečenie účinnej identifikácie a rýchleho návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká

a nemajú právo zdržiavať sa v Únii. Je potrebné zabezpečiť, aby sa vykonávali príslušné kontroly, a to aj na základe procesu preverovania stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356[32], ktorých cieľom je identifikovať a označiť štátnych príslušníkov tretích krajín spojených s bezpečnostnými rizikami. V prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, by mal byť odsun pravidlom a malo by byť možné odchýliť sa od všeobecných pravidiel s cieľom stanoviť dlhšie zákazy vstupu či dlhšie obdobia zaistenia, ako aj od využívania špecializovaných zariadení určených na zaistenie, aby bol pri osobách, ktoré ohrozujú bezpečnosť Únie, okamžite vykonaný odsun.

(23) Novými pravidlami by mali členské štáty získať viac možností na zaistenie návratu do tretích krajín prostredníctvom dodatočných nástrojov. Malo by byť možné uzatvárať s tretími krajinami osobitné dohody alebo dojednania, a poskytnúť tak členským štátom viac možností pre návrat pod podmienkou, že dotknutá tretia krajina dodržiava medzinárodné normy v oblasti ľudských práv a zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia. V dohode alebo dojednaní by sa mali stanoviť najmä spôsoby odovzdania, podmienky pobytu v krajine, spôsoby vykonávania následného návratu do krajiny pôvodu, dôsledky v prípade porušenia alebo významných zmien, ktoré majú nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine, a nezávislý monitorovací orgán alebo mechanizmus na posúdenie uplatňovania dohody alebo dojednania. Takéto dohody alebo dojednania budú na účely článku 51 ods. 1 charty predstavovať vykonávanie práva Únie.

(24) Dobre fungujúci schengenský priestor bez vnútorných hraníc sa opiera o účinné a efektívne uplatňovanie schengenského *acquis* členskými štátmi. Nariadením Rady (EÚ) 2022/922 sa vytvára hodnotiaci a monitorovací mechanizmus na overenie uplatňovania schengenského *acquis* prostredníctvom pravidelných, neohlásených a tematických hodnotení, a to aj v súvislosti s efektívnym návratom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území, a dodržiavaním základných práv. Tento mechanizmus umožňuje rýchlo zistiť nedostatky, ktoré by mohli narušiť správne fungovanie schengenského priestoru, a zabezpečuje náležité odstránenie týchto nedostatkov.

(25) Pri uplatňovaní konania o návrate by prvoradým hľadiskom členských štátov mal byť v súlade s článkom 24 charty a Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989 najlepší záujem dieťaťa. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa by mali členské štáty náležite zohľadniť najmä blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte, jej bezpečnosť a ochranu, názory s prihliadnutím na jej vek a vyspelosť, ako aj jej osobnú situáciu. Maloletú osobu bez sprievodu by mal vo všetkých krokoch procesu návratu sprevádzať zástupca.

(26) Ak existujú odôvodnené pochybnosti o tom, či je štátny príslušník tretej krajiny maloletou osobou, malo by sa vykonať posúdenie veku. V záujme zaistenia koherentnosti procesu riadenia migrácie v Únii by sa mal dodržiavať rovnaký postup,

[32] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

aký je stanovený v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348[33]. Pri posudzovaní veku by členské štáty mali prihliadať najmä na príslušné usmernenia Agentúry Európskej únie pre azyl.

(27) V snahe zvýšiť efektívnosť konania o návrate by sa mali pre štátnych príslušníkov tretích krajín stanoviť jasné povinnosti. Štátni príslušníci tretích krajín by mali spolupracovať s orgánmi vo všetkých fázach konania o návrate. Štátni príslušníci tretích krajín by mali zostať k dispozícii a mali by poskytnúť informácie potrebné na prípravu návratu. V prípade nesplnenia povinnosti spolupráce by sa mali uplatniť účinné a primerané dôsledky vrátane napr. zníženia dávok a príspevkov poskytovaných v súlade s vnútroštátnym právom, zadržania cestovných dokladov alebo predĺženia trvania zákazu vstupu. Príslušné orgány by mali štátneho príslušníka tretej krajiny informovať o jednotlivých krokoch konania o návrate, jeho povinnostiach, ako aj dôsledkoch v prípade nesplnenia týchto povinností.

(28) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá možnosť členských štátov ukladať v náležitých prípadoch štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, trestné sankcie v súlade s vnútroštátnym trestným právom.

(29) Na zaistenie účinnej ochrany záujmov dotknutých osôb by sa mal stanoviť súbor právnych prostriedkov nápravy proti rozhodnutiam týkajúcim sa návratu. Potrebná právna pomoc by sa na požiadanie mala poskytnúť osobám, ktoré nemajú dostatočné zdroje v prípade opravného prostriedku alebo preskúmania pred justičným orgánom.

(30) V snahe zvýšiť efektívnosť konaní o návrate a zároveň zabezpečiť dodržiavanie práva na účinný prostriedok nápravy v súlade s článkom 47 charty by sa podávanie opravných prostriedkov napádajúcich rozhodnutia týkajúce sa návratu malo v maximálnej možnej miere uskutočniť pred orgánom jedného stupňa. Pravidlá tohto nariadenia týkajúce sa opravných prostriedkov a odkladného účinku by mali byť v súlade s právom na účinný prostriedok nápravy stanoveným v článku 47 Charty základných práv.

(31) Členským štátom by sa mali poskytnúť potrebné nástroje na posudzovanie a riadenie rizika úteku a predchádzanie tomuto riziku. Cieľom spoločných pravidiel by malo byť zefektívniť posudzovanie tohto rizika v jednotlivých prípadoch a zvýšiť využívanie účinných alternatív k zaisteniu v členských štátoch v záujme účinného riadenia procesu návratu.

(32) Zaistenie by malo byť možné nariadiť len na účely prípravy návratu, ak je to primerané a potrebné, a to po individuálnom posúdení každého prípadu vrátane posúdenia akejkoľvek zraniteľnej situácie. Na tento účel by sa zaistenie mohlo nariadiť vtedy, ak pri štátnych príslušníkoch tretích krajín existuje riziko úteku, ak štátni príslušníci tretích krajín bránia alebo sa vyhýbajú návratu, alebo ak predstavujú bezpečnostné riziko resp. nedodržiavajú alternatívne opatrenia k zaisteniu, alebo ak je zaistenie potrebné na určenie alebo overenie totožnosti alebo štátnej príslušnosti. Orgány by mali konať s náležitou starostlivosťou a zaistenie by malo trvať čo najkratší možný čas, ktorý nesmie presiahnuť 24 mesiacov. Ak je vo vnútroštátnom práve stanovené zaistenie maloletých osôb, prvoradým hľadiskom by mal byť najlepší

[33] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L 222, 22.5.2024, s. 1).

záujem dieťaťa. Iné, menej donucovacie alternatívne opatrenia k zaisteniu by sa mali použiť v prípade, že ich možno na neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín účinne uplatniť.

(33) Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziko, si vyžaduje osobitné opatrenia zamerané na ochranu práv a slobôd iných. Takýchto štátnych príslušníkov tretích krajín by preto malo byť možné zaistiť na dlhšie obdobie, pričom každé takéto zaistenie musí byť v súlade so zásadou proporcionality.

(34) So zaistenými štátnymi príslušníkmi tretích krajín by sa malo zaobchádzať humánnym a dôstojným spôsobom pri dodržiavaní ich základných práv a v súlade s medzinárodným a vnútroštátnym právom, pričom by sa mali zohľadniť praktické usmernenia Výboru Rady Európy na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu. Zaistenie by sa malo spravidla uskutočňovať v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie alebo v špecializovaných oddeleniach v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže takéto zariadenie poskytnúť, možno využiť väzenské zariadenie, v ktorom sú štátni príslušníci tretích krajín držaní oddelene od riadnych väzňov.

(35) Dôvodmi zaistenia stanovenými v tomto nariadení nie sú dotknuté iné dôvody zaistenia vrátane dôvodov zaistenia v rámci trestného konania, ktoré sú uplatniteľné podľa vnútroštátneho práva a nesúvisia s neoprávneným pobytom štátneho príslušníka tretej krajiny.

(36) Povinnosť každého štátu prijať späť vlastných štátnych príslušníkov predstavuje základnú zásadu štátnej zvrchovanosti a medzinárodnej spolupráce. Povinnosť štátov prijať späť vlastných štátnych príslušníkov sa považuje za zásadu medzinárodného obyčajového práva. O existencii takejto povinnosti ďalej svedčí ustálená prax štátov pri vykonávaní readmisných dohôd a dojednaní spolu s uznaním tejto zásady ako nevyhnutného aspektu medzinárodnej spolupráce pri riadení migrácie.

(37) Systematický a koordinovaný prístup k readmisii medzi členskými štátmi má z hľadiska uľahčenia návratu štátnych príslušníkov tretích krajín zásadný význam. Nedostatočné opatrenia nadväzujúce na vykonateľné rozhodnutia o návrate môžu ohroziť efektívnosť spoločného prístupu k návratom. Na vykonateľné rozhodnutia o návrate by mali systematicky nadväzovať všetky potrebné opatrenia na vykonanie návratu vrátane predkladania žiadostí o readmisiu orgánom tretích krajín v prípade, že existujú pochybnosti o štátnej príslušnosti alebo je potrebné získať cestovný doklad.

(38) Hoci readmisia závisí aj od spolupráce tretích krajín, medzi členskými štátmi by sa mal uplatňovať koherentný prístup v snahe zvýšiť efektívnosť a účinnosť konaní o readmisii a zabezpečiť jednotu medzi členskými štátmi. V záujme posilnenia koherentného prístupu Únie by sa mala zabezpečiť transparentnosť a koordinácia pri spolupráci s členskými štátmi, a to aj v rámci rokovaní o readmisných nástrojoch. V snahe zabezpečiť efektívnosť návratov by komunikácia s príslušnými subjektmi z tretích krajín na účely konania o readmisii nemala predstavovať diplomatické uznanie dotknutých subjektov z tretích krajín.

(39) Efektívne konania o návrate sa opierajú o efektívnu administratívnu spoluprácu a zdieľanie informácií medzi členskými štátmi. Výmena informácií vrátane zdieľania údajov o totožnosti a štátnej príslušnosti štátnych príslušníkov tretích krajín, ich cestovných dokladoch a iných relevantných informáciách by mala byť založená na

jasných pravidlách vrátane pravidiel stanovených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860[34]. Týmito pravidlami by sa mali dodržiavať zásady ochrany údajov a práva dotknutej osoby, pričom by sa malo zabezpečiť, aby takéto informácie boli presné a aby sa používali len na účely návratu, readmisie a reintegrácie a aby boli chránené pred neoprávneným prístupom, poskytnutím alebo použitím.

(40) Členské štáty by mali prijať potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že príslušné orgány budú dodržiavať smernicu [...], ktorou sa mení smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, s cieľom podporiť oznamovanie trestných činov a posilniť dôveru v justičný systém.

(41) Na spracúvanie osobných údajov na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679[35]. Na spracúvanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Únie na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725. Vzhľadom na dôležité dôvody verejného záujmu, ktoré stoja za readmisiou, by na účely readmisie a reintegrácie mohol byť potrebný prenos osobných údajov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí podliehajú rozhodnutiu o návrate, vrátane údajov týkajúcich sa ich totožnosti, cestovných dokladov, iných relevantných údajov, ako aj, v riadne odôvodnených prípadoch, údajov týkajúcich sa ich odsúdení za trestné činy a zdravia. Takýto prenos sa musí vykonávať v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a v relevantných prípadoch s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725[36], ako aj so zásadami zákazu vyhostenia alebo vrátenia, proporcionality a nevyhnutnosti a Chartou základných práv Európskej únie.

(42) Jedným z hlavných štrukturálnych problémov, ktorý bráni zefektívneniu procesu návratu, sú prekážky v spolupráci a komunikácii medzi orgánmi členských štátov, ktoré sú zodpovedné za konanie o azyle a konanie o návrate. Príslušné orgány zapojené do jednotlivých fáz procesu návratu by mali úzko spolupracovať a vzájomne sa koordinovať. Keď členské štáty určia ako príslušné orgány podľa tohto nariadenia orgány presadzovania práva, malo by sa to chápať tak, že takéto určenie sa na tieto orgány vzťahuje len v takom rozsahu, v akom konajú ako orgány vykonávajúce rozhodnutia o návrate. Takéto určenie by sa nemalo vzťahovať na orgány presadzovania práva, ktoré konajú ako vyšetrovacie orgány v trestnom konaní.

(43) Spoločný systém pre návrat by mal v plnej miere využívať digitálne systémy na podporu riadenia návratov, readmisie a reintegrácie, ktoré sú operačne riadené buď na úrovni Únie, alebo členskými štátmi, pričom dôraz by sa mal klásť na efektívne administratívne postupy, spoluprácu, zdieľanie informácií a interoperabilitu.

---

[34] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

[35] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

[36] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(44) V záujme dosiahnutia účinného vykonávania tohto nariadenia poskytuje Únia finančnú a operačnú podporu. Pokiaľ by sa činnosti mali financovať z tematického nástroja Fondu pre azyl a migráciu, môžu sa vykonávať v rámci priameho, nepriameho alebo zdieľaného riadenia. Členské štáty by mali čo najlepšie využívať dostupné finančné nástroje, programy a projekty Únie v oblasti návratu, najmä podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147[37], ako aj operačnú pomoc Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896[38]. Takáto podpora by sa mala použiť najmä na zriadenie systémov riadenia návratu a programov na poskytovanie logistickej, finančnej a inej materiálnej alebo nefinančnej pomoci na podporu návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.

(45) Zber a analýza spoľahlivých a porovnateľných štatistík o návrate, readmisii a reintegrácii sú nevyhnutné na monitorovanie účinnosti tohto nariadenia a na identifikáciu oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, keďže poskytujú cenné poznatky o efektívnosti konaní o návrate, spolupráci tretích krajín a výsledkoch reintegračného úsilia. Mali by sa stanoviť spoločné normy a definície pre zber a oznamovanie príslušných údajov, aby Komisia a členské štáty mohli posúdiť vplyv tohto nariadenia a prispieť k prijímaniu informovaných rozhodnutí o budúcom vývoji politík.

(46) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na vytvorenie európskeho príkazu na návrat a spoločného formulára žiadostí o readmisiu. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011[39].

(47) Smernice 2001/40/ES a 2008/115/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES by sa mali zrušiť.

(48) Keďže ciele tohto nariadenia, ktorými je zvýšiť efektívnosť návratu na účely ochrany priestoru bez vnútorných hraníc, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu alebo účinkov činnosti na zabezpečenie spoločného a koherentného prístupu medzi členskými štátmi ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(49) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto nariadenie je v rozsahu, v akom sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky

---

[37] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

[38] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

[39] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

vstupu v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399[40], založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto nariadení, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.

(50) V rozsahu, v akom sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu v súlade s nariadením (EÚ) 2016/399, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorom sa Írsko nezúčastňuje v súlade s rozhodnutím Rady 2002/192/ES[41]; Írsko sa preto nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a s výhradou uplatňovania článku 4 Protokolu 19 o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. [V rozsahu, v akom toto nariadenie nepredstavuje vývoj schengenského *acquis*, však Írsko v súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, oznámilo [listom z...] želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.]

[alebo]

[Okrem toho v rozsahu, v akom toto nariadenie nepredstavuje vývoj ustanovení sa ustanovenia schengenského *acquis*, sa Írsko v súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k ZEÚ a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.]

(51) Pokiaľ ide o Island a Nórsko, toto nariadenie predstavuje v rozsahu, v akom sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu v súlade s nariadením (EÚ) 2016/399, vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o pridružení Islandskej republiky a Nórskeho kráľovstva pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis* [42], ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES.

(52) Pokiaľ ide o Švajčiarsko, toto nariadenie predstavuje v rozsahu, v akom sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu v súlade s nariadením (EÚ) 2016/399, vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*[43], ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2008/146/ES[44].

---

40 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc). Ú. v. EÚ L 2016/399, 15.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

41 Rozhodnutie Rady 2002/192/ES z 28. februára 2002 o požiadavke Írska zúčastňovať sa na niektorých ustanoveniach schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 64, 7.3.2002, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).

42 Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

43 Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52.

44 Rozhodnutie Rady 2008/146/ES z 28. januára 2008 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení

(53) Pokiaľ ide o Lichtenštajnsko, toto nariadenie predstavuje v rozsahu, v akom sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu v súlade s nariadením (EÚ) 2016/399, vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2011/350/EÚ[45].

(54) Ak sa v tomto nariadení odkazuje na povinnosť opustiť Európsku úniu, aj vzhľadom na predchádzajúce odôvodnenia by sa to malo chápať ako povinnosť opustiť územie všetkých členských štátov, na ktoré sa uplatňuje toto nariadenie.

(55) V súlade s článkom 42 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1725 sa konzultovalo s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý [...] vydal svoje stanovisko,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1
Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa v súlade so základnými právami uznanými najmä v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj s príslušnými záväzkami podľa medzinárodného práva, a to aj v oblasti ochrany utečencov a ľudských práv, vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene.

2. Cieľom tohto nariadenia je zabezpečiť efektívny návrat a readmisiu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín v súlade s komplexným prístupom stanoveným v článku 3, článku 4 písm. h) a článku 5 písm. e) nariadenia (EÚ) 2024/1351.

Článok 2
Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na území členských štátov zdržiavajú neoprávnene.

Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

[45] Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a rozvoju schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, ako sú vymedzené v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2016/399;

Článok 3
Výnimky

1. Členské štáty sa môžu odchýliť od ustanovení tohto nariadenia v prípade týchto štátnych príslušníkov tretích krajín:

   a. tých, ktorým bol odopretý vstup na vonkajších hraniciach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2016/399;

   b. tých, ktorí boli zadržaní alebo zachytení príslušnými orgánmi v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej pozemnej, námornej alebo vzdušnej hranice členského štátu a ktorí následne v tomto členskom štáte nezískali povolenie alebo právo na pobyt.

2. Keď členské štáty uplatňujú výnimky podľa odseku 1 tohto článku, na účely zabezpečenia návratu týchto kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín sa opierajú o vnútroštátne právo a dodržiavajú zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Uplatňujú sa tieto články: článok 12ods. 4) a článok 12 ods. 5, článok 14 ods. 2, článok 14 ods. 6 písm. c), článok 14 ods. 6 písm. e), článok 34 a článok 35.

Článok 4
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „štátny príslušník tretej krajiny“ je každá osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ktorá nie je osobou požívajúcou právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie, ako je vymedzená v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2016/399;

2. „neoprávnený pobyt“ je prítomnosť, na území členského štátu, štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky pre vstup stanovené v článku 6 nariadenia (EÚ) 2016/399 alebo iné podmienky vstupu alebo pobytu v uvedenom členskom štáte;

3. „krajina návratu“ je jedna z týchto možností:

   a) tretia krajina, ktorá je krajinou pôvodu štátneho príslušníka tretej krajiny;

   b) tretia krajina, ktorá je krajinou oficiálneho obvyklého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny;

   c) tretia krajina tranzitu na ceste do Únie v súlade s readmisnými dohodami alebo dojednaniami Únie alebo členských štátov;

   d) iná tretia krajina, než je krajina uvedená v písmenách a), b) a g), v ktorej má štátny príslušník tretej krajiny právo na vstup a pobyt;

   e) bezpečná tretia krajina, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 59 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2024/1348;

   f) prvá krajina azylu, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 58 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2024/1348;

g) tretia krajina, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie, na základe ktorých je štátny príslušník tretej krajiny prijatý, v súlade s článkom 17 tohto nariadenia.

4. „rozhodnutie o návrate“ je správne alebo súdne rozhodnutie, ktorým sa stanovuje alebo vyhlasuje, že pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny je neoprávnený, a ktorým sa ukladá alebo stanovuje povinnosť opustiť Európsku úniu;

5. „odsun“ je vykonanie rozhodnutia o návrate príslušnými orgánmi prostredníctvom fyzickej prepravy z územia členského štátu;

6. „dobrovoľný návrat“ je splnenie povinnosti neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny opustiť územie členských štátov v lehote stanovenej v rozhodnutí o návrate v súlade s článkom 13 tohto nariadenia;

7. „útek“ je konanie, ktorým štátny príslušník tretej krajiny nezostáva k dispozícii príslušným správnym alebo justičným orgánom, napríklad opustením územia členského štátu bez povolenia príslušných orgánov z dôvodov, ktoré nie sú mimo kontroly štátneho príslušníka tretej krajiny;

8. „zákaz vstupu“ je správne alebo súdne rozhodnutie alebo akt, ktorým sa na stanovené obdobie zakazuje vstup na územie členských štátov a pobyt na území členských štátov;

9. „konanie o readmisii“ sú všetky kroky vykonávané príslušným orgánom alebo v relevantných prípadoch Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „Frontex“) v súvislosti s potvrdením štátnej príslušnosti štátneho príslušníka tretej krajiny, vydaním cestovného dokladu pre štátneho príslušníka tretej krajiny a organizovaním návratovej operácie;

10. „žiadosť o readmisiu“ je žiadosť na účely readmisie, ktorú príslušný orgán predkladá príslušnému orgánu tretej krajiny, pozostávajúca zo žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a prípadne zo žiadosti o vydanie cestovného dokladu;

11. „návratová operácia“ je operácia organizovaná alebo koordinovaná príslušným orgánom, v rámci ktorej sú štátni príslušníci tretích krajín z jedného alebo viacerých členských štátov vrátení;

12. „readmisný nástroj“ je právne záväzný alebo nezáväzný nástroj, ktorý obsahuje ustanovenia o spolupráci medzi členským štátom alebo Úniou a treťou krajinou v konaní o readmisii, ako sú readmisné alebo iné medzinárodné dohody a dojednania;

13. „iné povolenie poskytujúce právo zdržiavať sa na území“ je akýkoľvek doklad vydaný členským štátom štátnemu príslušníkovi tretej krajiny povoľujúci zdržiavať sa na jeho území, ktorý nie je povolením na pobyt v zmysle článku 2 bodu 16 nariadenia (EÚ) 2016/399 ani dlhodobým vízom v zmysle článku 2 bodu 14 nariadenia (EÚ) 2018/1860 a okrem dokladu uvedeného v článku 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346[46].

[46] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

Článok 5
Základné práva

Pri uplatňovaní tohto nariadenia konajú členské štáty v plnom súlade s príslušným právom Únie vrátane charty, príslušným medzinárodným právom, záväzkami súvisiacimi s prístupom k medzinárodnej ochrane, najmä so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, a so základnými právami.

KAPITOLA II
KONANIE O NÁVRATE

ODDIEL 1
ZAČATIE KONANIA O NÁVRATE

Článok 6
Odhaľovanie a počiatočné kontroly

1. Členské štáty zavedú do praxe účinné a primerané opatrenia na odhaľovanie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na ich území zdržiavajú neoprávnene, s cieľom viesť konanie o návrate a vykonať akékoľvek ďalšie potrebné overenia vrátane akýchkoľvek overení zraniteľnosti a bezpečnostných overení.
2. Na účely odseku 1 sa príslušné orgány opierajú o predchádzajúce kontroly, ktoré boli v súvislosti so štátnymi príslušníkmi tretích krajín vykonané, vrátane preverovania podľa nariadenia (EÚ) 2024/1356 alebo rovnocenných kontrol podľa vnútroštátneho práva.
3. V prípade potreby sa na účely vedenia konania o návrate podľa tohto nariadenia môžu na základe posúdenia rizika a objektívnych kritérií stanovených vo vnútroštátnom práve vykonať ďalšie bezpečnostné overenia.

ODDIEL 2
POSTUP, KTORÝM SA NARIAĎUJE NÁVRAT

Článok 7
Vydanie rozhodnutia o návrate

1. Príslušné orgány členských štátov vydajú každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na ich území neoprávnene, rozhodnutie o návrate bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v článku 8.
2. Rozhodnutie o návrate sa vydá písomne a uvedú sa v ňom skutkové a právne dôvody, ako aj informácie o dostupných právnych prostriedkoch nápravy a lehotách na uplatnenie týchto prostriedkov nápravy. Rozhodnutie o návrate sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi bez zbytočného odkladu.
3. Príslušné orgány môžu rozhodnúť, že neposkytnú alebo že obmedzia informácie o skutkových dôvodoch, ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje obmedzenie práva na informácie alebo ak je to potrebné na ochranu verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti a na predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie. V takýchto prípadoch je štátny príslušník tretej krajiny na účely prístupu k účinnému prostriedku nápravy informovaný o podstate dôvodov, na základe ktorých bolo rozhodnutie o návrate prijaté.

4. Ak krajinu návratu nemožno určiť na základe informácií, ktoré majú príslušné orgány k dispozícii v čase vydávania rozhodnutia o návrate, v rozhodnutí o návrate sa môže predbežne uviesť jedna alebo viac krajín návratu.

5. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa na požiadanie poskytne písomný alebo ústny preklad hlavných prvkov rozhodnutia o návrate, ako sú uvedené v odseku 2, vrátane informácií o dostupných právnych prostriedkoch nápravy, v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie.

6. Rozhodnutie o návrate podľa odseku 2 sa vydá v tom istom akte alebo súčasne a spolu s rozhodnutím o ukončení oprávneného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny bez toho, aby boli dotknuté procesné záruky stanovené v kapitole IV a iné príslušné ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva.

7. Po vydaní rozhodnutia o návrate sa jeho hlavné prvky vložia do formulára („európsky príkaz na návrat“) vytvoreného podľa odseku 8 a sprístupnia sa prostredníctvom Schengenského informačného systému v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860 alebo prostredníctvom výmeny informácií podľa článku 38.

8. Komisia prijme vykonávací akt s cieľom vytvoriť formulár európskeho príkazu na návrat uvedeného v odseku 7. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 49 ods. 2.

9. Tento článok nemá vplyv na rozhodnutia členských štátov kedykoľvek udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na ich území neoprávnene, samostatné povolenie na pobyt, dlhodobé vízum alebo iné povolenie poskytujúce právo zdržiavať sa na území z dôvodov hodných osobitného zreteľa, z humanitárnych alebo iných dôvodov. V takýchto prípadoch sa vydané rozhodnutie o návrate zruší alebo sa pozastaví jeho účinnosť na obdobie platnosti povolenia na pobyt, dlhodobého víza alebo iného povolenia poskytujúceho právo zdržiavať sa na území.

10. Členský štát, ktorý vydá rozhodnutie o návrate v súlade s týmto článkom, prijme všetky potrebné opatrenia v súlade s týmto nariadením na zabezpečenie efektívneho návratu.

Článok 8

Výnimky z povinnosti vydať rozhodnutie o návrate

1. Príslušné orgány členských štátov môžu rozhodnúť, že rozhodnutie o návrate nevydajú v jednom z týchto prípadov, keď je štátny príslušník tretej krajiny:

   a. odovzdaný do iného členského štátu v súlade s postupom stanoveným v článku 23a nariadenia (EÚ) 2016/399;

   b. odovzdaný do iného členského štátu podľa dvojstranných dohôd alebo dojednaní alebo na základe spolupráce medzi členskými štátmi v súlade s článkom 44;

   c. osobou, ktorej neoprávnený pobyt je odhalený v rámci hraničných kontrol vykonávaných pri výstupe na vonkajšej hranici v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399 alebo rovnocenných kontrol podľa vnútroštátneho práva, ak je to odôvodnené na základe osobitných okolností konkrétneho prípadu a v súlade so zásadou proporcionality a právom na obhajobu, pričom sa v maximálnej miere vyhnú odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

2. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď je štátny príslušník tretej krajiny držiteľom platného povolenia na pobyt, dlhodobého víza alebo iného povolenia

poskytujúceho právo zdržiavať sa na území vydaného iným členským štátom alebo keď v súvislosti s ním prebieha konanie o obnovenie povolenia na pobyt, dlhodobého víza alebo iného povolenia poskytujúceho právo zdržiavať sa v inom členskom štáte.

3. V prípadoch uvedených v odseku 2 členský štát vyžaduje, aby štátny príslušník tretej krajiny okamžite odišiel na územie tohto iného členského štátu. Ak štátny príslušník tretej krajiny tejto požiadavke nevyhovie alebo ak sa okamžitý odchod štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, členské štáty môžu požiadať ostatné členské štáty o spoluprácu podľa článku 44 alebo vydať rozhodnutie o návrate v súlade s článkom 7.

4. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny existuje vykonateľné rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom. V tomto prípade sa uplatňuje postup opísaný v článku 9.

Článok 9

Uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate vydaných iným členským štátom

1. Členský štát, v ktorom sa štátny príslušník tretej krajiny zdržiava neoprávnene (ďalej len „vykonávajúci členský štát“), môže na základe európskeho príkazu na návrat uvedeného v článku 7 ods. 7 uznať vykonateľné rozhodnutie o návrate, ktoré tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vydal iný členský štát (ďalej len „vydávajúci členský štát“) podľa článku 7 ods. 1, a na základe toho nariadi odsun podľa článku 12.

2. Komisia prijme do 1. júla 2027 vykonávacie rozhodnutie na uplatňovanie odseku 3, pričom bude vychádzať z posúdenia účinnosti právnych a technických opatrení, ktoré členské štáty zaviedli na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému, ako sa uvádza v článku 7 ods. 7. O výsledkoch svojho posúdenia Komisia informuje Európsky parlament a Radu. Vykonávacie rozhodnutie sa prijme v súlade s postupom uvedeným v článku 49 ods. 2.

3. Počnúc uverejnením vykonávacieho rozhodnutia prijatého v súlade s odsekom 2 členské štáty uznávajú na základe európskeho príkazu na návrat uvedeného v článku 7 ods. 7 vykonateľné rozhodnutia o návrate vydané inými členskými štátmi podľa článku 7 ods. 1 štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa na ich území zdržiavajú neoprávnene, a nariadia ich odsun v súlade s článkom 12.

4. Na účely uplatňovania odseku 3 môže členský štát rozhodnúť, že neuzná alebo nevykoná rozhodnutie o návrate vydávajúceho členského štátu, ak je výkon rozhodnutia v zjavnom rozpore s verejným poriadkom vykonávajúceho členského štátu alebo ak má byť štátny príslušník tretej krajiny odsunutý do inej tretej krajiny, než je uvedené v rozhodnutí o návrate vydávajúceho členského štátu.

5. Ak členský štát neuzná alebo nevykoná rozhodnutie o návrate podľa odseku 1 alebo 3, tento členský štát vydá rozhodnutie o návrate v súlade s článkom 7.

6. Vykonávajúci členský štát pozastaví výkon návratu, ak sú účinky rozhodnutia o návrate vo vydávajúcom členskom štáte pozastavené.

7. Ak vydávajúci členský štát rozhodnutie o návrate zruší alebo ak rozhodnutie o návrate vyhlási justičný orgán za neplatné, vykonávajúci členský štát vydá rozhodnutie o návrate za podmienok uvedených v článku 7.

8. Vydávajúci členský štát poskytne v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860 alebo na základe výmeny informácií medzi členskými štátmi podľa článku 38 vykonávajúcemu

členskému štátu všetky dostupné údaje a dokumenty, ktoré sú na účely výkonu rozhodnutia o návrate potrebné.

9. Vykonávajúci členský štát môže požiadať agentúru Frontex, aby výkon rozhodnutia o návrate podporila v súlade s kapitolou II oddielom 8 nariadenia (EÚ) 2019/1896. Ak výkon rozhodnutia o návrate nie je agentúrou Frontex podporený, vydávajúci členský štát na žiadosť vykonávajúceho členského štátu nahradí vykonávajúcemu členskému štátu sumu nepresahujúcu skutočné náklady, ktoré vznikli vykonávajúcemu členskému štátu. Komisia prijme vykonávacie rozhodnutie s cieľom stanoviť príslušné kritériá na určenie tejto sumy a praktické opatrenia na vykonanie náhrady. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom uvedeným v článku 49 ods. 2.

10. Rozhodnutie Komisie uvedené v odseku 2 sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie.*

ODDIEL 3
ZÁKAZ VSTUPU

Článok 10
Uloženie zákazu vstupu

1. K rozhodnutiam o návrate je pripojený zákaz vstupu, ak:
   a. štátny príslušník tretej krajiny podlieha odsunu v súlade s článkom 12;
   b. povinnosť návratu sa nesplnila v lehotách stanovených v súlade s článkom 13;
   c. štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v súlade s článkom 16;
2. V iných prípadoch, ako sú prípady uvedené v odseku 1, príslušné orgány určia, či sa k rozhodnutiu o návrate pripojí zákaz vstupu, pričom zohľadnia relevantné okolnosti, najmä úroveň spolupráce štátneho príslušníka tretej krajiny.
3. Zákaz vstupu sa uloží v rámci rozhodnutia o návrate alebo samostatne v písomnej forme. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa oznámi v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie.
4. Príslušné orgány môžu zákaz vstupu uložiť bez toho, aby štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa na území členských štátov zdržiaval neoprávnene a ktorého neoprávnený pobyt je odhalený v rámci hraničných kontrol vykonávaných pri výstupe v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399, bolo vydané rozhodnutie o návrate, ak je to odôvodnené na základe osobitných okolností konkrétneho prípadu a v súlade so zásadou proporcionality a právom na obhajobu, pričom sa v maximálnej miere vyhnú odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.
5. V individuálnych prípadoch môžu príslušné orgány od uloženia zákazu vstupu upustiť z humanitárnych dôvodov alebo ak štátny príslušník tretej krajiny riadne spolupracuje s príslušnými orgánmi, a to aj zapísaním sa do programu návratu a reintegrácie.
6. Dĺžka trvania zákazu vstupu sa určí s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu maximálne na 10 rokov.
7. Trvanie zákazu vstupu podľa odseku 6 sa môže predĺžiť o ďalšie po sebe nasledujúce obdobia v trvaní maximálne päť rokov. Takéto predĺženie je založené na individuálnom posúdení s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti, a najmä na všetky riadne

opodstatnené dôvody príslušných orgánov uvádzajúce, prečo je potrebné naďalej zabrániť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, aby vstúpil na územie členských štátov.

8. Obdobie zákazu vstupu začína plynúť dňom, keď štátny príslušník tretej krajiny opustil územie členských štátov.

Článok 11
Zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu

1. Zákaz vstupu možno zrušiť, pozastaviť alebo možno jeho trvanie skrátiť, ak štátny príslušník tretej krajiny:
   a. preukáže, že sa dobrovoľne vrátil v súlade s rozhodnutím o návrate;
   b. v minulosti nebolo voči nemu vydané rozhodnutia o návrate alebo príkaz na odsun;
   c. počas platnosti zákazu vstupu nevstúpil na územie členských štátov.
2. K zrušeniu, pozastaveniu alebo skráteniu trvania zákazu vstupu môže dôjsť aj v odôvodnených individuálnych prípadoch, a to aj z humanitárnych dôvodov, s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti.
3. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne možnosť požiadať o takéto zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu.

ODDIEL 4
VÝKON NÁVRATU

Článok 12
Odsun

1. Odsun štátneho príslušník tretej krajiny, voči ktorému bolo vydané rozhodnutie o návrate, sa vykoná vtedy, ak:
   a. štátny príslušník tretej krajiny odmieta počas procesu návratu spolupracovať s orgánmi;
   b. štátny príslušník tretej krajiny sa bez povolenia presunie do iného členského štátu, a to aj počas obdobia stanoveného v súlade s článkom 13;
   c. štátny príslušník tretej krajiny patrí do rozsahu pôsobnosti článku 16;
   d. štátny príslušník tretej krajiny neopustil územie členských štátov do dátumu stanoveného v súlade s článkom 13.
2. Príslušné orgány členských štátov môžu vydať samostatné písomné správne alebo súdne rozhodnutie, ktorým nariadia odsun.
3. Príslušné orgány posúdia dodržanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia vo vzťahu ku krajine návratu. Môžu vychádzať z existujúceho dôkladného posúdenia všetkých relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania. Zmeny okolností a nové skutočnosti poukazujúce na riziko sa riadne preskúmajú. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny čo najskôr predloží všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa jeho osobnej situácie.
4. Donucovacie opatrenia prijaté na zabezpečenie odsunu musia byť nevyhnutné a primerané a použitie sily nesmie v žiadnom prípade prekročiť rozumnú mieru. Uplatňujú sa v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi pri dodržiavaní základných

práv a s náležitých ohľadom na dôstojnosť a telesnú integritu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

5. Pri vykonávaní leteckých odsunov členské štáty prihliadajú na všeobecné pokyny k bezpečnostným predpisom na spoločné letecké odsuny stanovené v prílohe k rozhodnutiu Rady 2004/573/ES[47].

6. V riadne odôvodnených prípadoch a keď štátny príslušník tretej krajiny jednoznačne spolupracuje, môžu príslušné orgány rozhodnúť, že uvedú dátum, do ktorého štátny príslušník tretej krajiny opustí územie členských štátov v súlade s článkom 13. V takýchto prípadoch príslušné orgány pozorne monitorujú, či štátny príslušník tretej krajiny dodržiava svoje povinnosti, a to aj organizovaním pomoci pri preprave na príslušné miesto odchodu z Únie.

Článok 13
Dobrovoľný návrat

1. Ak štátny príslušník tretej krajiny nepodlieha odsunu v súlade s článkom 12, v rozhodnutí o návrate sa uvedie dátum, do ktorého musí štátny príslušník tretej krajiny opustiť územie členských štátov, a stanoví sa pre štátneho príslušníka tretej krajiny možnosť opustiť toto územie skôr.

2. Dátum uvedený v odseku 1 sa určí s prihliadnutím na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu. Dátum, do ktorého musí štátny príslušník tretej krajiny opustiť územie, nesmie presiahnuť 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia o návrate.

3. Členské štáty môžu stanoviť dlhšiu lehotu alebo predĺžiť lehotu na opustenie svojho územia v súlade s odsekom 1, pričom zohľadnia konkrétne okolnosti individuálneho prípadu, ako sú rodinné väzby, existencia školopovinných detí, účasť na programe na podporu návratu a reintegrácie podľa článku 46 ods. 3 a splnenie povinnosti spolupráce stanovenej v článku 21. Každé predĺženie lehoty na opustenie územia sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi písomne.

4. Štátny príslušník tretej krajiny musí územie členských štátov opustiť do dátumu určeného podľa odseku 1. V opačnom prípade podlieha štátny príslušník tretej krajiny odsunu v súlade s článkom 12.

Článok 14
Podmienky odkladu odsunu

1. Odsun podľa článku 12 sa odloží za týchto okolností:

   a. ak by sa ním porušila zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo

   b. pokiaľ sa uplatňuje pozastavenie účinnosti rozhodnutia o návrate v súlade s článkom 28.

2. Odsun podľa článku 12 možno odložiť na primerané obdobie po zohľadní konkrétnych okolnosti individuálneho prípadu.

[47] Rozhodnutie Rady 2004/573/ES z 29. apríla 2004 o organizácii spoločných letov na odsuny štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú príkazy na individuálny odsun, z územia dvoch alebo viacerých členských štátov (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

3. Ak štátny príslušník tretej krajiny požiada o odklad odsunu, žiadosť musí byť riadne odôvodnená.

4. Pri prijímaní rozhodnutia v súlade s odsekom 1 alebo odsekom 2 členské štáty vydajú dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny písomné potvrdenie, v ktorom uvedú obdobie odkladu a jeho práva počas tohto obdobia.

5. Rozhodnutie o odklade odsunu v súlade s odsekom 1 alebo odsekom 2 sa pravidelne preskúmava, a to aspoň každých 6 mesiacov.

6. Pokiaľ ide o situáciu štátneho príslušníka tretej krajiny počas období, na ktoré sa odsun odložil, prihliada sa na:

   a. základné potreby;

   b. celistvosť rodiny s rodinnými príslušníkmi nachádzajúcimi sa na území členského štátu;

   c. urgentnú zdravotnú starostlivosť a základnú liečbu;

   d. prístup maloletých osôb k systému základného vzdelávania v závislosti od dĺžky ich pobytu;

   e. osobitné potreby zraniteľných osôb.

7. Ak dôjde k odkladu odsunu, v prípade splnenia podmienok sa môžu uplatniť opatrenia stanovené v článku 31.

Článok 15
Monitorovanie odsunu

1. Členské štáty zabezpečia nezávislý mechanizmus na monitorovanie dodržiavania základných práv počas operácií odsunu. Členské štáty poskytnú nezávislému monitorovaciemu mechanizmu primerané prostriedky.

2. Nezávislý monitorovací mechanizmus vyberá operácie odsunu, ktoré budú monitorované, na základe posúdenia rizika a svoje činnosti vykonáva na základe administratívnej kontroly a kontrol na mieste, ktoré môžu byť neohlásené. Členské štáty vopred informujú monitorujúci subjekt o pripravovaných operáciách odsunu a zabezpečia prístup na príslušné miesta.

3. Monitorovací mechanizmus oznámi podložené tvrdenia o nedodržiavaní základných práv počas operácií odsunu príslušnému vnútroštátnemu orgánu. Príslušné orgány sa takýmito podloženými tvrdeniami zaoberajú efektívne a bez zbytočného odkladu.

Článok 16
Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín predstavujúcich bezpečnostné riziká

1. Tento článok sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ak:

   a. predstavujú hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť;

b. existujú vážne dôvody domnievať sa, že spáchali závažný trestný čin uvedený v článku 2 ods. 2 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV[48];

c. existujú jasné náznaky, že majú v úmysle spáchať na území členského štátu trestný čin podľa písmena b) tohto odseku.

2. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tohto článku, podliehajú odsun v súlade s článkom 12.

3. Odchylne od príslušných ustanovení tohto nariadenia štátni príslušníci tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tohto článku, môžu:

a. podliehať zákazu vstupu uloženému v súlade s článkom 10, ktorý presahuje maximálne trvanie uvedené v článku 10 ods. 6 o ďalšie maximálne obdobie 10 rokov;

b. byť zaistení v súlade s článkom 29 ods. 3 písm. c);

c. byť zaistení vo väzniciach a držaní oddelene od bežných väzňov;

d. podliehať zaisteniu na obdobie, ktoré presahuje maximálne trvanie uvedené v článku 32 ods. 3 a ktoré justičný orgán určí s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu a ktoré podlieha preskúmaniu justičným orgánom aspoň každé tri mesiace.

4. Odchylne od ustanovení článku 28 ods. 2 a 3 sa výkon rozhodnutia o návrate vydaného štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý patrí do rozsahu pôsobnosti tohto článku, nepozastaví, pokiaľ neexistuje riziko porušenia zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

Článok 17

Návrat do tretej krajiny, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie

1. Návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín v zmysle článku 4 prvého odseku bodu 3 písm. g) si vyžaduje uzavretie dohody alebo dojednania s treťou krajinou. Takáto dohoda alebo dojednanie sa môže uzavrieť len s treťou krajinou, v ktorej sú dodržiavané medzinárodné normy a zásady v oblasti ľudských práv v súlade s medzinárodným právom vrátane zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

2. V dohode alebo dojednaní podľa odseku 1 sa stanovia:

a. postupy uplatniteľné na odovzdanie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín z územia členských štátov do tretej krajiny uvedenej v odseku 1;

b. podmienky pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v tretej krajine uvedenej v odseku 1 vrátane príslušných povinností a zodpovedností členského štátu a danej tretej krajiny;

c. v náležitých prípadoch spôsoby vykonávania následného návratu do krajiny pôvodu alebo do inej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť, a dôsledky v prípade, že to nie je možné;

d. povinnosti tretej krajiny uvedené v druhej vete odseku 1;

[48] Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi – vyhlásenia niektorých členských štátov k prijatiu rámcového rozhodnutia (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

e. nezávislý orgán alebo mechanizmus na monitorovanie účinného uplatňovania dohody alebo dojednania;

f. dôsledky v prípade porušenia dohody alebo dojednania alebo významnej zmeny, ktoré majú nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine.

3. Pred uzavretím dohody alebo dojednania podľa odseku 1 členské štáty informujú Komisiu a ostatné členské štáty.

4. Maloleté osoby bez sprievodu a rodiny s maloletými osobami nesmú byť do tretej krajiny uvedenej v odseku 1 vrátené.

ODDIEL 5
NÁVRAT MALOLETÝCH OSÔB

Článok 18
Najlepší záujem dieťaťa

Pri uplatňovaní ustanovení v súlade s týmto nariadením musí byť prvoradým hľadiskom najlepší záujem dieťaťa.

Článok 19
Posúdenie veku maloletých osôb

Ak v dôsledku výpovedí štátneho príslušníka tretej krajiny, dostupných listinných dôkazov alebo iných relevantných informácií existujú pochybnosti o tom, či je táto osoba maloletou osobou, príslušný orgán môže v záujme určenia veku štátneho príslušníka tretej krajiny pristúpiť k multidisciplinárnemu posúdeniu vrátane psychosociálneho posúdenia, ktoré uskutočnia kvalifikovaní odborníci. Na takéto posúdenie sa analogicky uplatňuje článok 25 nariadenia (EÚ) 2024/1348.

Článok 20
Návrat maloletých osôb bez sprievodu

1. Pred rozhodovaním o vydaní rozhodnutia o návrate voči maloletej osobe bez sprievodu príslušné orgány, iné ako orgány vykonávajúce návrat, poskytnú pomoc v súlade s najlepším záujmom dieťaťa.

2. Vymenuje sa zástupca alebo osoba vyškolená na zabezpečovanie ochrany najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorá maloletú osobu bez sprievodu v procese návratu zastupuje, poskytuje jej pomoc a prípadne koná v jej mene. Zabezpečí sa, aby bol vymenovaný zástupca primerane vyškolený v oblasti komunikácie vhodnej pre deti a primeranej ich veku a aby hovoril jazykom, ktorému maloletá osoba rozumie. Takouto osobou je osoba určená na to, aby konala ako zástupca podľa smernice (EÚ) 2024/1346, ak bola táto osoba určená podľa článku 27 uvedenej smernice.

3. Maloletá osoba bez sprievodu sa vypočuje buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo vyškolenej osoby uvedených v odseku 2, a to aj v súvislosti s určením najlepšieho záujmu dieťaťa. Pred odsunom maloletej osoby bez sprievodu z územia členského štátu sa orgány tohto členského štátu ubezpečia, že predmetná osoba bude vrátená členovi svojej rodiny, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia v krajine návratu.

Kapitola III
POVINNOSTI ŠTÁTNEHO PRÍSLUŠNÍKA TRETEJ KRAJINY

Článok 21
Povinnosť spolupracovať

1. Štátni príslušníci tretích krajín sú povinní spolupracovať s príslušnými orgánmi členských štátov vo všetkých fázach konania o návrate a readmisii a splniť si povinnosť opustiť územie členských štátov. Štátni príslušníci tretích krajín bez zbytočného odkladu poskytnú príslušným orgánom informácie o všetkých príslušných zmenách v ich osobnej situácii, ktoré sú relevantné na účely článku 5.

2. Štátni príslušníci tretích krajín:

   a. musia zotrvať na území členského štátu príslušného na konanie o návrate, ktoré sa vedie voči štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, a nesmú utiecť do iného členského štátu;

   b. musia poskytnúť na žiadosť príslušných orgánov a bez zbytočného odkladu všetky informácie a fyzickú dokumentáciu, ktoré majú k dispozícii a ktoré sú potrebné na určenie alebo overenie totožnosti alebo inak relevantné v rámci konania o návrate a readmisii;

   c. nesmú zničiť takéto doklady alebo sa ich inak zbaviť, používať prezývky s podvodným úmyslom, poskytovať iné nepravdivé informácie v ústnej alebo písomnej forme ani inak podvodne namietať proti konaniu o návrate alebo readmisii;

   d. musia poskytnúť vysvetlenie v prípade, že nemajú doklad totožnosti alebo cestovný doklad;

   e. musia poskytnúť informácie o tretích krajinách tranzitu;

   f. musia poskytnúť biometrické údaje v zmysle článku 2 ods. 1 písm. s) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358[49];

   g. musia poskytnúť presné kontaktné údaje vrátane súčasného miesta pobytu, adresy, telefónneho čísla, na ktorom ich možno zastihnúť, a elektronickú adresu, ak je k dispozícii;

   h. musia bez zbytočného odkladu poskytnúť informácie o akýchkoľvek zmenách kontaktných údajov uvedených v písmene g);

   i. musia zostať k dispozícii v súlade s článkom 23 počas celého konania o návrate a readmisii, a najmä byť prítomní pri odchode v záujme vykonania prepravy na účely návratu;

[49] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 zo 14. mája 2024 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie biometrických údajov s cieľom účinne uplatňovať nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 a (EÚ) 2024/1350 a smernicu Rady 2001/55/ES a identifikovať neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, o žiadostiach orgánov presadzovania práva členských štátov a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/818 a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

j. musia poskytnúť všetky požadované informácie a vyhlásenia v rámci žiadostí, ktoré sú na účely získania cestovných dokladov podané na príslušné orgány relevantných tretích krajín, a s týmito orgánmi tretích krajín musia podľa potreby spolupracovať;

k. musia sa v prípade potreby osobne alebo, ak je to náročné, prostredníctvom videokonferencie dostaviť na príslušné vnútroštátne orgány a orgány tretej krajiny, a to na miesto uvedené týmito orgánmi, ak je to potrebné na určenie ich štátnej príslušnosti;

l. musia sa zúčastniť na poradenstve v oblasti návratu a reintegrácie, ak to vyžadujú príslušné orgány.

3. Informácie a fyzická dokumentácia alebo, ak nie je k dispozícii, jej kópie, uvedené v odseku 2 písm. b) zahŕňajú najmä vyhlásenia štátnych príslušníkov tretích krajín a všetky doklady, ktoré majú k dispozícii, týkajúce sa:

a. ich mena, dátumu a miesta narodenia, pohlavia a štátnej príslušnosti alebo štátnych príslušností alebo skutočnosti, že štátny príslušník tretej krajiny je bez štátnej príslušnosti;

b. ich rodinných príslušníkov a iných osobných údajov štátneho príslušníka tretej krajiny, ak sú relevantné na účely vedenia konania o návrate alebo readmisii alebo určenia krajiny návratu;

c. druhu, čísla, obdobia platnosti a vydávajúcej krajiny akéhokoľvek dokladu totožnosti alebo cestovného dokladu štátnych príslušníkov tretích krajín a iných nimi poskytnutých dokladov, ktoré príslušný orgán považuje za relevantné na účely ich identifikácie, vedenia konania o návrate alebo readmisii a určenia krajiny návratu;

d. akýchkoľvek povolení na pobyt alebo iných povolení poskytujúcich štátnym príslušníkom tretích krajín právo na pobyt vydaných iným členským štátom alebo treťou krajinou;

e. akékoľvek rozhodnutia o návrate vydaného iným členským štátom;

f. krajiny alebo krajín a miesta alebo miest predchádzajúceho pobytu, cestovných trás a cestovnej dokumentácie.

4. Ak sa príslušné orgány rozhodnú ponechať si akýkoľvek doklad potrebný na účely prípravy návratu, ako sa uvádza v odseku 2 písm. b), zabezpečia, aby boli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny bezodkladne poskytnuté fotokópie alebo, na základe voľby danej osoby, elektronické záznamy originálov. V kontexte návratu podľa článku 13 príslušné orgány takéto doklady vrátia štátnemu príslušníkovi tretej krajiny buď v čase odchodu alebo pri príchode do tretej krajiny.

5. Štátny príslušník tretej krajiny akceptuje akúkoľvek komunikáciu od príslušných orgánov, či už telefonickú, elektronickou poštou alebo poštou, pričom použije najnovšie kontaktné údaje, ktoré príslušným orgánom uviedol v súlade s odsekom 2 písm. g) a h). Členské štáty buď vo vnútroštátnom práve stanovia spôsob komunikácie a okamih, ku ktorému sa komunikácia považuje za prijatú štátnym príslušníkom tretej krajiny a jej obsah oznámený štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, alebo na účely takejto komunikácie využijú digitálne systémy vyvinuté a/alebo podporované Úniou.

6. Štátny príslušník tretej krajiny sa môže podrobiť prehliadke alebo sa môže vykonať prehliadka jeho osobných vecí, ak je to potrebné a riadne odôvodnené na účely konania o návrate alebo readmisii a bez toho, aby tým bola dotknutá akákoľvek prehliadka

vykonávaná z bezpečnostných dôvodov. Pri každej prehliadke štátneho príslušníka tretej krajiny vykonávanej podľa tohto nariadenia sú dodržiavané základné práva, najmä zásada ľudskej dôstojnosti a fyzickej a duševnej integrity, a vzťahujú sa na ňu záruky a prostriedky nápravy stanovené vo vnútroštátnom práve.

Článok 22

Dôsledky v prípade nesplnenia povinnosti spolupráce

V prípade nesplnenia povinností stanovených v článku 21 ods. 2 písm. a) až k) členské štáty stanovia možnosť uložiť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v nadväznosti na individuálne posúdenie účinné, primerané a odrádzajúce opatrenia, a to tieto:

1. odmietnutie alebo zníženie určitých dávok a príspevkov poskytovaných dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín podľa práva členského štátu, pokiaľ by to neviedlo k neschopnosti týchto osôb zabezpečiť svoje základné potreby;
2. odmietnutie alebo zníženie stimulov poskytovaných na podporu dobrovoľného návratu v súlade s článkom 13 alebo zníženie pomoci v programoch návratu a reintegrácie podľa článku 46 ods. 3;
3. zadržanie dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov za predpokladu, že štátny príslušník tretej krajiny dostane kópiu;
4. zamietnutie alebo odňatie pracovného povolenia podľa vnútroštátneho práva;
5. predĺženie trvania zákazu vstupu v súlade s článkom 10 ods. 7;
6. peňažné tresty.

Článok 23

Dostupnosť na účely procesu návratu

1. V snahe zabezpečiť rýchly, efektívny a účinný návrat sa na štátnych príslušníkov tretích krajín počas trvania konania o návrate vzťahuje jedno alebo viacero z týchto opatrení:
   a. pridelenie do geografickej oblasti v rámci územia členského štátu, v ktorej sa môžu voľne pohybovať;
   b. miesto pobytu na konkrétnej adrese;
   c. hlásenie sa príslušným orgánom v stanovený čas alebo v primeraných intervaloch.
2. Odsek 1 sa uplatňuje len v takom rozsahu, v akom je to zlučiteľné s osobitnými potrebami zraniteľných osôb a najlepším záujmom dieťaťa.
3. Príslušné orgány môžu na žiadosť udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny povolenie:
   a. dočasne opustiť geografickú oblasť z riadne odôvodnených naliehavých a vážnych rodinných dôvodov alebo z dôvodu nevyhnutného lekárskeho ošetrenia, ktoré v danej geografickej oblasti nie je k dispozícii;
   b. dočasne sa zdržiavať mimo miesta určeného v súlade s odsekom 1 písm. b);
   c. dočasne neplniť povinnosť hlásiť sa.
4. Rozhodnutia týkajúce sa povolení uvedených v odseku 3 prvom pododseku musia byť prijaté objektívne a nestranne na základe podstaty konkrétneho prípadu, a ak sa takéto povolenie neudelí, musia sa uviesť dôvody tohto rozhodnutia.

5. Štátny príslušník tretej krajiny nie je povinný žiadať o povolenie dostaviť sa na orgány a súdy, ak je prítomnosť tohto štátneho príslušníka tretej krajiny potrebná. Štátny príslušník tretej krajiny takéto stretnutia oznámi príslušným orgánom.

6. Rozhodnutia prijaté v súlade s odsekom 1 písm. b) a c) musia byť vyhotovené písomne, byť primerané a zohľadňovať konkrétne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

Kapitola IV
ZÁRUKY A PROSTRIEDKY NÁPRAVY

ODDIEL 1
PROCESNÉ ZÁRUKY

Článok 24
Právo na informácie

1. Štátni príslušníci tretích krajín, voči ktorým sa vedie konanie o návrate, sú bezodkladne informovaní o:

   a. účele, trvaní a krokoch konania o návrate, ako aj o dostupných právnych prostriedkoch nápravy a lehotách na uplatnenie týchto prostriedkov nápravy;

   b. právach a povinnostiach štátnych príslušníkov tretích krajín počas konania o návrate stanovených v článku 21 a článku 23, dôsledkoch v prípade nesplnenia povinnosti podľa článku 22, existencii zápisu na účely návratu o danej osobe v Schengenskom informačnom systéme a uznávaní a výkone rozhodnutia o návrate vydaného iným členským štátom v súlade s článkom 9;

   c. poradenstve a programoch v oblasti návratu a reintegrácie podľa článku 46;

   d. svojich procesných právach a povinnostiach v priebehu konania o návrate v súlade s týmto nariadením a vnútroštátnym právom, najmä o práve na právnu pomoc a zastúpenie podľa článku 25.

2. Informácie sú poskytované bez zbytočného odkladu v jednoduchej a prístupnej forme a v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie, a to v prípade potreby aj písomným alebo ústnym prekladom a tlmočením. Tieto informácie sú poskytované prostredníctvom štandardných informačných formulárov v papierovej alebo elektronickej forme. V prípade maloletých osôb sú informácie poskytované spôsobom vhodným pre deti a primeraným ich veku so zapojením nositeľa rodičovských práv a povinností alebo zástupcu uvedeného v článku 20 ods. 2. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne možnosť potvrdiť, že informácie prijal.

Článok 25
Právna pomoc a zastúpenie

1. V prípade opravného prostriedku alebo preskúmania pred justičným orgánom v súlade s článkom 27 členské štáty na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny zabezpečia, aby bola v prípade potreby poskytnutá bezplatná právna pomoc a zastúpenie na zaistenie práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

2. Maloletým osobám bez sprievodu sa bezplatná právna pomoc a zastúpenie poskytne automaticky.

3. Právna pomoc a zastúpenie pozostáva z prípravy opravného prostriedku alebo žiadosti o preskúmanie, čo zahŕňa minimálne prípravu procesnej dokumentácie požadovanej podľa vnútroštátneho práva, a v prípade pojednávania účasť na tomto pojednávaní pred justičným orgánom v záujme zabezpečenia účinného výkonu práva na obhajobu. Takouto pomocou nie je dotknutá žiadna pomoc poskytovaná podľa nariadenia (EÚ) 2024/1348.

4. Bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie poskytujú právni poradcovia alebo iné náležite kvalifikované osoby, ktoré pripúšťa alebo povoľuje vnútroštátne právo a ktorých záujmy nie sú ani by potenciálne nemohli byť v rozpore so záujmami štátneho príslušníka tretej krajiny.

5. Členské štáty môžu poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia v konaní o opravnom prostriedku vylúčiť, ak:

   a. sa predpokladá, že štátny príslušník tretej krajiny má dostatočné zdroje na to, aby sám znášal náklady na právnu pomoc a zastúpenie;

   b. sa predpokladá, že opravný prostriedok nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter;

   c. opravný prostriedok alebo preskúmanie prebieha na druhom alebo vyššom odvolacom stupni podľa vnútroštátneho práva vrátane opätovných pojednávaní alebo preskúmaní opravného prostriedku;

   d. štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právny poradca už pomáha alebo ho zastupuje.

6. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý žiada o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie, zverejní svoju finančnú situáciu.

7. S výnimkou akejkoľvek pomoci poskytovanej maloletým osobám bez sprievodu a v súlade s dodržiavaním podstaty práva na účinný prostriedok nápravy členské štáty môžu:

   a. uložiť peňažné alebo časové obmedzenia na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia za predpokladu, že takéto obmedzenia nie sú svojvoľné a neprimerane neobmedzujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastúpeniu ani neznemožňujú výkon práva na obhajobu;

   b. požadovať úplnú alebo čiastočnú úhradu všetkých vzniknutých nákladov, ak sa finančná situácia štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate zlepšila alebo ak sa rozhodnutie o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijalo na základe nepravdivých informácií poskytnutých štátnym príslušníkom tretej krajiny;

   c. stanoviť, že pokiaľ ide o poplatky a ďalšie náklady a úhrady, so štátnymi príslušníkmi tretích krajín sa bude zaobchádzať rovnako, ale nie priaznivejšie ako sa bežne zaobchádza s vlastnými štátnymi príslušníkmi v záležitostiach týkajúcich sa právnej pomoci.

8. Členské štáty stanovia osobitné procesné pravidlá upravujúce spôsob podávania a spracúvania žiadostí o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie alebo uplatnia existujúce pravidlá pre vnútroštátne žiadosti podobnej povahy za predpokladu, že uvedené pravidlá neznemožňujú alebo nadmerne nesťažujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastupovaniu.

9. Ak rozhodnutie o neposkytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijme orgán, ktorý nie je justičným orgánom, z dôvodu, že sa predpokladá, že opravný prostriedok nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter, žiadateľ má proti danému rozhodnutiu právo na účinný prostriedok nápravy pred justičným orgánom. Žiadateľ má na uvedený účel nárok požiadať o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie.

10. Členské štáty môžu poskytnúť bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie v správnom konaní v súlade s vnútroštátnym právom.

ODDIEL 2
PROSTRIEDKY NÁPRAVY

Článok 26
Právo na účinný prostriedok nápravy

1. Dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne účinný prostriedok nápravy na napadnutie rozhodnutí uvedených v článku 7, článku 10 a článku 12 ods. 2 pred príslušným justičným orgánom.

2. Účinný prostriedok nápravy zabezpečí úplné posúdenie skutkových aj právnych otázok *ex nunc*.

3. Členské štáty zabezpečia, aby dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich zo zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia overil príslušný justičný orgán, a to na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo z úradnej moci.

Článok 27
Opravný prostriedok pred príslušným justičným orgánom

1. Na účely zabezpečenia práva na účinný prostriedok nápravy v súlade s článkom 26 členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve stanovia primerané lehoty pre príslušný justičný orgán prvého stupňa na preskúmanie rozhodnutí uvedených v článku 7, článku 10 a článku 12 ods. 2, pričom zabezpečia primerané a úplné preskúmanie opravného prostriedku. Lehota na podanie opravného prostriedku na justičný orgán prvého stupňa nesmie presiahnuť 14 dní.

2. Lehoty uvedené v odseku 1 začínajú plynúť odo dňa oznámenia ktoréhokoľvek z rozhodnutí uvedených v článku 7, článku 10 a článku 12 ods. 2 štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo od iného dátumu, ktorý sa určí vo vnútroštátnom práve, najmä keď dotknutý štátny príslušník tretej krajiny utiekol.

3. Ak sa rozhodnutie o návrate zakladá na tom istom akte ako rozhodnutie o zamietnutí alebo ukončení oprávneného pobytu alebo je vydané v tom istom akte ako takéto rozhodnutie, lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate môžu byť rovnaké ako lehoty stanovené vo vnútroštátnom práve na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o ukončení alebo zamietnutí oprávneného pobytu.

4. Ak sa zákaz vstupu uloží spolu s rozhodnutím o návrate uvedeným v článku 7, opravný prostriedok proti nemu sa podáva spoločne aj proti tomuto rozhodnutiu o návrate na tom istom justičnom orgáne a v rámci toho istého súdneho konania a v rovnakých lehotách. Ak sa zákaz vstupu uloží oddelene od rozhodnutia o návrate alebo je jediným rozhodnutím, ktoré možno napadnúť, opravný prostriedok možno proti nemu podať samostatne. Lehoty na začatie takéhoto samostatného súdneho konania sú rovnaké ako lehoty stanovené pre prípad, že opravný prostriedok proti zákazu vstupu sa podáva spoločne aj proti rozhodnutiu o návrate.

5. Ak sa dokumenty v prípade, že má preklad poskytnúť žiadateľ, nepredložia v stanovenej lehote určenej príslušným justičným orgánom, alebo ak sa dokumenty v prípade, že preklad zabezpečuje príslušný justičný orgán, neposkytnú včas na to, aby justičný orgán zabezpečil ich preklad, justičný orgán môže tieto dokumenty odmietnuť zohľadniť.

Článok 28
Odkladný účinok

1. Výkon rozhodnutí vydaných podľa článku 7, článku 10 a článku 12 ods. 2 sa pozastaví dovtedy, kým neuplynie lehota, v ktorej je možné uplatniť právo na účinný prostriedok nápravy pred justičným orgánom prvého stupňa uvedeným v článku 27.
2. Štátnym príslušníkom tretích krajín sa udelí právo podať žiadosť o pozastavenie výkonu rozhodnutia o návrate pred uplynutím lehoty, v ktorej si môžu uplatniť právo na účinný prostriedok nápravy pred justičným orgánom prvého stupňa uvedeným v článku 27. Justičný orgán má právomoc po preskúmaní skutkových aj právnych otázok rozhodnúť, či sa má výkon rozhodnutia o návrate pozastaviť až do výsledku konania o prostriedku nápravy. Výkon rozhodnutia o návrate sa pozastaví, ak existuje riziko porušenia zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.
3. Ak sa proti prvému alebo následnému rozhodnutiu o opravnom prostriedku podá ďalší opravný prostriedok, výkon rozhodnutia o návrate sa nepozastaví, pokiaľ štátny príslušník tretej krajiny nepožiada o pozastavenie a príslušný justičný orgán nerozhodne o jeho udelení, pričom náležite zohľadní osobitné okolnosti konkrétneho prípadu.
4. Rozhodnutie o žiadosti o pozastavenie výkonu rozhodnutia o návrate sa prijme do 48 hodín. V prípadoch týkajúcich sa zložitých skutkových alebo právnych otázok sa táto lehota môže prekročiť.

Kapitola V
PREDCHÁDZANIE ÚTEKU A ZAISTENIE

Článok 29
Dôvody zaistenia

1. Členské štáty môžu zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny podľa tohto nariadenia na základe individuálneho posúdenia každého prípadu a len vtedy, ak je zaistenie primerané.
2. Členské štáty môžu štátneho príslušníka tretej krajiny držať v zaistení len na účely prípravy návratu alebo vykonania odsunu.
3. Štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený len na základe jedného alebo viacerých z týchto dôvodov zaistenia:
   a. riziko úteku zistené v súlade s článkom 30;
   b. štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo procesu odsunu.
   c. štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v súlade s článkom 16;
   d. zistenie alebo overenie jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti;
   e. nedodržanie opatrení nariadených podľa článku 31.

4. Uvedené dôvody zaistenia sa stanovia vo vnútroštátnom práve.

5. Zaistenie nariaďujú správne alebo justičné orgány. Zaistenie sa nariadi písomným rozhodnutím, v ktorom sa uvedú skutkové a právne dôvody, na ktorých sa zakladá, ako aj informácie o dostupných prostriedkoch nápravy. Rozhodnutie sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie.

6. Pri zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny podľa odseku 2 členské štáty zohľadnia všetky viditeľné znaky, vyhlásenia alebo správanie, ktoré so štátnym príslušníkom tretej krajiny súvisia alebo ktoré vykonal či vykazuje a ktoré naznačujú, že je zraniteľnou osobou.

Článok 30
Riziko úteku

1. Ak sa nepreukáže opak, riziko úteku v konkrétnom prípade existuje vtedy, ak je splnené jedno z týchto kritérií:

   a. štátny príslušník tretej krajiny sa bez povolenia presunul na územie iného členského štátu alebo iných členských štátov, a to aj po tranzite cez tretiu krajinu, alebo sa o to pokúsil;

   b. štátny príslušník tretej krajiny podlieha rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o výkone vydanému iným členským štátom, než je členský štát, na území ktorého sa daná osoba v súčasnosti neoprávnene zdržiava, a to aj na základe zistenia prostredníctvom zápisov vložených do Schengenského informačného systému podľa nariadenia (EÚ) 2018/1860;

   c. nedodržanie opatrení podľa článku 23.

2. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1, sa riziko úteku určí na základe celkového posúdenia osobitných okolností konkrétneho prípadu a ak je splnené jedno z týchto kritérií týkajúcich sa dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny:

   a. chýbajúce miesto bydliska, trvalé miesto pobytu alebo spoľahlivá adresa;

   b. výslovné vyjadrenie úmyslu nedodržiavať opatrenia súvisiace s návratom, ktoré sa uplatňujú na základe tohto nariadenia, alebo činností, ktoré jasne preukazujú úmysel nedodržiavať takéto opatrenia;

   c. nedodržanie povinností vyplývajúcich z rozhodnutia o návrate do dátumu, do ktorého má štátny príslušník tretej krajiny opustiť územie členských štátov, ako sa stanovuje v článku 13;

   d. nesplnenie povinnosti spolupracovať s príslušnými orgánmi členských štátov vo všetkých fázach konaní podľa tohto nariadenia, ako sa uvádza v článku 21 ods. 2 písm. a) až k);

   e. keď hrozí odchod a existujú vážne dôvody domnievať sa, že štátny príslušník tretej krajiny má v úmysle porušiť povinnosť spolupráce stanovenú v článku 21 ods. 2 písm. l);

   f. používanie falošných alebo pozmenených dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov, povolení na pobyt alebo víz, alebo dokumentov, ktoré odôvodňujú podmienky vstupu, zničenie takýchto dokladov alebo zbavenie sa ich inak, používanie prezývok s podvodným úmyslom, poskytovanie iných nepravdivých

informácií v ústnej alebo písomnej forme alebo iné podvodné namietanie proti konaniu o návrate alebo readmisii;

g. násilné namietanie proti konaniu o návrate;

h. opätovný vstup do Únie v rozpore s platným zákazom vstupu.

Článok 31
Alternatívy k zaisteniu

1. Členské štáty stanovia vo vnútroštátnom práve alternatívne opatrenia k zaisteniu. Takéto opatrenia sa nariaďujú s prihliadnutím na individuálne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny vrátane akýchkoľvek foriem zraniteľnosti a sú primerané úrovni rizika úteku posúdenej v súlade s článkom 30.
2. Na tento účel členské štáty stanovia ktorékoľvek z týchto opatrení:
   a. povinnosť pravidelne – s frekvenciou do troch dní – sa hlásiť príslušným orgánom stanovená na základe individuálnych okolností;
   b. povinnosť odovzdať doklady totožnosti alebo cestovné doklady príslušným orgánom;
   c. povinnosť zdržiavať sa na mieste určenom príslušnými orgánmi;
   d. zloženie primeranej finančnej záruky;
   e. používanie elektronického monitorovania vrátane záruk a postupov stanovených vo vnútroštátnom práve.
3. V rozhodnutí o uplatnení opatrení uvedených v odseku 2 sa uvedú relevantné skutkové a právne dôvody.
4. Štátni príslušníci tretích krajín musia byť informovaní o každom rozhodnutí uplatniť opatrenia uvedené v odseku 2 tohto článku a o dôsledkoch nedodržania takéhoto rozhodnutia, a to aj podľa článku 29 ods. 3 písm. e), a o prostriedkoch nápravy uvedených v odseku 5 tohto článku.
5. Členské štáty zabezpečia, aby rozhodnutia prijaté v súlade s odsekom 2 tohto článku na žiadosť dotknutej osoby alebo z úradnej moci urýchlene preskúmal justičný orgán, a to najneskôr do dvoch mesiacov.

Článok 32
Obdobie zaistenia

1. Zaistenie trvá čo najkratší možný čas a pokiaľ sú splnené podmienky stanovené v článku 29 a je to potrebné na zabezpečenie úspešného návratu.
2. Ak sa ukáže, že podmienky stanovené v článku 29 už splnené nie sú, zaistenie prestane byť odôvodnené a štátny príslušník tretej krajiny sa prepustí. Takéto prepustenie nevylučuje uplatnenie opatrení na zabránenie riziku úteku v súlade s článkom 31.
3. Zaistenie v danom členskom štáte nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Zaistenie sa môže predĺžiť o obdobie nepresahujúce ďalších 12 mesiacov v danom členskom štáte, ak je pravdepodobné, že konanie o návrate bude trvať dlhšie z dôvodu nedostatočnej spolupráce dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo oneskorenia pri získavaní potrebných dokladov od tretích krajín.

4. Uplynutie maximálnej doby zaistenia v súlade s odsekom 3 nebráni uplatneniu opatrení v súlade s článkom 31.

Článok 33
Preskúmanie rozhodnutí o zaistení

1. Zaistenie sa preskúmava v pravidelných časových intervaloch a aspoň každé tri mesiace buď na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo z úradnej moci.
2. Zaistenie maloletých osôb bez sprievodu sa preskúmava z úradnej moci v pravidelných časových intervaloch a aspoň každé tri mesiace.
3. Ak zaistenie nariadili alebo predĺžili správne orgány, členské štáty zabezpečia, aby všetky relevantné skutočnosti, dôkazy a pripomienky predložené počas konania podliehali súdnemu preskúmaniu, pričom stanovia, že:
   a. akékoľvek súdne preskúmanie zákonnosti zaistenia sa má ukončiť čo najskôr po začatí zaistenia a najneskôr do 15 dní po ňom; alebo
   b. dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa má priznať právo začať konanie, v rámci ktorého zákonnosť zaistenia podlieha súdnemu preskúmaniu, ktoré sa má ukončiť čo najskôr po začatí príslušného konania a najneskôr do 15 dní po jeho začatí. V takýchto prípadoch členské štáty ihneď po zaistení bezodkladne informujú dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny o možnosti začať takéto konanie.

Článok 34
Podmienky zaistenia

1. Zaistenie sa spravidla uskutočňuje v špecializovaných zariadeniach vrátane špecializovaných oddelení v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže zabezpečiť zaistenie v takýchto zariadeniach a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú držaní oddelene od riadnych väzňov.
2. Zaistení štátni príslušníci tretích krajín majú prístup na vonkajšie priestranstvo.
3. Na požiadanie sa zadržaným štátnym príslušníkom tretích krajín umožní včas nadviazať kontakt s právnymi zástupcami, rodinnými príslušníkmi a príslušnými konzulárnymi orgánmi.
4. Osobitná pozornosť sa venuje osobitným potrebám zaistených zraniteľných osôb a týmto osobám sa poskytuje osobitné ubytovanie. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa poskytuje urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba.
5. Právni zástupcovia, rodinní príslušníci, príslušné konzulárne orgány a relevantné a príslušné vnútroštátne, medzinárodné a mimovládne organizácie a subjekty majú možnosť navštevovať akékoľvek zariadenie určené na zaistenie a komunikovať so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a navštevovať ich v podmienkach, ktoré zabezpečujú súkromie. Takéto návštevy môžu podliehať udeleniu súhlasu.
6. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa písomne poskytnú informácie, v ktorých sa vysvetľujú pravidlá uplatňované v zariadení a stanovujú ich práva a povinnosti, a to jasnou a zrozumiteľnou formou a v jazyku, ktorému rozumejú. Takéto informácie zahŕňajú aj informácie o ich práve, zakotvenom vo vnútroštátnom práve, kontaktovať osoby alebo orgány uvedené v odsekoch 3 a 5.

Článok 35

Podmienky zaistenia maloletých osôb a rodín

1. V prípade maloletých osôb bez sprievodu a rodín s maloletými osobami sa zaistenie môže uložiť len ako posledná možnosť a na čo najkratšie obdobie, pričom sa zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa.
2. Rodinám a maloletým osobám bez sprievodu zaisteným v rámci prípravy na návrat sa poskytne samostatné ubytovanie, ktoré zaručuje primerané súkromie. Personál musí byť primerane vyškolený a zariadenia musia byť prispôsobené tak, aby zohľadňovali potreby osôb ich veku a pohlavia vrátane vhodných hygienických a stravovacích zariadení, zdravotníckych služieb a inej infraštruktúry.
3. Zaistené maloleté osoby majú možnosť venovať sa záujmovým aktivitám vrátane herných a rekreačných aktivít, ktoré sú primerané ich veku, a majú prístup k vzdelávaniu vo formáte, ktorý je najvhodnejší vzhľadom na dĺžku ich zaistenia.

Kapitola VI
READMISIA

Článok 36

Konanie o readmisii

1. Po vydaní vykonateľného rozhodnutia o návrate a bez ohľadu na článok 28 príslušné orgány, v prípade potreby s podporou agentúry Frontex, systematicky a bez zbytočného odkladu začnú konanie o readmisii.
2. Ak je potrebné získať cestovný doklad od orgánov tretej krajiny, príslušné orgány predložia žiadosť o readmisiu. Takáto žiadosť o readmisiu podľa potreby obsahuje žiadosť o potvrdenie štátnej príslušnosti a žiadosť o vydanie cestovného dokladu. Žiadosti o readmisiu sa predkladajú bezodkladne a podľa možnosti prostredníctvom vzorového formulára podľa odseku 6.
3. Príslušné orgány môžu predložiť žiadosť o cestovný doklad osobitne, ak je z právnych alebo prevádzkových dôvodov, a to aj z dôvodu trvania platnosti cestovného dokladu, ktorý sa má vydať, a nedostupnosti štátneho príslušníka tretej krajiny vhodnejšie získať cestovný doklad okamžite po potvrdení štátnej príslušnosti. V príslušných prípadoch sa európsky cestovný doklad pre návrat používa v súlade s uplatniteľným readmisným nástrojom a nariadením (EÚ) 2016/1953[50].
4. Informácie o výsledku žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a získaný cestovný doklad nahrá dotknutý príslušný orgán do Schengenského informačného systému. Takéto informácie a cestovný doklad sa na požiadanie sprístupnia príslušným orgánom iných členských štátov.
5. Členské štáty môžu uzavrieť vhodné dojednania na uľahčenie organizácie identifikačných pohovorov v inom členskom štáte, a to aj na účely vykonávania článku 44.

[50] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1953 z 26. októbra 2016 o zavedení európskeho cestovného dokladu pre návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a zrušení odporúčania Rady z 30. novembra 1994 (Ú. v. EÚ L 311, 17.11.2016, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

6. Komisia je splnomocnená prijať vykonávací akt v súlade s článkom 49 ods. 2 na účely určenia vzorového formulára, ktorý sa má použiť na predkladanie žiadostí o readmisiu uvedených v odseku 2. V tomto vzorovom formulári sa stanoví:

   a. formát žiadostí o readmisiu;

   b. prvky žiadosti o readmisiu vrátane žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a žiadosti o vydanie cestovného dokladu.

7. Pri konaní o readmisii v tretích krajinách poskytujú podporu špecializovaní styční úradníci Únie pre návrat, ktorých financuje Únia. Títo styční úradníci sú súčasťou štruktúry delegácií Únie a úzko spolupracujú s Komisiou pri dosahovaní príslušných politických priorít Únie.

Článok 37

Komunikácia s neuznanými subjektmi z tretích krajín

1. Príslušné orgány môžu v prípade potreby komunikovať s neuznanými subjektmi z tretích krajín zodpovednými za jeden alebo viacero krokov konania o readmisii.

2. Takáto komunikácia sa obmedzuje na to, čo je potrebné na konanie o readmisii, a nepredstavuje diplomatické uznanie dotknutých subjektov.

Kapitola VII
ZDIEĽANIE A PRENOS OSOBNÝCH ÚDAJOV

Článok 38

Zdieľanie informácií medzi členskými štátmi

1. Členské štáty využívajú na vykonávanie tohto nariadenia všetky vhodné prostriedky spolupráce a výmeny informácií.

2. Výmena informácií sa uskutočňuje na žiadosť členského štátu a môže sa uskutočniť len medzi príslušnými orgánmi členských štátov.

3. Členské štáty si na požiadanie navzájom oznámia informácie týkajúce sa osoby patriacej do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia na účely vedenia konania o návrate a konania o readmisii a poskytovania reintegračnej pomoci.

4. Ak sa informácie uvedené v odseku 3 môžu vymieňať prostredníctvom informačných systémov EÚ uvedených v článku 4 bode 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818[51] alebo prostredníctvom doplňujúcich informácií v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860, takéto informácie sa vymieňajú len týmito prostriedkami.

5. Požadované údaje musia byť primerané, relevantné, presné, obmedzené na to, čo je potrebné na zamýšľaný účel, a musia sa v nich uvádzať dôvody, na ktorých sú založené.

6. Informácie uvedené v odseku 3 zahŕňajú najmä:

   a. informácie potrebné na zistenie totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny a prípadne totožnosti jeho rodinných príslušníkov, príbuzných a akýchkoľvek iných

[51] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce, azylu a migrácie a o zmene nariadení (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/816 (Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

rodinných väzieb, najmä priezvisko(-á); krstné meno(-á); v relevantných prípadoch predchádzajúce meno(-á) a iné meno(-á) (prezývky, pseudonymy); dátum, miesto a krajinu narodenia; pohlavie;

b. informácie týkajúce sa biometrických údajov odobraných štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1358, najmä podoby tváre; daktyloskopické údaje; dátum nasnímania biometrických údajov; referenčné číslo Eurodac používané členským štátom pôvodu;

c. informácie týkajúce sa štátnej príslušnosti a cestovného(-ých) dokladu(-ov) štátneho príslušníka tretej krajiny, najmä súčasná(-é) a predchádzajúca(-e) štátna(-e) príslušnosť(-ti); druh a číslo cestovného(-ých) dokladu(-ov) a krajina, kde bol(-i) vydaný(-é); dátum vydania cestovného(-ých) dokladu(-ov) a dátum uplynutia jeho (ich) platnosti;

d. informácie týkajúce sa miesta pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, precestovaných trás, znalosti jazykov a kontaktných údajov [elektronická(-é) e-mailová(-é) adresa(-y) a telefónne číslo(-a)];

e. informácie o dokladoch o pobyte alebo vízach vydaných členským štátom alebo treťou krajinou;

f. informácie súvisiace s návratovou operáciou štátneho príslušníka tretej krajiny, najmä údaje o lete; iné cestovné opatrenia; údaj o tom, či je štátny príslušník tretej krajiny obzvlášť nebezpečnou osobou, ktorá si počas návratovej operácie vyžaduje osobitné opatrenia; informácie týkajúce sa eskorty;

g. informácie týkajúce sa reintegrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, najmä zloženie rodiny, rodinný stav, kontaktné informácie rodinných príslušníkov v krajine návratu, pracovné skúsenosti, úroveň vzdelania, diplomy;

h. dôvody každého rozhodnutia o návrate prijatého v súvislosti so štátnym príslušníkom tretej krajiny;

i. informácie o tom, či bol štátny príslušník tretej krajiny zaistený alebo či sa naňho uplatnili alternatívy k zaisteniu;

j. informácie týkajúce sa registra trestov alebo týkajúce sa ohrozenia verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, ktoré predstavuje štátny príslušník tretej krajiny;

k. informácie o zraniteľnosti, zdravotných a lekárskych potrebách štátneho príslušníka tretej krajiny.

7. Dožiadaný členský štát je povinný odpovedať čo najskôr, najneskôr však do troch týždňov.

8. Informácie poskytnuté v rámci výmeny informácií sa môžu použiť len na účely uvedené v odseku 3. V každom členskom štáte sa takéto informácie môžu v závislosti od ich druhu a právomocí prijímajúceho orgánu oznamovať len orgánom alebo justičným orgánom povereným konaním o návrate, konaním o readmisii alebo poskytovaním reintegračnej pomoci.

Článok 39

Prenos údajov týkajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín do tretích krajín na účely readmisie a reintegrácie

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 40 a 41, údaje uvedené v článku 38 ods. 6 písm. a) až h) môže príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny, ak bol štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s orgánmi tretej krajiny za predpokladu, že je to potrebné na účely vedenia konania o readmisii.
2. Bez toho, aby boli dotknuté články 40 a 41, údaje uvedené v článku 38 ods. 6 písm. a), c), f) a g) môže príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex spracúvať a prenášať tretím stranám zodpovedným za reintegračnú pomoc, ak bol štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s tretími stranami zodpovednými za reintegračnú pomoc za predpokladu, že je to potrebné na účely poskytovania reintegračnej pomoci.
3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.
4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 alebo 2, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu a informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny.

Článok 40

Prenos údajov týkajúcich sa odsúdení štátnych príslušníkov tretích krajín za trestné činy do tretích krajín na účely readmisie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa jedného alebo viacerých odsúdení štátneho príslušníka tretej krajiny za trestné činy môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny, ak sú splnené tieto podmienky:
   a. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol v predchádzajúcich 25 rokoch odsúdený za trestný čin terorizmu alebo v predchádzajúcich 15 rokoch za akýkoľvek iný trestný čin uvedený v prílohe k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240[52], ak sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu trestá odňatím slobody alebo ochranným opatrením spojeným s obmedzením osobnej slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky;
   b. prenos údajov je potrebný na účely vedenia konania o readmisii uvedeného v článku 36;

[52] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

c. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s orgánmi tretej krajiny na účely vedenia konania o readmisii;

d. pred prenosom sa príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex presvedčili, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia;

e. pred prenosom sa príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex presvedčili, že prenosom údajov nehrozí porušenie ustanovení článku 50 charty.

2. Údaje týkajúce sa jedného alebo viacerých odsúdení štátneho príslušníka tretej krajiny za trestné činy môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať tretej strane zodpovednej za reintegračnú pomoc, ak sú splnené tieto podmienky:

a. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol v predchádzajúcich 25 rokoch odsúdený za trestný čin terorizmu alebo v predchádzajúcich 15 rokoch za akýkoľvek iný trestný čin uvedený v prílohe k nariadeniu (EÚ) 2018/1240, ak sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu trestá odňatím slobody alebo ochranným opatrením spojeným s obmedzením osobnej slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky;

b. prenos údajov je potrebný na účely poskytovania individualizovanej a nefinančnej reintegračnej pomoci uvedenej v článku 46;

c. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s treťou stranou zodpovednou za reintegračnú pomoc na účely poskytnutia individualizovanej a nefinančnej reintegračnej pomoci;

d. pred prenosom sa príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex presvedčili, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.

4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 alebo 2, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 alebo 2, a prenášaných osobných údajov.

Článok 41

Prenos zdravotných údajov o štátnych príslušníkoch tretích krajín do tretích krajín na účely vykonania návratovej operácie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa lekárskej pomoci, ktorá sa má poskytnúť štátnym príslušníkom tretích krajín počas návratovej operácie, môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny, ak sú splnené tieto podmienky:

a. prenos údajov je potrebný na účely vykonania návratovej operácie;

b. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s orgánmi tretej krajiny na účely vykonania návratovej operácie;

c. pred prenosom sa príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex presvedčili, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

2. Údaje týkajúce sa zdravia štátnych príslušníkov tretích krajín môže príslušný orgán a prípadne agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať tretej strane zodpovednej za reintegračnú pomoc, ak sú splnené tieto podmienky:

a. prenos údajov je potrebný na účely poskytovania reintegračnej pomoci uvedenej v článku 46, ktorá je prispôsobená zdravotným potrebám štátneho príslušníka tretej krajiny;

b. štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol informovaný o tom, že jeho osobné údaje môžu byť zdieľané s treťou stranou zodpovednou za reintegračnú pomoc na účely prispôsobenia takejto pomoci jeho zdravotným potrebám, a súhlasil s takýmto prenosom údajov.

3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou V nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou V nariadenia (EÚ) 2018/1725.

4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 alebo 2, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 alebo 2, a prenášaných osobných údajov.

Kapitola VIII
SPOLOČNÝ SYSTÉM PRE NÁVRAT

Článok 42
Zložky spoločného systému pre návrat

1. Spoločný systém pre návrat podľa tohto nariadenia tvorí:

a. spoločné konanie o návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii, vrátane spoločného konania o readmisii ako jeho neoddeliteľnej súčasti,

b. systém uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate medzi členskými štátmi,

c. potrebné zdroje a dostatočný počet spôsobilého personálu v členských štátoch na vykonávanie tohto nariadenia vrátane zaistenia,

d. digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín,

e. spolupráca medzi členskými štátmi,

f. orgány, úrady a agentúry Únie, ktoré poskytujú podporu podľa článku 43 ods. 4 a v súlade s ich príslušnými mandátmi.

2. Únia a členské štáty určia spoločné priority v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie a zabezpečia potrebné nadväzujúce opatrenia, pričom zohľadnia európsku stratégiu v oblasti riadenia azylu a migrácie prijatú podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2024/1351, vykonávanie konania o návrate na hraniciach podľa nariadenia (EÚ) 2024/1351, posúdenie úrovne spolupráce tretích krajín s členskými štátmi v oblasti readmisie v súlade s článkom 25a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009[53] a readmisné nástroje Únie a akýkoľvek iný nástroj Únie relevantný pre spoluprácu v oblasti readmisie.

3. Únia a členské štáty zabezpečujú lojálnu spoluprácu a úzku koordináciu medzi príslušnými orgánmi a medzi Úniou a členskými štátmi, ako aj synergiu medzi vnútornými a vonkajšími zložkami, pričom zohľadňujú ich spoločný záujem na účinnom fungovaní politík Únie v oblasti riadenia azylu a migrácie.

Článok 43
Príslušné orgány a zdroje

1. Každý členský štát určí v súlade s vnútroštátnym právom príslušné orgány zodpovedné za plnenie povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

2. Každý členský štát pridelí príslušným orgánom potrebné zdroje vrátane primerane vyškoleného personálu, ktorý dostal usmernenia na plnenie svojich povinností stanovených v tomto nariadení.

3. Členské štáty zabezpečia dostatočnú úroveň kapacít na zaistenie, pričom zohľadnia skutočné potreby a očakávané návraty v nasledujúcich 12 mesiacoch, aby sa dosiahla dobrá pripravenosť systémov a plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí podľa článku 7 nariadenia (EÚ) 2024/1351.

4. Členské štáty môžu byť podporované príslušnými orgánmi iného členského štátu v súlade s článkom 44 a príslušnými zamestnancami agentúr Únie, a to aj v súlade s článkom 45.

Článok 44
Spolupráca medzi členskými štátmi

1. Spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi určenými v súlade s článkom 43 sa uskutočňuje na tieto účely:

   a. umožnenie tranzitu cez územie ich členských štátov s cieľom dopomôcť k vyhoveniu rozhodnutia iného členského štátu o návrate alebo k získaniu cestovných dokladov;

   b. poskytovanie logistickej, finančnej alebo inej materiálnej alebo nefinančnej pomoci;

   c. vedenie alebo podpora politického dialógu a výmen s orgánmi tretích krajín na účely uľahčenia readmisie;

   d. kontaktovanie príslušných orgánov tretích krajín na účely overenia totožnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a získanie platného cestovného dokladu;

[53] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

e. organizovanie praktických opatrení na výkon návratu v mene žiadajúceho členského štátu;

f. uľahčenie odovzdania uvedeného v článku 8 ods. 1 písm. b);

g. podpora odchodu štátneho príslušníka tretej krajiny do členského štátu, v ktorom má právo zdržiavať sa v súlade s článkom 8 ods. 1 prvým pododsekom.

Článok 45
Podpora agentúry Frontex

1. Členské štáty môžu požiadať, aby ich príslušným orgánom pomáhali experti vyslaní alebo podporovaní agentúrou Frontex vrátane styčných úradníkov pre návrat a iných styčných dôstojníkov v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896.
2. Členské štáty poskytujú agentúre Frontex relevantné informácie o predpokladaných potrebách podpory zo strany agentúry Frontex, aby bolo možné takúto podporu plánovať v súlade s prioritami Únie v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie, vykonávania konaní o návrate na hraniciach podľa nariadenia (EÚ) 2024/1349, európskej stratégie v oblasti azylu a migrácie podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2024/1351 a s prioritami v kontexte pravidelného posudzovania spolupráce v oblasti readmisie podľa článku 25a nariadenia (ES) č. 810/2009.

Článok 46
Podpora návratu a reintegrácie

1. Členské štáty zriadia poradenské štruktúry pre návrat a reintegráciu, aby štátnym príslušníkom tretích krajín čo najskôr v procese návratu poskytovali informácie a usmernenia o možnostiach návratu a reintegrácie vrátane programov uvedených v odseku 3. Poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie sa môže kombinovať s iným poradenstvom v rámci iných migračných procesov v členskom štáte.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa informácie o návrate a reintegrácii poskytovali aj pred vydaním rozhodnutia o návrate, najmä ak sa uplatňuje článok 37 nariadenia (EÚ) 2024/1348.
3. Členské štáty vytvoria vnútroštátne programy na podporu návratu a reintegrácie a spravidla využívajú programy poskytované Úniou. Vnútroštátne programy a reintegračná pomoc, ktoré poskytuje Únia, pozostávajú z logistickej, finančnej a inej materiálnej alebo nefinančnej pomoci alebo stimulov vrátane reintegračnej pomoci v krajine návratu, ktorá sa poskytuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny.
4. Reintegračná pomoc nie je individuálnym právom a nepredstavuje predpoklad konania o readmisii.
5. Pomoc poskytovaná prostredníctvom programov návratu a reintegrácie odráža úroveň spolupráce a dodržiavania povinností štátnym príslušníkom tretej krajiny a môže sa časom znižovať. Pri určovaní druhu a rozsahu pomoci pri návrate a reintegrácii sa podľa potreby zohľadňujú tieto kritériá:

   a. spolupráca dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate a readmisii, ako sa stanovuje v článku 21;

   b. či sa štátny príslušník tretej krajiny vracia dobrovoľne alebo či podlieha odsunu;

   c. či je štátny príslušník tretej krajiny štátnym príslušníkom tretej krajiny uvedenej v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1806;

d. či bol štátny príslušník tretej krajiny odsúdený za trestný čin;

e. či má štátny príslušník tretej krajiny osobitné potreby z dôvodu, že je zraniteľnou osobou, maloletou osobou, maloletou osobou bez sprievodu alebo časťou rodiny.

6. Pomoc uvedená v tomto článku sa neposkytuje štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už využili inú alebo rovnakú podporu poskytovanú členským štátom alebo Úniou. Únia, členské štáty a agentúra Frontex zabezpečujú súdržnosť a koordináciu reintegračnej pomoci.

Kapitola IX
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 47
Núdzové situácie

1. V situáciách, keď výnimočne veľký počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú byť vrátení, nepredvídane spôsobí veľkú zaťaž pre kapacitu zariadení členského štátu určených na zaistenie alebo pre ich správny alebo justičný personál, môže dotknutý členský štát na čas trvania takejto výnimočnej situácie rozhodnúť o stanovení dlhších lehôt na súdne preskúmanie, ako sú lehoty stanovené v článku 33 ods. 3, a prijať naliehavé opatrenia týkajúce sa podmienok zaistenia, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v článku 34 ods. 1 a v článku 35 ods. 2.

2. Ak sa dotknutý členský štát rozhodne pre uvedené mimoriadne opatrenia, bezodkladne o tom informuje Komisiu. Komisiu informuje bezodkladne aj v prípade, že pominuli dôvody uplatňovania týchto mimoriadnych opatrení.

3. Nič v tomto článku sa nesmie vykladať tak, že umožňuje členským štátom odchýliť sa od svojich všeobecných povinností prijať všetky primerané všeobecné alebo konkrétne opatrenia na zabezpečenie splnenia svojich povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

Článok 48
Štatistiky

1. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007[54], členské štáty každý štvrťrok oznamujú Komisii (Eurostatu) tieto údaje:

   a. počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú uznané rozhodnutia o návrate vydané iným členským štátom;

   b. počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú alternatívne opatrenia k zaisteniu;

   c. počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje zaistenie.

2. Oznámené údaje sa rozčlenia podľa veku, pohlavia a občianstva. Údaje sa vzťahujú na referenčné obdobie jedného štvrťroka. Členské štáty poskytnú Komisii (Eurostatu) údaje za tri kalendárne mesiace predstavujúce jeden štvrťrok do dvoch mesiacov od konca

[54] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 z 11. júla 2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistík zahraničných pracovníkov (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

každého štvrťroka. Prvým referenčným obdobím je [druhý štvrťrok po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia].

3. Členské štáty každý mesiac oznamujú agentúre Frontex tieto údaje, ako aj zodpovedajúce súbory údajov týkajúce sa každej tretej krajiny:

   a. počet predložených žiadostí o readmisiu;

   b. počet žiadostí o potvrdenie štátnej príslušnosti a počet doručených kladných a záporných odpovedí v súvislosti s potvrdením žiadostí o štátnu príslušnosť;

   c. počet žiadostí o vydanie cestovných dokladov, počet cestovných dokladov vydaných orgánmi tretích krajín a počet negatívnych odpovedí týkajúcich sa žiadosti o cestovné doklady;

   d. počet príjemcov reintegračnej pomoci rozčlenený podľa tretích krajín.

   Agentúra Frontex poskytne Komisii prístup k údajom uvedeným v tomto odseku.

4. Údaje uvedené v odsekoch 1 a 3 rozčlenené podľa členských štátov sa môžu oznamovať tretím krajinám na účely monitorovania vykonávania a dodržiavania zásady readmisie, a to aj v rámci readmisných nástrojov Únie.

Článok 49
Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011. Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia návrh vykonávacieho aktu neprijme a uplatní sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 50
Podávanie správ

1. Komisia predloží do [dátum] a následne každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia v členských štátoch a v prípade potreby navrhne zmeny.

2. Členské štáty zašlú Komisii na jej žiadosť potrebné informácie na vypracovanie správy, a to najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím stanovenej lehoty.

Článok 51
Zrušenie

1. Smernica 2008/115/ES sa zrušuje pre členské štáty viazané týmto nariadením. Smernica 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES sa pre členské štáty viazané týmto nariadením zrušujú s účinnosťou od uverejnenia vykonávacieho rozhodnutia uvedeného v článku 9 ods. 2.

2. Odkazy na zrušené smernice sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe.

Článok 52
Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda/predsedníčka*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ A DIGITÁLNY VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY 3
1.1. Názov návrhu/iniciatívy 3
1.2. Príslušné oblasti politiky 3
1.3. Ciele 3
1.3.1. Všeobecné ciele 3
1.3.2. Špecifické ciele 3
1.3.3. Očakávané výsledky a vplyv 3
1.3.4. Ukazovatele výkonnosti 3
1.4. Návrh/iniciatíva sa týka: 4
1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy 4
1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy 4
1.5.2. Prínos zapojenia Európskej únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Európskej únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Európskej únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty. 4
1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti 4
1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi 5
1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia 5
1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy 6
1.7. Plánované metódy plnenia rozpočtu 6
2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA 8
2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ 8
2.2. Systémy riadenia a kontroly 8
2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných metód plnenia rozpočtu, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly 8
2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie 8
2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí) 8
2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam 9
3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY 10
3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov 10
3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky 12

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky 12
3.2.1.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu 12
3.2.1.2. Rozpočtové prostriedky z vonkajších pripísaných príjmov 17
3.2.2. Odhadované výstupy financované z operačných rozpočtových prostriedkov 22
3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky 24
3.2.3.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu 24
3.2.3.2. Rozpočtové prostriedky z vonkajších pripísaných príjmov 24
3.2.3.3. Celkové rozpočtové prostriedky 24
3.2.4. Odhadovaná potreba ľudských zdrojov 25
3.2.4.1. Financovaná zo schváleného rozpočtu 25
3.2.4.2. Financovaná z vonkajších pripísaných príjmov 26
3.2.4.3. Celková potreba ľudských zdrojov 26
3.2.5. Prehľad odhadovaného vplyvu na investície súvisiace s digitálnymi technológiami 28
3.2.6. Súlad s platným viacročným finančným rámcom 28
3.2.7. Príspevky od tretích strán 28
3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy 29
4. DIGITÁLNE ROZMERY 29
4.1. Požiadavky digitálneho významu 30
4.2. Údaje 30
4.3. Digitálne riešenia 31
4.4. Posúdenie interoperability 31
4.5. Opatrenia na podporu digitálneho vykonávania 32

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Európskej únii zdržiavajú neoprávnene.

1.2. Príslušné oblasti politiky

Migrácia

1.3. Ciele

1.3.1. Všeobecné ciele

Všeobecným cieľom tohto návrhu je zvýšiť efektívnosť procesu návratu tým, že sa členským štátom poskytnú jasné, moderné, zjednodušené a spoločné pravidlá na účinné riadenie návratov a tento proces sa sprehľadní tak pre príslušné orgány, ako aj pre dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín.

1.3.2. Špecifické ciele

Špecifický cieľ č. 1

Vytvoriť jednotnejší prístup k pravidlám členských štátov v oblasti návratu, prekonať rozdielne postupy vytvorením spoločného systému EÚ pre návrat a zabrániť tomu, aby štátni príslušníci tretích krajín obchádzali pravidlá v oblasti návratu.

Špecifický cieľ č. 2

Zefektívniť konanie o návrate, zjednodušiť a zefektívniť uplatňovanie pravidiel v oblasti návratu a zároveň zlepšiť jasnosť, a to aj pokiaľ ide o procesné záruky.

Špecifický cieľ č. 3

Motivovať príslušných štátnych príslušníkov tretích krajín k spolupráci prostredníctvom kombinácie povinností, stimulov na spoluprácu a dôsledkov v prípade nespolupráce.

1.3.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uveďte, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.

Zlepšená právna štruktúra navrhnutá na urýchlenie a zefektívnenie procesov návratu pri súčasnom zaručení rešpektovania základných práv. Cieľom návrhu je zvýšiť efektívnosť postupov prostredníctvom spoločných pravidiel a zaviesť zjednodušenie postupov a uľahčiť uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate vydaných inými členskými štátmi, čím sa podporí väčšia súdržnosť a jasnosť pri vykonávaní. Očakáva sa, že sa tým urýchli proces návratu, čo by malo viesť k zvýšeniu počtu návratov.

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Európskej únii zdržiavajú neoprávnene, reaguje na politické výzvy na nový prístup k riadeniu návratov v EÚ.

Zabezpečí sa ním, aby sa kľúčové novinky, ako je povinnosť spolupracovať, posúdenie rizika úteku, zaistenie a alternatívy k zaisteniu, riešili súdržne vo všetkých členských štátoch. Hoci si to v krátkodobom horizonte vyžiada prispôsobenie

postupov niektorých členských štátov, vďaka väčšej jasnosti pravidiel sa časom očakáva výrazné zvýšenie efektívnosti.

V iniciatíve sa predpokladá, že kľúčové prvky rozhodnutí členských štátov o návrate sa vložia do spoločného formulára s názvom „európsky príkaz na návrat“ s cieľom podporiť uznávanie rozhodnutí o návrate a vyslať silný signál štátnym príslušníkom tretích krajín a prispieť k riešeniu sekundárnych pohybov.

Povinnosti uložené štátnym príslušníkom tretích krajín budú jednotné vo všetkých členských štátoch, čo pomôže odstrániť niektoré deformácie súčasného systému, v ktorom štátni príslušníci tretích krajín zneužívajú rozdiely medzi členskými štátmi. Očakáva sa, že nariadenie bude základom integrovanejšieho systému pre návrat na úrovni EÚ, bude priamo uplatniteľné a určené členským štátom, Únii, agentúram a štátnym príslušníkom tretích krajín. Návrhom sa uľahčí lepšie, jednotnejšie a strategickejšie využívanie podpory agentúry Frontex v oblasti návratu, napríklad v kontexte spoločných návratových operácií. Iniciatívou sa stanovuje spoločný procesný prístup k predkladaniu žiadostí o readmisiu a zvyšuje sa transparentnosť a koordinácia prístupu k tretím krajinám, pokiaľ ide o readmisiu. Návrhom sa zavádza možnosť vzorového formulára žiadosti o readmisiu, v ktorom sa špecifikuje formát a základné prvky žiadosti o readmisiu, najmä žiadosť o potvrdenie štátnej príslušnosti a žiadosť o vydanie cestovných dokladov. Tým sa podporí súdržný prístup k spolupráci s orgánmi tretích krajín, ktorý uľahčí a zlepší kvalitu získavania údajov, čím sa zabezpečia lepšie dôkazy pre rozhodovanie. Cieľom nariadenia je podporiť vykonávanie paktu. Zladí sa ním potreba spoločných pravidiel EÚ v oblasti návratu a poskytnutie určitého stupňa flexibility členským štátom. Umožnia sa ním úpravy, ktoré budú zodpovedať vnútroštátnej realite a vnútroštátnemu kontextu riadenia migrácie, najmä pokiaľ ide o povinnosť spolupracovať, dôsledky nespolupráce, výber a spôsoby vykonávania alternatív k zaisteniu a procesné aspekty procesu vrátane opravného prostriedku.

Týmto návrhom sa v plnej miere rešpektuje ľudská dôstojnosť, právo na život, zákaz mučenia a neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, právo na slobodu a bezpečnosť, právo na ochranu osobných údajov, ako aj ochrana v prípade odsunu, najmä zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, nediskriminácia a právo na účinný prostriedok nápravy.

Vzhľadom na to, že zaistenie je odôvodnené len na základe konkrétnych dôvodov, ktoré sú jasne vymedzené v nariadení, je právo na slobodu a voľný pohyb chránené. V nariadení sa takisto upravuje používanie alternatív k zaisteniu, pričom sa zohľadňuje, že alternatívy k zaisteniu sú menej invazívne ako zaistenie, ale napriek tomu predstavujú obmedzenie slobody.

V tomto nariadení sa stanovuje, že v procese návratu sa náležite zohľadňujú potreby zraniteľných osôb vrátane maloletých osôb. Týmto nariadením sa zaručuje, aby sa pri jeho uplatňovaní v prvom rade zohľadňoval najlepší záujem dieťaťa. Na maloleté osoby sa v procese návratu vzťahujú osobitné pravidlá, najmä pokiaľ ide o podmienky zaistenia. Okrem toho sa prostredníctvom tohto nariadenia zavádzajú niektoré z kľúčových noviniek, ktoré priniesli právne predpisy v rámci nového paktu, najmä pokiaľ ide o posúdenie veku maloletých osôb a prax vymenovania zástupcu, ktorý má sprevádzať maloletú osobu bez sprievodu, aj v prípade konania o návrate.

1.3.4. Ukazovatele výkonnosti

Uveďte ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov.

Komisia predloží do [dátum] a následne každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia v členských štátoch.

Monitorovať vykonávanie a plnenie špecifických cieľov umožnia tieto hlavné ukazovatele:

Špecifický cieľ č. 1: Vytvoriť jednotnejší prístup k pravidlám členských štátov v oblasti návratu, prekonať rozdielne postupy a potrebu výkladu vytvorením spoločného systému EÚ pre návrat a zabrániť tomu, aby štátni príslušníci tretích krajín obchádzali pravidlá v oblasti návratu.

– počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú uznané rozhodnutia o návrate vydané iným členským štátom,

– ročný podiel spoločných návratových operácií z celkového počtu návratov prostredníctvom charterových operácií organizovaných s pomocou agentúry Frontex.

Špecifický cieľ č. 2: Zefektívniť konanie o návrate, zjednodušiť a zefektívniť uplatňovanie pravidiel v oblasti návratu a zároveň aktualizovať a zlepšiť vymedzenie pojmov a zabezpečiť väčšiu jasnosť, a to aj pokiaľ ide o procesné záruky.

– štatistické údaje o zvýšenej miere návratu.

Špecifický cieľ č. 3: Motivovať príslušných štátnych príslušníkov tretích krajín k spolupráci prostredníctvom kombinácie povinností, stimulov na spoluprácu a dôsledkov v prípade nespolupráce.

– ročné údaje o účinných návratoch (rozdelenie podľa nútených a dobrovoľných návratov),

– počet štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú alternatívne opatrenia k zaisteniu,

– počet zaistených štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje zaistenie.

1.4. Návrh/iniciatíva sa týka:

☒ novej akcie

☐ novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu[55]

☐ predĺženia trvania existujúcej akcie

☐ zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy

Po prijatí návrhu spoluzákonodarcami (potenciálny cieľ v roku 2026) sú na začatie vykonávania legislatívnej iniciatívy potrebné technické a procesné opatrenia na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, ktoré by sa mali začať, keď právny predpis nadobudne účinnosť.

[55] Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Vykonávanie nariadenia si do troch až šiestich mesiacov od dátumu začatia uplatňovania nariadenia vyžiada prijatie dvoch vykonávacích aktov – jedného na stanovenie spoločného formulára pre európsky príkaz na návrat a druhého na stanovenie vzorového formulára, ktorý sa má používať na predkladanie žiadostí o readmisiu.

Členské štáty poskytnú agentúre Frontex potrebné informácie o plánovaných potrebách v oblasti podpory, aby ju agentúra Frontex mohla strategicky naplánovať.

Príslušné zdroje agentúry Frontex – najmä ľudské a finančné zdroje – by sa mali časom zvýšiť v súlade s posilnením mandátu a zvýšením dopytu po podpore v oblasti návratov. Po nadobudnutí účinnosti sa bude s vykonávaním činností začínať postupne v súlade s očakávaným postupným zvyšovaním dopytu po službách a činnostiach agentúry Frontex, ako aj na základe času potrebného na absorpciu nových zdrojov.

1.5.2. *Prínos zapojenia Európskej únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Európskej únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Európskej únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

Dôvody na akciu na úrovni EÚ (*ex ante*)

Základným prvkom komplexného prístupu EÚ k azylu a migrácii je bezpečný a dôstojný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na jej území. Účinný návrat má zásadný význam pre zachovanie dôveryhodnosti migračnej a azylovej politiky. Na úrovni EÚ sa návratová politika riadi smernicou 2008/115/ES[56] (ďalej len „smernica o návrate“). Efektívnosť a účinnosť návratu v súčasnosti oslabuje niekoľko výziev, a to od neefektívnych konaní na vnútroštátnej úrovni až po nedostatočnú spoluprácu tretích krajín pri readmisii svojich štátnych príslušníkov. Napriek značnému úsiliu na politickej a operačnej úrovni sa v súčasnosti návrat nedarí realizovať na uspokojivej úrovni: len približne 20 % štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo nariadené opustiť Úniu, jej územie skutočne opustí.

Cieľom tohto nariadenia je zabezpečiť pre všetky členské štáty bezproblémové a efektívne konania a zabrániť tomu, aby sa štátni príslušníci tretích krajín pohybovali medzi členskými štátmi s cieľom zmariť proces návratu.

Nové konania by sa riadili rovnakými pravidlami bez ohľadu na členský štát, ktorý ich uplatňuje, aby sa zabezpečila ich účinnosť, ako aj jasnosť a právna istota pre dotknutú osobu.

Členské štáty nemôžu jednotlivo stanoviť spoločné pravidlá na zníženie motivácie na neoprávnený pohyb medzi nimi. Ciele tohto návrhu preto nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov; vzhľadom na rozsah a účinky tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. V súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) musí preto Únia konať a môže prijať opatrenia.

[56] Smernica 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území.

Očakávaná vytvorená pridaná hodnota EÚ (*ex post*):

Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Európskej únii zdržiavajú neoprávnene, bude odpoveďou na politické výzvy na nový prístup k riadeniu návratov v EÚ.

Predstavuje prepracovaný právny rámec, ktorým sa aktualizujú právne predpisy v oblasti návratu z roku 2008, zosúlaďujú sa s vývojom v oblasti migrácie vrátane Paktu o migrácii a azyle a prispôsobujú sa súčasným potrebám a výzvam. Jeho cieľom je zjednodušiť a zefektívniť proces návratu a zároveň zabezpečiť úplné dodržiavanie základných práv, čím sa posilní záväzok EÚ uplatňovať vyváženú a dôveryhodnú migračnú politiku. Cieľom návrhu je poskytnúť členským štátom potrebné nástroje na zabezpečenie účinného návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú zákonné právo zdržiavať sa v Únii, pričom sa v plnej miere využijú možnosti spolupráce na úrovni EÚ. Harmonizovali by sa aj minimálne záruky týkajúce sa práv dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín, čím by sa podporila väčšia vzájomná dôvera v systémy členských štátov pre návrat. Základné práva navrátilcov sú chránené prostredníctvom jasných procesných záruk, ktorými sa zabezpečuje, aby rozhodnutia o návrate podliehali preskúmaniu vrátane práva na opravný prostriedok, a ktorými sa zabezpečuje dodržiavanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia, pričom sa venuje náležitá pozornosť zraniteľným osobám a najlepšiemu záujmu dieťaťa. Očakáva sa, že návrhom sa urýchli proces návratu, čo by malo viesť k zvýšeniu počtu návratov.

1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

Od prijatia smernice o návrate v roku 2008 prešiel priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a migračná politika Únie rozsiahlou reformou, ktorá sa posunula od stanovenia minimálnych noriem k posilneniu súdržnosti a operačných postupov v celej EÚ. V reakcii na to sa návrh z roku 2018 na revíziu smernice o návrate[57] zameriaval na aktualizácie právneho rámca a zlepšenie efektívnosti. Hoci Rada v roku 2019 dosiahla dohodu o čiastočnom všeobecnom smerovaní[58], interné diskusie v Európskom parlamente neviedli k dohodnutej pozícii[59] a rokovania počas väčšiny posledného mandátu Komisie viazli.

[57] Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (prepracované znenie) [COM/2018/634 final].

[58] Rada Európskej únie (2019), Migračná politika: Rada schválila čiastočnú rokovaciu pozíciu k smernici o návrate, Rada Európskej únie, Brusel, https://www.consilium.europa.eu/en/press/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive.

[59] Európsky parlament, Návrh prepracovaného znenia smernice o návrate, *Legislative Train Schedule* (Cestovný poriadok legislatívneho vlaku), Európsky parlament, Brusel, https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive.

V septembri 2020 Komisia navrhla Pakt o migrácii a azyle[60]. Jedným z kľúčových cieľov paktu je vytvorenie spoločného systému EÚ pre návrat, ktorým sa zabezpečia účinné návraty pri úplnom dodržiavaní základných práv. Právne predpisy v rámci paktu boli prijaté 14. mája 2024. Jedným z kľúčových cieľov paktu je vytvorenie spoločného systému EÚ pre návrat, ktorým sa zabezpečia účinné návraty pri úplnom dodržiavaní základných práv.

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

Európska rada na svojom zasadnutí v októbri 2024 vyzvala Komisiu, aby urýchlene predložila nový návrh v oblasti návratu.

Predloženie nového legislatívneho návrhu o návratoch bolo oznámené v politických usmerneniach predsedníčky von der Leyenovej na roky 2024 – 2029.

Návrh nadväzuje na Pakt o migrácii a azyle, v ktorom sa návraty uznávajú ako nevyhnutná súčasť komplexného prístupu k migrácii.

Investície požadované na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov sú zlučiteľné s viacročným finančným rámcom na roky 2021 – 2027. Investície požadované na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov sú oprávnené v rámci Fondu pre azyl a migráciu (AMIF) počas viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027. Financovanie po roku 2027 bude zahrnuté do rokovaní o budúcom VFR.

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

V súčasnom viacročnom finančnom rámci možno investície požadované na úrovni členských štátov pokryť presunom v rámci existujúceho programu AMIF. Náklady na obdobie po roku 2027 sú orientačné a nepredurčujú dostupný rozpočet na iniciatívu v budúcom VFR. Návrhom sa takisto vytvoria synergie s činnosťami agentúr Únie, najmä s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž. V posledných rokoch bol v žiadostiach členských štátov o pomoc agentúry Frontex v oblasti návratu zaznamenaný trend exponenciálneho rastu, čo viedlo k ročnému navyšovaniu rozpočtu nad pôvodne naplánované úrovne. Keďže na základe návrhu sa významne posilní úroveň činností agentúry Frontex v oblasti návratu, návrh je potrebné podporiť finančnými a ľudskými zdrojmi. Rozpočtové prostriedky potrebné na financovanie tohto posilnenia neboli plánované v rámci rozpočtových prostriedkov pridelených vo VFR pre agentúru Frontex, keďže ide o nový návrh, pričom v čase tohto návrhu sumy neboli známe. V prípade potreby sa navrhuje posilniť rozpočet agentúry Frontex na oblasť návratu v rokoch 2025, 2026 a 2027 interným nasadením zdrojov v rámci rozpočtu agentúry v závislosti od skutočného čerpania. Financovanie po roku 2027 bude zahrnuté do rokovaní o budúcom VFR.

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

☐ **obmedzené trvanie**

– ☐ v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR

– ☐ finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR a na platobné rozpočtové prostriedky od RRRR do RRRR

[60] Európska komisia (2020), Pakt o migrácii a azyle, Európska komisia, Brusel, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_sk.

☒ **neobmedzené trvanie**

– Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR

– a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánované metódy plnenia rozpočtu[61]

☒ **Priame riadenie** na úrovni Komisie

– ☐ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie

– ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

☒ **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

☒ **Nepriame riadenie**, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

– ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,

– ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uveďte),

– ☐ Európska investičná banka (EIB) a Európsky investičný fond,

– ☒ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,

– ☐ verejnoprávne subjekty,

– ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ sú im poskytnuté primerané finančné záruky,

– ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktorým sú poskytnuté primerané finančné záruky,

– ☐ subjekty alebo osoby poverené vykonávaním osobitných akcií v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte,

– ☐ subjekty usadené v členskom štáte, spravované súkromným právom členského štátu alebo právom Únie, ktoré môžu byť v súlade s pravidlami platnými v jednotlivých odvetviach poverené implementáciou finančných prostriedkov Únie alebo rozpočtových záruk, pokiaľ sú takéto subjekty kontrolované verejnoprávnymi subjektmi alebo súkromnoprávnymi subjektmi poverenými vykonávaním verejnej služby a sú im poskytnuté primerané finančné záruky v podobe spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti zo strany kontrolných subjektov alebo rovnocenné finančné záruky, ktoré môžu byť v prípade každej akcie obmedzené na maximálnu sumu podpory Únie.

[61] Vysvetlenie metód plnenia rozpočtu a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovom sídle BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

Uveďte frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Vykonávanie a fungovanie nariadenia sa bude pravidelne preskúmavať a vyhodnocovať formou predkladania správ.

Na základe štatistík a informácií zhromaždených zo štruktúrovaných procesov a z mechanizmov transparentnosti stanovených v tomto nariadení by Komisia mala vykonať hodnotenie tohto nariadenia do piatich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti a potom každých päť rokov. Komisia bude predkladať Európskemu parlamentu a Rade správy o zisteniach vyplývajúcich z hodnotenia.

Financovanie v rámci priameho a nepriameho riadenia sa bude vykonávať prostredníctvom tematického nástroja AMF, ktorý patrí aj do všeobecného mechanizmu AMF na monitorovanie a hodnotenie. Stanovia sa zjednodušené vzory a pravidlá, aby sa ukazovatele od prijímateľov z dohôd o grantoch a príspevkoch zhromažďovali rovnakým tempom ako v prípade zdieľaného riadenia, aby sa zabezpečilo poskytovanie porovnateľných údajov. Pri poskytovaní príspevku Únie prostredníctvom zdieľaného riadenia platia tieto pravidlá: Na financovanie zo strany členských štátov v rámci zdieľaného riadenia sa budú vzťahovať pravidlá stanovené v nariadení (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach“), nariadení 2018/2016 (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) a v nariadení (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (ďalej len „nariadenie o AMIF“). V súlade s nariadením o spoločných ustanoveniach už každý členský štát vytvoril systém riadenia a kontroly pre svoj program s cieľom zabezpečiť kvalitu a spoľahlivosť systému monitorovania. Pre zdieľané riadenie je preto zavedený súdržný a účinný rámec na podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie. Členské štáty musia zriadiť monitorovací výbor, na ktorom sa môže v úlohe poradcu zúčastniť aj Komisia. Monitorovacie výbory budú preskúmavať všetky otázky, ktoré majú vplyv na pokrok programu smerom k dosiahnutiu jeho cieľov. V prípade fondov v oblasti vnútorných záležitostí členské štáty predkladajú Komisii výročné správy o výkonnosti týkajúce sa vykonávania programu a pokroku pri dosahovaní čiastkových a konečných cieľov. V takýchto správach by sa takisto malo poukázať na akékoľvek problémy, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu, a mali by sa v nich opísať opatrenia prijaté na ich riešenie.

Pokiaľ ide o Frontex, monitorovanie a podávanie správ o návrhu sa bude riadiť zásadami stanovenými v nariadení o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži[62], v nariadení o rozpočtových pravidlách[63] a v súlade so spoločným prístupom k decentralizovaným agentúram. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž musí predovšetkým každý rok zasielať Komisii, Európskemu parlamentu a Rade jednotný programový dokument, ktorý obsahuje viacročné a ročné pracovné programy a plánovanie zdrojov. V tomto dokumente sa stanovujú ciele, očakávané

[62] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624.

[63] Europol: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf

výsledky a ukazovatele výkonnosti na monitorovanie pokroku pri plnení cieľov a dosahovaní výsledkov. Frontex musí takisto predložiť konsolidovanú výročnú správu o činnosti správnej rade. V tejto správe sú najmä informácie o plnení cieľov a dosahovaní výsledkov stanovených v jednotnom programovom dokumente. Správa sa takisto musí zaslať Komisii, Európskemu parlamentu a Rade.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných metód plnenia rozpočtu, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly

Stratégia kontrol bude vychádzať z nového nariadenia o rozpočtových pravidlách a z nariadenia o spoločných ustanoveniach. V prípade časti vykonávanej prostredníctvom priameho a nepriameho riadenia v rámci tematického nástroja bude systém riadenia a kontroly vychádzať zo skúseností získaných pri vykonávaní súčasného VFR.

Pokiaľ ide o zdieľané riadenie, nariadenie o spoločných ustanoveniach vychádza zo stratégie riadenia a kontroly zavedenej v programovom období 2014 – 2020, ale zavádzajú sa ním niektoré opatrenia zamerané na zjednodušenie vykonávania a zníženie záťaže vyplývajúcej z kontrol na úrovni prijímateľov aj členských štátov.

Časť tohto návrhu sa bude vykonávať prostredníctvom rozpočtu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž prostredníctvom nepriameho riadenia.

Podľa zásady správneho finančného riadenia sa rozpočet Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž plní v súlade so zásadou účinnej a efektívnej vnútornej kontroly. Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž je preto povinná vykonávať vhodnú stratégiu kontroly koordinovanú s vhodnými subjektmi, ktoré sú súčasťou kontrolného reťazca.

Pokiaľ ide o kontroly *ex post*, na Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž ako decentralizovanú agentúru sa vzťahujú predovšetkým tieto povinnosti:

– vnútorný audit vykonaný Útvarom Komisie pre vnútorný audit,

výročné správy Európskeho dvora audítorov obsahujúce vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa spoľahlivosti ročnej účtovnej závierky, ako aj zákonnosti a správnosti príslušných operácií,

– ročné absolutórium udelené Európskym parlamentom,

– možné vyšetrovania vedené úradom OLAF na zabezpečenie správneho využívania zdrojov pridelených agentúram.

GR HOME bude ako partnerské GR pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž vykonávať svoju stratégiu kontroly pre decentralizované agentúry s cieľom zabezpečiť spoľahlivé podávanie správ v rámci svojej výročnej správy o činnosti. Zatiaľ čo decentralizované agentúry nesú plnú zodpovednosť za plnenie svojho rozpočtu, GR HOME zodpovedá za pravidelné platby ročných príspevkov stanovených rozpočtovými orgánmi EÚ.

A napokon európsky ombudsman je v Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž ďalšou úrovňou kontroly a zodpovednosti.

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie

Pokiaľ ide o časť týkajúcu sa zdieľaného riadenia, všeobecné riziká v súvislosti s vykonávaním súčasných programov sa týkajú nedostatočného čerpania prostriedkov z fondu členskými štátmi a možných chýb vyplývajúcich zo zložitosti pravidiel a nedostatkov v systémoch riadenia a kontroly. Nariadením o spoločných ustanoveniach sa zjednodušuje regulačný rámec tým, že sa ním harmonizujú pravidlá a systémy riadenia a kontroly rôznych fondov, z ktorých sa čerpajú finančné prostriedky v rámci zdieľaného riadenia. Takisto sa ním zjednodušujú požiadavky na kontrolu (napr. overovanie zo strany riadiaceho orgánu na základe rizík, možnosť primeraných kontrolných mechanizmov založených na vnútroštátnych postupoch, obmedzenia audítorskej činnosti z hľadiska načasovania a/alebo konkrétnych operácií).

V súvislosti s rozpočtom plneným Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž sa vyžaduje osobitný rámec vnútornej kontroly založený na rámci Európskej komisie pre vnútornú kontrolu. Jednotný programový dokument musí obsahovať informácie o systémoch vnútornej kontroly a konsolidovaná výročná správa o činnosti musí obsahovať informácie o účinnosti a efektívnosti systémov vnútornej kontroly, a to aj pokiaľ ide o posúdenie rizika.

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov a zodpovedná osoba Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (nezávislá funkcia priamo spojená s riadiacou radou) okrem toho dohliadajú na to, ako Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž spracúva osobné údaje.

A napokon GR HOME ako partnerské GR pre Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž každoročne hodnotí riadenie rizík s cieľom identifikovať a posúdiť potenciálne vysoké riziká v súvislosti s operáciami agentúr. Riziká považované za kritické sa každoročne uvádzajú v pláne riadenia GR HOME a sú sprevádzané akčným plánom s uvedením zmierňujúcich opatrení.

Na operačnej úrovni boli identifikované tieto riziká:

– obmedzené operačné zdroje v dôsledku rastúcich operačných potrieb členských štátov;

nedostatočné úrovne finančných a ľudských zdrojov na plnenie operačných potrieb.

2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer medzi nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)

Pokiaľ ide o zdieľané riadenie, očakáva sa, že náklady na kontroly sa pre členské štáty potenciálne zvýšia. S prístupom k riadeniu a kontrolám založeným na riziku, ktorý sa zavádza v nariadení o spoločných ustanoveniach, spolu so zvýšeným úsilím o prijímanie zjednodušených možností vykazovania nákladov, sa očakáva, že náklady na kontroly pre členské štáty sa budú naďalej znižovať. Pokiaľ ide o Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž, Komisia uvádza pomer medzi „nákladmi na kontroly a hodnotou súvisiacich riadených finančných prostriedkov“. V konsolidovanej výročnej správe o činnosti GR HOME za rok 2023 sa uvádza, že tento pomer predstavuje 0,08 % vo vzťahu k nepriamemu riadeniu s poverenými subjektmi a decentralizovanými agentúrami vrátane Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

GR HOME bude pokračovať v uplatňovaní svojej stratégie pre boj proti podvodom v súlade so stratégiou Komisie pre boj proti podvodom, aby okrem iného zabezpečilo, že jeho vnútorné kontroly súvisiace s bojom proti podvodom sú v plnom súlade so stratégiou Komisie pre boj proti podvodom a že jeho prístup k riadeniu rizík v oblasti boja proti podvodom je zameraný na identifikáciu oblastí, v ktorých existuje riziko podvodu, a na primerané reakcie.

Pokiaľ ide o zdieľané riadenie, členské štáty zabezpečia zákonnosť a správnosť výdavkov uvedených v účtovných závierkach, ktoré predkladajú Komisii. V tejto súvislosti členské štáty prijmú všetky požadované opatrenia na predchádzanie nezrovnalostiam, ich odhaľovanie a nápravu.

Pokiaľ ide o nepriame riadenie, opatrenia týkajúce sa boja proti podvodom, korupcii a iným protiprávnym konaniam sa uvádzajú okrem iného v článku 117 nariadenia o Európskej agentúre pre pohraničnú a pobrežnú stráž. Frontex sa podieľa najmä na činnostiach predchádzania podvodom, ktoré vykonáva Európsky úrad pre boj proti podvodom, a bezodkladne informuje Komisiu o prípadoch údajných podvodov a ďalších finančných nezrovnalostiach – v súlade so svojou vnútornou stratégiou pre boj proti podvodom.

GR HOME ako partnerské GR okrem toho vypracovalo a zaviedlo svoju vlastnú stratégiu pre boj proti podvodom podľa metodiky, ktorú poskytol úrad OLAF. Do rozsahu pôsobnosti stratégie patria decentralizované agentúry vrátane Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradí, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo	DRP/NRP[64]	krajín EZVO[65]	kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov [66]	iných tretích krajín	iné pripísané príjmy
4	10 01 01 00	DRP/NRP	NIE	NIE	NIE	NIE
4	10 02 01 00	DRP/NRP	NIE	NIE	NIE	NIE
4	11 10 01 00	DRP/NRP	NIE	NIE	NIE	NIE

64 DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.
65 EZVO: Európske združenie voľného obchodu.
66 Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov

– ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto operačných rozpočtových prostriedkov:

3.2.1.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca		4				
GR HOME			Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**VFR SPOLU 2021 – 2027**
Operačné rozpočtové prostriedky						
10 02 01 00	Záväzky	(1a)	0,000	75,044	122,240	**197,284**
	Platby	(2a)	0,000	8,005	8,514	**16,519**
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov						
10 01 01 00		3.	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
Rozpočtové prostriedky	Záväzky	= 1a + 1b + 3	**0,000**	**75,876**	**123,850**	**199,726**
pre GR HOME SPOLU	Platby	=2a+2b+3	**0,000**	**8,837**	**10,124**	**18,961**

Agentúra: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex)	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**SPOLU 2021 – 2027**
Rozpočtový riadok: 11 10 01 00/Príspevok z rozpočtu EÚ agentúre	0,148	0,599	1,124	1,871

V prípade potreby sa navrhuje posilniť rozpočet agentúry Frontex na oblasť návratu v rokoch 2025, 2026 a 2027 interným nasadením zdrojov v rámci rozpočtu agentúry v závislosti od skutočného čerpania. Vnútorné prerozdelenie sa môže kompenzovať znížením finančných prostriedkov nasledujúceho programu AMIF/rozpočtového riadku: 10 02 01 00/v rokoch: 2025 – 2027.

			Rok	Rok	Rok	**VFR SPOLU 2021 – 2027**
			2025	**2026**	**2027**	
Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU (vrátane príspevku decentralizovanej agentúre)	Záväzky	4.	0,148	75,643	123,364	**199,155**
	Platby	(5)	0,148	8,604	9,637	**18,390**
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU		(6)	0,000	0,832	1,610	**2,442**
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 4	Záväzky	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
viacročného finančného rámca	Platby	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**
Rozpočtové prostriedky okruhov 1 až 6	Záväzky	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
viacročného finančného rámca **SPOLU** (referenčná suma)	Platby	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**

Okruh viacročného finančného rámca	**7**	„Administratívne výdavky“			
GR HOME		Rok	Rok	Rok	**VFR SPOLU 2021 – 2027**
		2025	**2026**	**2027**	
Ľudské zdroje		0,958	1,146	1,334	**3,438**

Ostatné administratívne výdavky		0,000	0,000	0,000	**0,000**
GR HOME SPOLU	Rozpočtové prostriedky	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU	(Záväzky spolu = Platby spolu)	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**

		Rok	Rok	Rok	**VFR SPOLU 2021 – 2027**
		2025	**2026**	**2027**	
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7 SPOLU	Záväzky	**1,106**	**77,621**	**126,308**	**205,035**
viacročného finančného rámca **SPOLU**	Platby	**1,106**	**10,582**	**12,581**	**24,270**

3.2.2. Odhadované výstupy financované z operačných rozpočtových prostriedkov (v prípade decentralizovaných agentúr nevypĺňať)

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uveďte ciele a výstupy			**Rok**		**Rok**		**Rok**		**SPOLU 2021 – 2027**	
ò			**2025**		**2026**		**2027**			
	VÝSTUPY									
	Druh	Priemerné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 1 *Posilnenie* ***európskeho rozmeru pri riadení návratu a zjednodušenie a zvýšenie účinnosti procesu návratu***										
– Zavedenie spoločného formulára pre európsky príkaz na návrat						0,087			**0**	**0,087**
– Zavedenie vzorového formulára pre žiadosti o readmisiu						0,087				**0,087**
Špecifický cieľ č. 1 medzisúčet			**0**	**0,000**	**0**	**0,174**	**0**	**0,000**	**0**	**0,174**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 2 Zefektívniť konanie o návrate										
– Zvýšený počet nútených návratov						17,070		34,140	**0**	**51,210**
Špecifický cieľ č. 2 medzisúčet			**0**	**0,000**	**0**	**17,070**	**0**	**34,140**	**0**	**51,210**
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 3 Motivovať navrátilca k spolupráci										
– Motivovanie k dobrovoľnému návratu						2,800		5,600	**0**	**8,400**
– Kapacity na zaistenie						55,000		82,500	**0**	**137,500**
Špecifický cieľ č. 3 medzisúčet			**0**	**0,000**	**0**	**57,800**	**0**	**88,100**	**0**	**145,900**
SPOLU			**0**	**0,000**	**0**	**75,044**	**0**	**122,240**	**0**	**197,284**

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov

– ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto administratívnych rozpočtových prostriedkov:

3.2.3.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu

SCHVÁLENÉ ROZPOČTOVÉ PROSTRIEDKY	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**SPOLU 2021 – 2027**
OKRUH 7				
Ľudské zdroje	0,958	1,146	1,334	**3,438**
Ostatné administratívne výdavky	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Medzisúčet OKRUHU 7	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
Mimo OKRUHU 7				
Ľudské zdroje	0,000	0,805	1,610	**2,415**
Ostatné administratívne výdavky	0,000	0,027	0,000	**0,027**
Medzisúčet mimo OKRUHU 7	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
SPOLU	**0,958**	**1,978**	**2,944**	**5,880**

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

3.2.4. Odhadovaná potreba ľudských zdrojov

– ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.

– ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto ľudských zdrojov:

3.2.4.1. Financovaná zo schváleného rozpočtu

odhady sa vyjadrujú v ekvivalente plného pracovného času[67]

SCHVÁLENÉ ROZPOČTOVÉ PROSTRIEDKY	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)			
20 01 02 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)	4	5	6
20 01 02 03 (delegácie EÚ)	0	0	0
01 01 01 01 (nepriamy výskum)	0	0	0
01 01 01 11 (priamy výskum)	0	0	0
Iné rozpočtové riadky (uveďte)	0	0	0

[67] Pod tabuľkou spresnite, koľko ekvivalentov plného pracovného času v rámci uvedeného počtu je už pridelených na riadenie akcie a/alebo môže byť prerozdelených v rámci vášho GR a aké sú vaše čisté potreby.

• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)				
20 02 01 (ZZ, VNE z celkového finančného krytia)		2	2	2
20 02 03 (ZZ, MZ, VNE a PED v delegáciách EÚ)		0	0	0
Riadok administratívnej podpory [XX.01.YY.YY]	– ústredie	0	0	0
	– delegácie EÚ	0	5	10
01 01 01 02 (ZZ, VNE – nepriamy výskum)		0	0	0
01 01 01 12 (ZZ, VNE – priamy výskum)		0	0	0
Iné rozpočtové riadky (uveďte) – Okruh 7		0	0	0
Iné rozpočtové riadky (uveďte) – Mimo Okruhu 7		0	0	0
SPOLU		**6**	**12**	**18**

Ľudské zdroje potrebné pre iniciatívu tvorí šesť úradníkov kategórie AD a 12 externých zamestnancov (desať ZZ a dvaja VNE).

V súčasnosti má GR HOME štyroch úradníkov kategórie AD a dvoch externých zamestnancov (VNE) pracujúcich (v ekvivalentoch plného pracovného času) na tomto legislatívnom návrhu v oblasti návratu. Ako už bolo uvedené a vysvetlené v podaní týkajúcom sa návrhu rozpočtu na rok 2026 GR HOME, na pokračovanie rokovaní a sledovanie vykonávania tejto novej iniciatívy a budúceho nového ekosystému digitalizácie procesu návratu, readmisie a reintegrácie sú potrební traja ďalší úradníci kategórie AD. Z troch úradníkov kategórie AD požadovaných v návrhu rozpočtu na rok 2026 sú dvaja úradníci kategórie AD potrební na podporu rokovaní/príprav pred nadobudnutím účinnosti nariadenia, vypracovanie vykonávacích/delegovaných aktov a sú uvedení v legislatívnom finančnom a digitálnom výkaze k tomuto návrhu. GR HOME v podaní GR objasnilo, prečo vnútorné presuny v súčasnosti nie sú realizovateľnou možnosťou (GR HOME ich v čo najväčšej možnej miere už využilo na zosúladenie priorít s potrebnými zamestnancami v iných oblastiach práce). Tento návrh si vyžaduje, aby sa do delegácií EÚ v tretích krajinách pridelilo aj desať úradníkov kategórie AC, ktorých nie je možné prerozdeliť v rámci GR HOME a ktorí musia byť pridelení GR HOME.

Zamestnanci potrební na vykonávanie návrhu (v ekvivalentoch plného pracovného času):

	Súčasní zamestnanci, ktorí sú k dispozícii v útvaroch Komisie	**Dodatoční zamestnanci***			
		Financovaní z Okruhu 7 alebo Výskum	**Financovaní z riadka BA**	**Financovaní z poplatkov**	**Výnimočne z fondu pracovných miest Komisie v súlade s usmerním správnej rady organizácie***
Pracovné miesta uvedené v pláne pracovných miest	4		Neuplatňuje sa.		2
Externí zamestnanci (ZZ, VNE, DAZ)	2		10 AC		

Opis úloh, ktoré majú vykonávať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	– 2 zamestnanci: podpora rokovaní o legislatívnom návrhu v Európskom parlamente a Rade – 1 zamestnanec: príprava delegovaných a vykonávacích aktov + rokovaní – 2 zamestnanci: podpora členských štátov a agentúry Frontex pri vykonávaní – 1 zamestnanec: príprava príručky
Externí zamestnanci	– 1 VNE: podpora rokovaní o legislatívnom návrhu v Európskom parlamente a Rade – 1 VNE: príprava delegovaných a vykonávacích aktov + rokovania, príprava príručky a podpora členských štátov a agentúry Frontex pri vykonávaní – 10 AC: podpora členských štátov a agentúry Frontex pri vykonávaní readmisie v tretích krajinách

3.2.5. Prehľad odhadovaného vplyvu na investície súvisiace s digitálnymi technológiami

Povinné: v nasledujúcej tabuľke by mal byť uvedený najlepší odhad investícií súvisiacich s digitálnymi technológiami, ktoré sú súčasťou návrhu/iniciatívy.

Vo výnimočných prípadoch, ak je to potrebné na účely vykonávania návrhu/iniciatívy, by sa v určenom riadku mali uviesť rozpočtové prostriedky okruhu 7.

Rozpočtové prostriedky okruhov 1 – 6 by sa mali uvádzať ako „Výdavky na operačné programy v oblasti politiky IT“. Tieto výdavky sa týkajú operačného rozpočtu, ktorý sa má použiť na opätovné použitie/nákup/vývoj IT platforiem/nástrojov priamo spojených s vykonávaním iniciatívy a investíciami, ktoré s nimi súvisia (napr. licencie, štúdie, uchovávanie údajov atď.). Informácie uvedené v tejto tabuľke by mali byť v súlade s podrobnými údajmi uvedenými v oddiele 4 „Digitálne rozmery“.

Digitálne a IT rozpočtové prostriedky SPOLU	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**VFR 2021 – 2027 SPOLU**
OKRUH 7					
IT výdavky (organizácie)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Medzisúčet OKRUHU 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Mimo OKRUHU 7					
Výdavky na operačné programy v oblasti politiky IT	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Medzisúčet mimo OKRUHU 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
SPOLU	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

Návrh/iniciatíva:

– ☒ môže byť v plnej miere financovaná prerozdelením v rámci príslušného okruhu viacročného finančného rámca (VFR).

Náklady hradené AMIF a agentúrou Frontex sa budú financovať v rámci existujúceho VFR.

– ☐ si vyžaduje použitie nepridelenej rezervy v rámci príslušného okruhu VFR a/alebo použitie osobitných nástrojov vymedzených v nariadení o VFR.

Vysvetlite, čo sa požaduje, a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky, zodpovedajúce sumy a nástroje, ktorých použitie sa navrhuje.

– ☐ si vyžaduje revíziu VFR.

Vysvetlite, čo sa požaduje, a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

3.2.7. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

– ☒ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami

– ☐ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Spolu
Uveďte spolufinancujúci subjekt					
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU					

3.2.8. Odhadované ľudské zdroje a využitie potrebných prostriedkov v decentralizovanej agentúre

Požiadavky na pracovníkov (ekvivalent plného pracovného času)

Agentúra: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex)	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**
Dočasní zamestnanci (platové triedy AD)	2	4	7
Dočasní zamestnanci (platové triedy AST)	0	1	1
Dočasní zamestnanci (AD + AST) medzisúčet	*2*	*5*	*8*
Zmluvní zamestnanci	0	1	1
Vyslaní národní experti	0	1	2
Zmluvní zamestnanci a VNE medzisúčet	*0*	*2*	*3*
Zamestnanci SPOLU	**2**	**7**	**11**

Prostriedky kryté príspevkom z rozpočtu EÚ v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Agentúra: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex)	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**SPOLU 2021 – 2027**
Hlava 1: Výdavky na zamestnancov	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Hlava 2: Výdavky na infraštruktúru a operačné výdavky				**0,000**
Hlava 3: Operačné výdavky				**0,000**
Prostriedky kryté rozpočtom EÚ SPOLU	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Prehľad/zhrnutie ľudských zdrojov a rozpočtových prostriedkov (v mil. EUR) potrebných v rámci návrhu/iniciatívy v decentralizovanej agentúre

Agentúra: Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex)	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**SPOLU 2021 – 2027**
Dočasní zamestnanci (AD + AST)	**2**	**5**	**8**	
Zmluvní zamestnanci	**0**	**1**	**1**	
Vyslaní národní experti	**0**	**1**	**2**	
Zamestnanci SPOLU	**2**	**7**	**11**	
Prostriedky kryté rozpočtom EÚ	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Prostriedky kryté poplatkami	0,000	0,000	0,000	**0,000**

Prostriedky zo spolufinancovania (ak sa uplatňujú)	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Rozpočtové prostriedky	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

V prípade potreby sa navrhuje posilniť rozpočet agentúry Frontex na oblasť návratu v rokoch 2025, 2026 a 2027 interným nasadením zdrojov v rámci rozpočtu agentúry v závislosti od skutočného čerpania. Financovanie po roku 2027 bude zahrnuté do rokovaní o budúcom VFR.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

– ☒ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.

– ☐ Návrh/iniciatíva má tento finančný vplyv na príjmy:

– ☐ vplyv na vlastné zdroje

– ☐ vplyv na iné príjmy

– ☐ uveďte, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový riadok príjmov:	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v bežnom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy[68]			
		Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**
Článok ….					

V prípade pripísaných príjmov uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

[…]

Ďalšie poznámky (napr. spôsob/vzorec použitý na výpočet vplyvu na príjmy alebo akékoľvek ďalšie informácie).

[…]

4. DIGITÁLNE ROZMERY

4.1. Požiadavky digitálneho významu

Táto iniciatíva úzko súvisí s ďalšou samostatnou pripravovanou iniciatívou týkajúcou sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie (nový spoločný prístup k návratom). Táto samostatná pripravovaná iniciatíva sa bude dôkladne zaoberať digitalizáciou procesov zavedených v rámci tejto iniciatívy.

Odkaz na požiadavku	**Opis požiadavky**	**Subjekt (-y), na ktorý (-é) má požiadavka vplyv alebo ktorého (-**	**Procesy na vysokej úrovni**	**Kategórie**

[68] Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.

		ých) sa dotýka		
článok 42 ods. 1 písm. d)	Spoločný systém Únie pre návrat musí zahŕňať digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.	Členské štáty	Zriadenie digitálnych systémov	Digitálne riešenie
článok 7 ods. 7	Povinnosť sprístupniť v Schengenskom informačnom systéme európsky príkaz na návrat obsahujúci hlavné prvky rozhodnutia o návrate.	Členské štáty	Zaznamenávanie údajov	Údaje
článok 21 ods. 5	Členské štáty musia buď vo vnútroštátnom práve stanoviť spôsob komunikácie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a okamih, keď sa komunikácia považuje za doručenú a oznámenú štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, alebo musia využívať digitálny systém vyvinutý a/alebo podporovaný EÚ na účely takejto komunikácie.	Členské štáty	Oznámenie	Údaje
článok 36 ods. 4	Dotknutý príslušný orgán musí do Schengenského informačného systému nahrať informácie o výsledku žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a získaný cestovný doklad. Takéto informácie a cestovný doklad sa musia na požiadanie sprístupniť príslušným orgánom iných členských štátov.	Členské štáty	Zaznamenávanie údajov	Údaje

4.2. Údaje

Druh údajov	**Odkaz na požiadavku (-y)**	**Štandard a/alebo špecifikácia (ak sa uplatňuje)**

Údaje potrebné na uplatňovanie tejto iniciatívy, ktorej cieľom je vytvoriť spoločný systém EÚ pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v EÚ zdržiavajú neoprávnene.	článok 42 ods. 1 písm. d)	neuplatňuje sa
Spoločný formulár pre návrat obsahujúci hlavné prvky rozhodnutia o návrate (európsky príkaz na návrat)	článok 7 ods. 7	neuplatňuje sa
Údaje oznamované medzi príslušnými orgánmi a štátnymi príslušníkmi tretích krajín.	článok 21 ods. 5	neuplatňuje sa
Informácie o výsledku žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a cestovný doklad.	článok 36 ods. 4	neuplatňuje sa

Zosúladenie s Európskou dátovou stratégiou

Vzhľadom na druh spracúvaných údajov a skutočnosť, že takéto údaje sa budú spracúvať na veľmi špecifické účely, má navrhovaná iniciatíva veľmi obmedzený význam pre cieľ dosiahnuť skutočný jednotný trh s údajmi, ktorý je základným cieľom európskej dátovej stratégie.

Zosúladenie s Európskou dátovou stratégiou

Vzhľadom na druh spracúvaných údajov a skutočnosť, že takéto údaje sa budú spracúvať na veľmi špecifické účely, má navrhovaná iniciatíva veľmi obmedzený význam pre cieľ dosiahnuť skutočný jednotný trh s údajmi, ktorý je základným cieľom európskej dátovej stratégie.

Zosúladenie so zásadou „jedenkrát a dosť“

Zásada „jedenkrát a dosť“ sa bude posudzovať v kontexte samostatnej iniciatívy týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie. Táto samostatná iniciatíva sa bude zaoberať otázkou automatizácie tvorby spoľahlivých a podrobných štatistík s cieľom zlepšiť tvorbu politík. Bude sa zaoberať aj otázkou interoperability existujúcich a budúcich digitálnych systémov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.

Dátové toky

Druh údajov	**Odkaz (-y) na požiadavku (-y)**	**Subjekt, ktorý poskytuje údaje**	**Subjekt, ktorý prijíma údaje**	**Iniciovanie výmeny údajov**	**Periodicita (ak sa uplatňuje).**
Údaje potrebné na uplatňovanie tejto iniciatívy, ktorej cieľom je vytvoriť spoločný	článok 42 ods. 1 písm. d)	členské štáty	členské štáty	povinnosť dodržiavať procesné požiadavky	neuplatňuje sa

systém Únie pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v EÚ zdržiavajú neoprávnene					
Spoločný formulár pre návrat obsahujúci hlavné prvky rozhodnutia návrate (európsky príkaz na návrat)	článok 7 ods. 7	členské štáty prostredníctvom Schengenského informačného systému.	členské štáty prostredníctvom Schengenského informačného systému.	povinnosť dodržiavať procesné požiadavky	neuplatňuje sa
Údaje oznamované medzi príslušnými orgánmi a štátnymi príslušníkmi tretích krajín	článok 21 ods. 5	členské štáty	štátni príslušníci tretích krajín	potreba komunikovať so štátnymi príslušníkmi tretích krajín	neuplatňuje sa
Informácie o výsledku žiadosti o potvrdenie štátnej príslušnosti a cestovný doklad	článok 36 ods. 4	členské štáty prostredníctvom Schengenského informačného systému.	členské štáty prostredníctvom Schengenského informačného systému.	povinnosť dodržiavať procesné požiadavky	neuplatňuje sa

4.3. Digitálne riešenia

Digitálne riešenie	Odkaz (-y) na požiadavku (-y)	Hlavné požadované funkcie	Zodpovedný orgán	Ako sa zabezpečuje prístupnosť?	Ako sa zohľadňuje opätovná použiteľnosť?	Používanie technológií umelej inteligencie (v relevantných prípadoch)
Digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegráciu štátnych príslušníkov tretích krajín	článok 42 ods. 1 písm. d)	Takéto systémy by mali riadiť návrat, readmisiu a reintegráciu štátnych príslušníkov tretích krajín.	členské štáty	Takéto systémy by mali byť prístupné príslušným orgánom členských štátov.	Zdieľanie a opätovné použitie údajov bude podrobne opísané v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.	neuplatňuje sa

Digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Digitálna a/alebo odvetvová politika (ak sa uplatňuje)	Vysvetlenie spôsobu zosúladenia
Akt o umelej inteligencii:	Neuplatňuje sa – v prípade potreby sa vysvetlenie poskytne v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.
Rámec kybernetickej bezpečnosti EÚ	Neuplatňuje sa – v prípade potreby sa vysvetlenie poskytne v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.

eIDAS	Neuplatňuje sa – v prípade potreby sa vysvetlenie poskytne v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.
Jednotná digitálna brána a IMI	Neuplatňuje sa – v prípade potreby sa vysvetlenie poskytne v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.
Ostatné	Neuplatňuje sa – v prípade potreby sa vysvetlenie poskytne v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.

4.4. Posúdenie interoperability

Digitálna verejná služba alebo kategória digitálnych verejných služieb	**Opis**	**Odkaz (-y) na požiadavku (-y)**	**Interoperabilné európske riešenie (-ia) (NEUPLATŇUJE SA)**	**Iné riešenie (-a) týkajúce sa interoperability**
Imigračné služby	príslušné orgány zodpovedné za presadzovanie pravidiel návratu	článok 42 ods. 1 písm. d), článok 7 ods. 7, článok 21 ods. 5, článok 36 ods. 4.	neuplatňuje sa	Interoperabilita digitálneho systému správy prípadov uvedeného v tejto iniciatíve bude podrobne opísaná v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.

Digitálna verejná služba č. 1: Digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín

Posúdenie	**Opatrenie (-a)**	**Potenciálne pretrvávajúce prekážky (ak je to relevantné)**
Zosúladenie s existujúcimi digitálnymi a odvetvovými	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa

politikami. Interoperabilita digitálneho systému správy prípadov, na ktorý sa odkazuje v tejto iniciatíve, sa bude riešiť v rámci samostatnej iniciatívy týkajúcej sa digitalizácie správy prípadov v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.		
Organizačné opatrenia na bezproblémové cezhraničné poskytovanie digitálnych verejných služieb. Správa digitálneho systému správy prípadov, na ktorý sa odkazuje v tejto iniciatíve, sa bude riešiť v rámci samostatnej iniciatívy týkajúcej sa digitalizácie v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa
Opatrenia prijaté na zabezpečenie spoločného chápania údajov. Zdieľanie a opakované použitie údajov spracovaných v digitálnom systéme správy prípadov, na ktorý sa odkazuje v tejto iniciatíve, sa bude riešiť v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa
Používanie spoločne dohodnutých otvorených technických špecifikácií a noriem.	neuplatňuje sa	neuplatňuje sa

4.5. Opatrenia na podporu digitálneho vykonávania

Úloha Komisie a ďalších subjektov (napr. agentúr EÚ) sa bude riešiť v samostatnej iniciatíve týkajúcej sa digitalizácie v oblasti návratu, readmisie a reintegrácie.